

Četrtek, 3. novembra 2005, št. 44, leto X., ISSN 1408-0494, vsak četrtek, cena 550 SIT • 2,35 EUR • 36 HRK

DEMOKRACIJA

Upor rdečih sindikalistov

9 771408 049069

POLITIKA
Naporno
uzakonjanje
verske svobode

SLOVENIJA
Je na obzorju
nov vzpon
igralništva?

INTERVJU
Jože Colarič
Od Dublina do
Vladivostoka

NAPOVEDUJEMO PRENOVO TEDNIKA

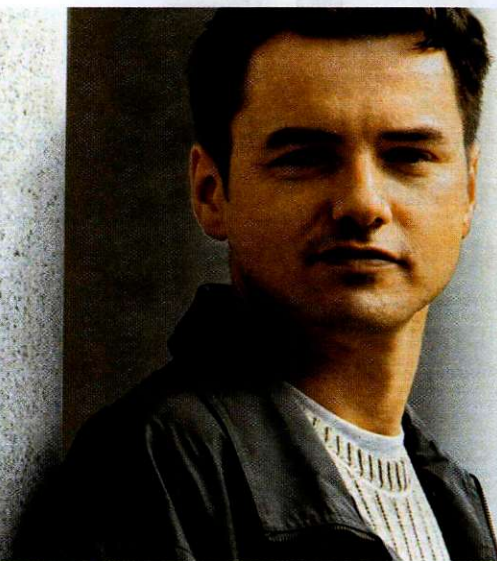
DEMOKRACIJA

Spoštovane bralke in bralci tednika Demokracija.

Vaša najljubša revija bo v kratkem dobila novo podobo. Damo smo odpeljali v lepotilni salon in ji spremenili videz, da bi njena notranja lepota prišla do popolnega izraza. Dodali ji bomo nove vsebine, stare pa napravili še zanimivejše. Upamo, da boste z opravljenim delom zadovoljni. Demokracija se bo prenovila samo za vas.

zelo kmalu ...

Duh Henrika VIII.

Prejšnji konec tedna so se voditelji Evropske unije srečali na neformalnem vrhunskem zasedanju v Veliki Britaniji. Čar je srečanju dajal veličastni dvor znamenitega angleškega kralja Henrika VIII. – Hampton Court, kjer je v 16. stoletju prebival razvpiti angleški kralj. Zaradi njegove obsedenosti, da mora na vsak način dobiti moško potomstvo, se je poročal in ločeval kot za stavo, kar je povzročilo, da ga je Vatikan izobčil iz Rimskokatoliške cerkve. Henrik VIII. je nato ustanovil samostojno Anglikansko cerkev, kar se je ujemalo s pohodom protestantizma v tistem času. Skratka, evropski voditelji so se nekoliko ponesrečeno srečali v dvorcu, v katerem je živel vladar, ki je s svojim ravnanjem še povečal takratno razcepljenost Evrope. Morda bi lažje poiskali konsenz za prihodnjo usmeritev povezave pri soočenju z izzivi globalizacije, če bi se sešli na domu enega od glavnih ustanoviteljev Evropske unije – Roberta Schumana, Konrada Adenauerja in Alcida de Gasperijs – in se vprašali, ali se mora Evropska unija v sedanji krizi vrniti k svojim koreninam ... No, srečanje je bilo na Otoku zato, ker Velika Britanija ta čas predseduje evropski povezavi.

Evropska unija se sooča z zastojem pri sprejemanju evropske ustavne pogodbe. Precej držav jo je sicer potrdilo, tudi Slovenija, vendar so jo Francozi in Nizozemci na referendumu zavrnili. V nekaterih državah so odločanje o njej odložili za nedoločen čas. Poleg tega še vedno ni sprejeta nova finančna perspektiva za obdobje 2007–2013. Morda bo decembra. Postavlja se namreč vprašanje prioritete: ali več denarja vložiti v raziskave, razvoj in inovacije, skupno energetsko politiko, boljše univerze ali pa še vedno pomemben del evropskega proračuna nameniti za subvencioniranje kmetijstva. Ta tradicionalna panoga je nedvomno pomembna, saj kmetijstvo nima samo funkcije pridelave hrane, ampak tudi ohranja enakomerno poselitev in kulturno krajino. Kljub temu se večina držav (tudi Slovenija) zavzema za prestrukturiranje evropskega proračuna s posebnim poudarkom na reformi skupne kmetijske politike povezave in povečanju sredstev za spodbujanje večje

konkurenčnosti evropskega gospodarstva. Tu je torej treba najti pravo razmerje med posameznimi gospodarskimi panogami in uskladičiti prioritete. Posebno poglavje je širitev Evropske unije. Nekateri se zavzemajo za nadaljnjo širitev, nekaterim se zdi Evropska unija že zdaj prevelika. Z morebitno vključitvijo Turčije v povezavo bi EU po prepričanju nasprotnikov širitve postala lokalna Organizacija združenih narodov, s tem pa bi izgubila evropsko identiteto. Po prepričanju nekaterih pa bi to reševalo domnevni konflikt civilizacij. No, kljub vsemu se zdi, da se evropski politiki iz francoske in nizozemske zavrnitve evropske ustavne pogodbe niso ničesar naučili.

V dvorcu Henrika VIII. so državniki razpravljali tudi o strategiji, ki jo je pripravila evropska komisija in temelji na gospodarskih reformah in modernizaciji socialnih sistemov. To je eno ključnih vprašanj Evropske unije. Evropsko gospodarstvo je v primerjavi z ameriškim in kitajskim premalo konkurenčno. Če bo Evropa želela postati konkurenčnejša, bo morala zagristi v kislno jabolko reform in racionalizacije socialne države. S tem bo seveda v slabo voljo spravila sindikate, hkrati pa dolgoročno zagotovila večji razvoj.

Podobno velja za Slovenijo. Predlog reforme je tu. Največja vladna stranka SDS pod vodstvom predsednika stranke in vlade Janeza Janše jih podpira. Tudi druge vladne stranke se večinoma strinjajo z njimi. Opozicija je ob njih nekoliko v dvomih. Predlagane reforme v svežnju zavračajo glavni slovenski sindikati, ki so se postavili na okop. Njihovo nasprotovanje je v precejšnji meri tudi ideološko pogojeno, saj so glavni slovenski sindikati še vedno v rokah partijskih sindikalistov iz prejšnjega režima. Zato ne preseneča, da so za konec novembra napovedali veliko protestno zborovanje proti reformam. Za vlado Janeza Janše bo morebitni "upor" sindikatov nedvomno velik in nevaren zalogaj. Vlada bo morala ljudi prepričati, da predvidene reforme ne bodo poslabšale njihovega socialnega položaja, ampak bodo dolgoročno prinesle večjo blaginjo. Delavcem bo treba ponuditi nekaj konkretnega, kar bodo razumeli, morda delavsko delničarstvo oziroma njihovo udeležbo pri dobičku. Predsednik vlade je že omenjal zavezo, da se ob svežnju reform pripravi še zakonodaja, ki bo omogočila možnost udeležbe zaposlenih pri dobičku. In če bo vladi v tem segmentu uspelo, ji bo uspelo dobiti tudi splošno podporo za reforme. To bo nedvomno dobro za slovensko državo in njene prebivalce.

Ali bo v Sloveniji in Evropi prevladal duh Henrika VIII., se pravi skrb izključno za lastne interese, ali pa bo mogoče doseči soglasje različnih družbenih skupin za nov razvojni preboj, bodo pokazali naslednji meseci.

Metod Berlec

Evropski voditelji so se nekoliko ponesrečeno srečali v dvorcu, v katerem je živel vladar, ki je s svojim ravnanjem povečal razcepljenost Evrope. Morda bi lažje poiskali konsenz za prihodnjo usmeritev EU, če bi se sešli na domu enega izmed ustanoviteljev povezave ...

9 Sindikati

Dosedanji odzivi največjih slovenskih sindikatov na predlagane gospodarske in socialne reforme niso spodbudni.

11 Uzakonitev verske svobode

12 Upor rdečih sindikalistov

Napoved nekaterih sindikatov, da bodo organizirali vsesplošno stavko, še preden je sploh znano, katere reforme namerava izvesti vlada, je razkrila njihovo pravo barvo.

16 0 plemeniti ideji

Z vrsto temeljnih pripomb je govor predsednika države Janeza Drnovška junija na Teharjah že zavrnil Justin Stanovnik in pri tem opozoril, da je Drnovškovo sporočilo še v izhodiščnem risu komunistične ideologizacije zgodovine.

18 Leničeve razprodaje

20 Cviklovo izmikanje

22 Veliki met za Goriško

32 Igrice s Korotanom

Študentski dom Korotan, katerega lastnik je Mohorjeva družba iz Celovca, bo očitno šel v prodajo, saj se slovenska vlada ni odločila za nakup njegovega 49-odstotnega lastniškega deleža, iz česar bi Mohorjeva družba poplačala pretekle dolgove.

34 Od Dublina do Vladivostoka

Pogovor z Jožetom Colaričem

Strinjam se, da bi bilo verjetno nekoliko ceneje, če bi nekatere zadeve izdelovali ali kupovali v cenejših državah. Toda potem bi neprestano trepetali, kaj nam je tamkajšnja cenejša delovna sila zapakirala v pošiljke in kakšno učinkovino bomo dejansko dobili.

42 Skrivnostni Almanach

56 Ljubljanski maraton

Človeški pohlep je sedanjosti odvzel vse zavore. Drveči svet, v katerem živimo, je postal preprosto prehiter.

Demokracija, p.p. 4315, Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), urednik@demokracija.si; 01-434-54-63 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si; faks: 01-434-54-62; Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek, Gregor Drnovšek, Ana Müllner, Peter Avsenik; kolumnisti: dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; fotografija: Gregor Pohleven (urednik fotografije), Reuters; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Andrej Lasbajer; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo. Fotografija na naslovnici: fotomontaža. Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %. Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

VURS skriva doku- mentacijo

Foto: Grega Pohleven

Pogovarjali smo se z mag. Zoranom Kovačem, nekdanjim direktorjem Veterinarske uprave RS (VURS) in strokovnjakom za kužne bolezni živali.

Kako gledate na pojav ptičje gripe? Menite, da je strah pretiran? Ali gre za bolezen, ki jo je treba jemati resno?

Po objavi mnenj v TV Dnevniku 23. oktobra in v časniku Delo 24. oktobra (v njih je Kovač opozoril na slabo pripravljenost Slovenije na pojav ptičje gripe, op. A. K.) vas moram po odgovore na takšna in drugačna vprašanja, povezana z mano (kar moje mnenje prav gotovo je), napotiti k Mirjam Možgan na ministrstvu za zunanje zadeve, ki vam bo s pomočjo ustreznih ustanov v Sloveniji poskušala odgovore na vsa vprašanja. Svoje mnenje pa imam še vedno in prav nič ne odstopam od prejšnjega!

Zanimivo. Glede na to nam ne preostane drugega, kot da se lotiva teme, ki je znova aktualna predvsem na parlamentarnem odboru za kmetijstvo. Na odboru so namreč nekateri poslanci ugotavljali, da bi bilo treba aferi s kloramfenikolom enkrat že priti do dna, pa me zanima, ali je danes že mogoče z gotovostjo reči, kako je kloramfenikol leta 2003 prišel v mleko?

Biotehniška fakulteta v Ljubljani je leta 2003 javno izjavila, da je poročilo, v katerem je bil opisan tudi postopek pri uporabi mlečnega konzervansa azidol, ki je vseboval kloramfenikol, poslala na ministrstvo za kmetijstvo, in to že leta 1999. Takratna državna sekretarka na ministrstvu za kmetijstvo Vida Čadonič Špelič me leta 2002 ni seznanila z njim, sedaj pa celo s sklepom direktorice VURS v imenu celotnega ministrstva zavrača moj dostop do poročil v zvezi z azidolom. Dokler takšna in podobna vprašanja ne bodo rešena, dokler bodo lahko s sklepi onemogočeni vpogledi v dokumente, toliko časa ne bomo mogli imeti niti možnosti vedeti, kaj se je takrat v resnici dogajalo in kako je kloramfenikol v resnici prišel v mleko.

Zakaj je to poročilo tako pomembno? Kaj naj bi v njem pisalo?

Kaj piše v njem, še ne vem, ker mi ga ne pustijo pogledati. Najpomembnejši pa je obstoj tega poročila, ki ga na

VURS še danes nimajo, kar mi je z izdajo sklepa potrdila sedanja generalna direktorica. Ob izdaji sklepa zavestno ni ravnala zakonito, saj bi ob tej ugotovitvi morala odstopiti vlogo organu, na katerega je bila vloga naslovljena, to je ministrstvu za kmetijstvo. Pa je ni, ker bi jo morala odstopiti uradu, ki je nastal iz sekretariata, tega pa je prej vodila sama kot državna sekretarka.

Bi se azidol sploh smel uporabljati oziroma ali je bil registriran pri nas?

Ni bil registriran. Če bi bil, bi bil zakonito na trgu in bi zanj vedeli. To pomeni, da bi se lahko tudi vzroki iskali drugje. Tako pa smo takrat preiskovali najrazličnejše možnosti – od čistil, krme prek krmnih dodatkov, zdravil do dezinfekcijskih sredstev –, tudi uradna legalna sredstva za konzerviranje mleka, kjer pa kloramfenikol nismo ugotovili. Med testiranimi sredstvi seveda ni bilo azidola, ker preprosto ni obstajal!

Zakaj se je azidol, čeprav ni bil registriran, sploh uporabljal?

Razloge za njegovo uporabo in prikrivanje podatkov o njegovem obstoju bo vsekakor treba poiskati. Odbor za kmetijstvo ali pa kdo drug bo moral imeti dovolj volje in interesa, pa jih bomo izvedeli.

Nekateri pravijo, da veterinarska uprava, ki ste jo takrat vodili, ob pojavu afere ni ustrezno ukrepala. Kako odgovarjate na to?

Komisija za preverjanje pravilnosti dela in odločanja VURS, ki jo je Franci But kot minister imenoval v primeru kloramfenikola in je bolj znana kot t. i. Virantova komisija, je ugotovila, da je VURS v primeru kloramfenikola ukrepal zakonito in učinkovito! Kaj trdijo notorične lažnivke in lažnivci o meni in mojem delu, pa ne morem komentirati. Mene so vse institucije v državi pregledovale, kolikor so hotele, kar so hotele in kadar so to hotele, prav tako moje družinske člane, in to brez kakršnega koli razloga in dovoljenja. Name so vseskozi izvajali politični pritisk in o njem so že leta 1999 govorili v državnem zboru ter celo postavili poslansko vprašanje o tem. Pritiski so še danes. Nekateri ljudje pa lahko s svojih položajev še danes lažejo in prikrivajo podatke. **Aleš Kocjan**

Zamerljivci
(Stran 8)

O revoluciji in Udbi
skoraj nič
(Stran 10)

Omogočiti rehabilitacijo
(Stran 15)

Želja po spremembah
(Stran 24)

Za na pranger?
(Stran 26)

Najstarejši očetje
(Stran 29)

Pod bratskim vodstvom
(Stran 31)

O kulturni dediscini
(Stran 38)

Vrhunski literat
(Stran 40)

Tiri in čas
(Stran 45)

Življenjska zgodba
(Stran 48)

Slapovi navdušujejo
(Stran 58)

Petrača kot tarča
(Stran 59)

Rojevanje Slovenije
(Stran 62)

Razsodniki in sodniki!
(Stran 65)

Jo bolj kot gripa skrbi
Kovač?
(Stran 66)

Kdo kolaborira s tujci?

Avstrijska deželna vlada je v minulem tednu že začela hujskati proti temu, da bi se na slovenskih kovancih evra upodobil tudi knežji kamen. Pri tem je v resoluciji zapisala, da je "mit o državi karantanskih Slovanov kot zibelki današnje slovenske države docela nezgodovinski", kar je zelo podobno stališčem naših partijskih zgodovinarjev, ki so v svoji izjavi svarili pred uveljavljanjem "mita o Karantaniji". Podobno se je zgodilo že pri opredeljevanju o organizaciji TIGR, ko so si roke podali italijanski nacionalisti in naši revolucionarji – oboji namreč trdijo, da so bili tigrovci teroristi. Vprašamo se lahko, kdo v naši državi kolaborira s sovražnikom.

Reforme

Slovenci smo po znanju prometnih predpisov daleč najslabši v Evropi! Tako je menda pokazal test PISA (ne, ni v zvezi s slavnim posevnim stolpom v Italiji), ki ga je naročil nemški avtomobilski klub ADAC. Najboljši po znanju prometnih predpisov so naši severni sosedi Avstrijci pa tudi Hrvatje in Italijani niso od muh, saj so zasedli četrto oziroma sedmo mesto na lestvici. Predzadnji na lestvici so Španci, ki s svojim 47,2-odstotnim poznavanjem predpisov zaostajajo za Britanci za dve odstotni točki, Slovenci pa za Španci zaostajamo kar za štiri odstotke in smo na repu lestvice.

In kaj pomenijo ti rezultati? Morda to, da smo po prometni varnosti še precej slabši od Balkana, zaradi česar je za nas kompliment, če nas imajo za Balkance. Vsekakor pa takšen rezultat dokazuje, da potrebujemo reforme tudi na področju prometne varnosti in ne samo v gospodarstvu. No, roko na srce, kar nekaj reform na področju cestnega prometa smo že imeli, pa so nekako zvoledene, saj smo samo spreminjali zakone in zviševali denarne kazni, sedaj pa čakamo nekoga, ki bi nam pomagal izboljšati ne prav zgledno cestno kulturo. K tej ne nazadnje sodi tudi kakšen "ples" pred semaforjem. Pa ne tiste vrste, ko blondinka pleše pred semaforjem, ker misli, da je v disku. Znano je namreč, da Slovenci nimamo enotnih navad glede ustavljanja pred semaforjem – nekateri ustavijo kar pri zeleni luči, drugi pa prevozijo tudi rdečo in se izgovarjajo na rdeče knjižice. In če kakšen voznik ustavi premalu, se križišče spremeni v pravi boksarski ring. Če pa boste naleteli na situacijo, o kakršni govori igralec Gregor Čušin v svoji monodrami Hagada (o Mariborčanki, ki je na avtu imela nalepko z napisom: "Če ljubiš Jezusa, pohupaj!"), potem imate še srečo. Sploh sedaj, ko zelena luč na semaforjih ne utripa več, ker dunajska konvencija tega ne predvideva (zelene luči na Dunaju pa še naprej veselo utripajo).

K sreči pa smo slovenski vozniki v minulih dneh doživeli vsaj eno olajšavo – odslej nam ne bo treba več paziti, da bi nam pred avto skočila kakšna kokoš, saj je veterinarska uprava zaradi ptičje gripe prepovedala prosto sprehajanje domače perjadi. Zato se ne bo več dogajalo, da lastniki ne bi več prepoznali lastne kokoši, ki bi po nesreči skočila pod avto, češ da pri njih nimajo tako ploščatih. S tem pa seveda ni zadovoljen nekdanji predsednik SLS Marjan Podobnik, ki je pred leti napovedoval, da bo frčalo perje. No, nazadnje je res frčalo na njegovi farmi, ki je menda ni več (pa ne zaradi ptičje gripe). Skratka, težave s slovensko perjadjo (vključujoč fazane na srednjih šolah, ki so ta čas najbolj ogrožena vrsta) je mogoče rešiti edino z reformami tako v gospodarstvu kot na cestah. Lahko bi začeli tako, da bi mogocem pristigli peruti ...

Gasper Blažič

"Zato še enkrat: če ljudstvo (civilna družba) to zmore in hoče, lahko ta grobo protustavni zakon učinkovito spodbijamo pred ustavnim sodiščem – drugače bomo pač imeli (po leg vladne) tudi tako 'javno' RTV, kakršno hočemo in kakršno zaslužimo."

(Matevž Krivic je še pred začetkom morebitne ustavne presoje zakona o RTV omenjeni zakon razglasil za protustavnega. Že videno?)

"Če vam v teh dneh bedrca na krožniku ne teknejo tako kot prej, ne krivite kur, ampak oblast, ki vam namesto rešitev ponuja vizije."

(Vlado Miheljak je znova našel grešnega kozla in odkril toplo vodo.)

"Slovenija ni Slovaška, ni Estonija, ni Rusija, ni Romunija, tam kjer obstoje enotne davčne stopnje."

(Sindikalist Dušan Semolič je prepričan, da je Slovenija nekaj posebnega.)

"Odstopam predvsem zaradi tega, ker je bilo v zadnjih petih mesecih preveč, tudi absurdnih in včasih nečloveških, neutemeljenih očitkov proti meni osebno in tudi delu, ki sem ga opravljala na skladu."

(Dosedanja direktorica sklada kmetijskih zemljišč Marja Majer Cuk se je vdala v usodo.)

"Ah, to, da sem zadovoljen s svojim življenjem, da sem zrasel v 'normalni' družini in da sem lahko ponosen nanjo tudi zaradi partizanstva."
(Športni novinar Miran Tišič je ponosen na svoj plemeniti rod.)

"Na svetovnem prvenstvu sem bil na Japonskem in sem videl dve- ali triletnega dečka, ki je imel na glavi svetel irokeški greben. To me je kar ganilo."

(Nogometaš David Beckham je ganjen, ker s svojim slogom navdušuje tudi najmlajše.)

"Ni nujno, da si najhitrejši, niti najboljši ne, dobro je, da postaneš najstarejši."

(Alpinist Stane Klemenc je zadovoljen, ker pri alpinizmu veljajo drugačna merila kot v drugih športnih panogah.)

"Nihče ne bi smel biti v prosti reji."

(Mitja Cjuha meni, da je Slovenija kot kurja vas.)

"Če se je Drnovšek lahko zmenil z Jelinčičem, da bi Polonca Dobrajc vodila notranje ministrstvo, to kaže predvsem na eno reč: v politiki nikoli ne reci nikoli."

(Predsednik LDS Jelko Kacin je prepričan, da v politiki ni nič nemogoče. Računa nemara celo na združitev LDS in SDS?)

"Sprejeli bi ga, če bi bil pameten, zakaj pa ne?"

(Predsednik države Janez Drnovšek odgovarja na vprašanje, kako bi se odzval, če bi predsednik Srbije in Črne gore ponudil rešitev za Piranski zaliv.)

"Jelko Kacin, ki bo morda rešil Liberalno demokracijo Slovenije, je dokaz, da liberalci sploh niso več liberalci, ampak tropek paničnih in lačnih ovčkov, ki potrebujejo ljudstvo. In pastirja."

(Marjan Bauer je prepričan, da liberalci niso več to, kar so bili včasih.)

"To je dolg na Bajukovo potenco."

(Poslanec LDS in njen težkokategornik Milan M. Cvikel obtožuje finančnega ministra pretiranega zadolževanja. Izjavi o dolgu na Ropovo potenco se je seveda izognil.)

"Gre za del seznama državnih obiskov, ki pa je medtem že zastarel."

(Predsednik države Janez Drnovšek o srbski odpovedi njegovega obiska v Beogradu in Prištini)

Vložili prijavo zaradi Trga republike

Svetniški klub ljubljanske SDS je zaradi primera Trga republike, v zvezi s katerim je Mestna občina Ljubljana (MOL) izgubila tožbo o lastništvu, vložil prijavo na policijo, tožilstvo in računsko sodišče in upa, da se bodo navedeni vključili v primer in bodo postopki za razjasnitev zadeve čim prej stekli. Spomnimo, da je MOL v začetku oktobra izgubila tožbo o lastništvu Trga republike, ki je tako uradno postal last švicarske družbe BSL. Kmalu zatem je občina trg izročila omenjenemu podjetju, to pa naj bi zdaj tržilo parkirišča pred državnim zborom. Sodni spor se vleče že nekaj let. Družba BSL naj bi bila namreč z nakupom podzemne garaže pod trgom postala lastnica njene strehe, torej Trga republike. Dimitrij Kovačič poudarja, da je MOL neuspešno zahtevala razveljavitev pogodbe, s katero je prejšnji lastnik prodal garaže, češ da je njihova streha javno dobro. Vendar je višje sodišče zahtevo zavrnilo, saj trg statusa grajenega javnega dobra nikoli ni dobil. Pri tem bode v oči lastništvo družbe BSL, ki je bilo prej v lasti znanega ljubljanskega odvetnika Andreja Toša, svetovalca nekdanje mestne oblasti in nekdanjega predsednika nad-

Dimitrij Kovačič, vodja svetniškega kluba SDS v MOL

zornega sveta Holdinga Ljubljana. Lastnica družbe BSL naj bi bila tako družba, ki jo je pred leti ustanovil prav Toš, četudi je ta javno zatrjeval, da je svoj delež v podjetju prodal. Zdajšnja lastnica družbe BSL naj bi bila neka švicarska družba iz Züricha, vendar naj bi bili pravi lastniki še vedno iz Slovenije. Pri tem Kovačič opozarja tudi na dvojno Toševo vlogo, saj naj bi bil "nastopal na obeh straneh, nato pa javno izjavljaj, da s švicarskim podjetjem nima nič". Dimitrij Kovačič je prepričan, da brez podpore v oblastnih strukturah Toš tega gotovo ne bi mogel izpeljati, in dodaja, da se ne sedanja ne prejšnja županja na njegova opozorila v zvezi s Trgom republike nista ozirali. Zanimiva je še izjava ljubljanskega svetnika SDS Petra Sušnika, ki meni, da je bila takšno zadevo "sposobna izpeljati samo hudodelska združba". Edini namen poslov je bil, da se javno dobro proda zasebnikom, da ga bodo lahko ti prodali nazaj občini, pri tem pa pošteno zaslužili. V SDS pričakujejo, da bo županja Danica Simšič, ki sicer razmišlja le o svoji samopodobi, manj pa o številnih težavah mesta, zadevo Trg republike uvrstila na prihodnjo sejo mestnega sveta.

V. K.

modrosti tedna

"Zakaj ima (opozicija, op. ur.) tako suveren pregled na gospodarsko politiko prodaje državnih deležev podjetij? Odgovor pri roki je kajpak preprost: je izvedenec za rabote, ki jih je nekoč izvajala sama."

(Publicist dr. Bernard Nežmah)

"Pričakujemo, da reformna prizadevanja ne bodo šla na škodo varovanja in zaščite družine ter vzgoje za duhovne in splošne moralne vrednote. Pošteni, zreli, odgovorni, solidarni, pogumni in optimistično usmerjeni državljani in državljanke, ki živijo in delajo v humanih delovnih okoljih z odkritimi in pristnimi medosebnimi razmerji, so tudi pogoj za uspešna in ustvarjalna podjetja. Ne samo gmotno, ampak tudi kulturno in duhovno bogata narodna skupnost je naš namen in prihodnost."

(Predsednik komisije Pravičnost in mir dr. Anton Stres)

Cimerotiču naj bi grozili

Slovenski reprezentant in ljubljenelec slovenskega nogometnega občinstva Sebastijan Cimerotič naj bi imel po poročanju nekaterih medijev že nekaj časa hude težave s posamezniki, ki naj bi od njega zahtevali provizijo za njegov prestop k južnokorejskemu klubu Incheon United pred nekaj meseci. Po neuradnih podatkih naj bi se bili za Cimerotičev prestop dogovarjali trije menedžerji, ker pa po pravilih FIFA desetodstotno provizijo (v Cimerotičevem primeru ta znaša okoli 60.000 evrov) dobi samo eden, naj bi druga dva "izvisela", zato naj bi do denarja skušala priti s pomočjo srbske in madžarske mafijske združbe, v ta namen pa naj bi bila uporabila nekatere zelo radikalne metode. Tako naj bi Cimerotiča neznanci že nekaj časa klicali na njegov telefon in

mu grozili, grozili pa naj bi tudi njegovim staršem. Ali to drži, smo hoteli preveriti tudi pri Cimerotiču, vendar nam ga do oddaje članka v tisk ni uspelo priklicati na telefon. Neuradno pa smo izvedeli, da je zadeva tako resna, da se Cimerotič, ki je zdaj v Ljubljani, noče vrniti v Južno Korejo, čeprav so se klubske obveznosti že začele in čeprav mu v skrajnem primeru grozi celo odpoved pogodbe.

A. K.

Cimerotič naj bi se zaradi groženj bal odpotovati nazaj v Južno Korejo.

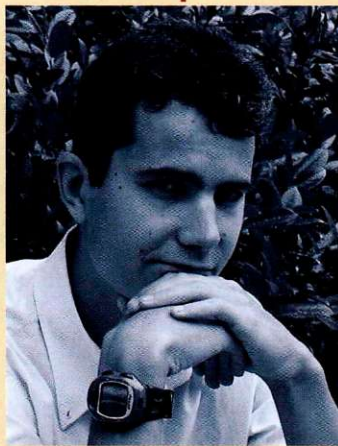
Podaj mi roko 2005

Mesec oktober je tudi mesec rojstva sv. Frančiška Asiškega, ustanovitelja reda manjših bratov, in mesec, ki je posebej namenjen molitvi za mir. 27. oktobra 1986 je namreč papež Janez Pavel II. v Assisiju, Frančiškovem rojstnem mestu, s predstavniki svetovnih verstev prvič molil za mir. V spomin na ta dogodek vsako leto Frančiškovi redovniki (franciškani, kapucini, minoriti) in redovnice ob pomoči asiških romarjev organizirajo srečanja z naslovom Podaj mi roko – duh Assisija. Srečanja v spomin na molitev za mir so tako potekala v Novi Cerkvi, Mariboru, Ptuj, Celju, Ljubljani in Vipavskem križu. Srečanje v Ljubljani 26. oktobra je bilo še posebej ekumensko naravnano, saj je spreved romarjev s prižganimi svečami pod vodstvom kapucina br. Staneta Beštra najprej poromal iz ljubljanske stolnice v pred dnevi posvečeno pravoslavno cerkev sv. Cirila in Metoda, kjer je romarje sprejel paroh Peran Boškovič. Skupina je nadaljevala pot do evangeličanske cerkve Primoža Trubarja, kjer jo je sprejel Geza Filo, nato pa je nadaljevala pot do frančiškanske cerkve Marijinega oznanjenja na Prešernovem trgu, kjer je mašo daroval koprski pomožni škof Jurij Bizjak. Med potjo so animatorji mimoidočim delili svečke kot znamenje miru. Letošnji cikel srečanj se je končal v nedeljo, 30. oktobra, v Vipavskem križu. V prihodnjem letu bodo srečanja še posebej slovesna, saj bo od papeževe pobude za molitev za mir minilo dvajset let.

A. K.

Srečanje Podaj mi roko v ljubljanski stolnici

Zamerljivci

Zadnji meseci so bili za ministra za kulturo Vaska Simonitija nadvse naporni. Precej bolj kot tekoče delo v resorju, ki ga vodi, in tudi bolj kot velikopotezni načrti, ki se jih je lotil, ga izčrpavajo nenehni napadi nanj in na njegovo ministrstvo. Ti večinoma izvirajo iz osebnih zamer in političnih razlogov.

Ni se še poglobila večmesečna kampanja okrog referendumu o zakonu o RTV Slovenija, ki je s seboj prinesla tudi mnogo blatenja, že so se pojavile nove "afere". V pričakovani očitkov na novi zakon o medijih, ki ga bodo ministru na leviči gotovo namenili zaradi obljubljen pluralizacije medijskega prostora, je moral Simoniti poslušati najrazličnejše očitke o osebnih obračunavanjih in kadrovskih čistkah.

Nazoren je primer Slovenske kinoteke, ki jo je kulturno ministrstvo pod novim vodstvom vzelo pod svoje okrilje in se lotilo zahtevne sanacije njenih dotrajanih prostorov na Miklošičevi, ki so bili prejšnji oblasti deveta brigada. Simoniti je krivda naj bi bil izbor Staša Ravterja za novega ravnatelja te ustanove, kar je bilo v nasprotju z večinsko voljo sveta kinoteke in zaposlenih. Ni

leta Borut Smrekar, ki naj bi bil neuradno odgovoren za slabo in nestrokovno vodenje nacionalne operno-baletne hiše. Smrekar je reagiral na govornice o svoji odstavitvi in ožigalsko osebno obračunavanje in škodo, ki naj bi jo njegovi ustanovi povzročalo prav ministrstvo. Kot se je kasneje izkazalo, so Smrekarja spodnašali v lastnem kolektivu.

Ena od članic glasbenega ansambla je namreč tožila ministrstvo zaradi nezakonitega Smrekarjevega imenovanja, direktorjeva razrešitev pa je sledila le nekaj dni za tem.

Povsem drugače so se na delovanje kulturnega resorja odzvali organizatorji Borštnikovega srečanja. Ministrstvo je za jubilejno izvedbo tega pomembnega festivala primaknilo kar štiri milijone tolarjev več, kot je bilo prvotno dogovorjeno. Po besedah predsednika sveta Borštnikovega srečanja Toneta Partljiča, člana LDS, je "ministrstvo s tem pokazalo pozitiven odnos tako do slovenske gledališke ustvarjalnosti kot osrednjega gledališkega festivala".

V oči bode nasprotje med Partljičevo izjavo in izjavami kompromiti-

Provokator

Komaj so predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) na Dunaju opozorili na čedalje očitnejše kršenje pravic slovenske manjšine (predvsem v povezavi z dvojezičnimi napisi), že je s Koroškega prišel nov udarec: deželna vlada je ostro protestirala proti upodobitvi knežjega kamna na slovenskih kovancih evra. Protestu so se

biči s strani svojih hrvaških kolegov. Jasno je torej, da je spodbujanje nasprotovanja upodobitvi knežjega kamna na kovancih za dva centa predvsem Haiderjevo maslo, pri čemer je njegov populizem v funkciji političnega preživetja. Kot trdijo poznavalci, naj bi bil razlog za vnovični izbruh Haiderjevega populizma predvsem v tem, ker je koroški deželni gla-

Haiderjev populizem je predvsem v funkciji njegovega političnega preživetja.

pridružile tudi koroške brambovske organizacije. Razlog zanj naj bi bil v tem, naj bi se knežjega kamna polastili "nacionalistično misleči slovenski krogi". Glavni protagonist protestov je kajpak koroški deželni glavar Jörg Haider, ki je mimogrede tudi izrazil prepričanje, da je "treba opozoriti sosede, naj ne poskušajo znova obujati veleslovenskih sanj".

Nobenega dvoma ni, da ima omenjeni protest povsem jasen skupni imenovalec – nabiranje političnih točk pred parlamentarnimi volitvami prihodnje leto. Znano je, da je bila Haiderjeva stranka BZÖ na zadnjih lokalnih volitvah tako rekoč poražena v vseh deželah, uspelo se ji je obdržati le na Koroškem, torej na narodnostno mešanem območju. Prav na-

var očitno spoznal, da se je z izstopom iz svobodnjaške stranke in ustanovitvijo lastne stranke opeknel, saj sta zaradi tega veliko izgubila tako svobodnjaška stranka kot Haider sam.

In kakšne posledice bi lahko nasprotovanje knežjemu kamnu prineslo na slovenskem notranjepolitičnem prizorišču? Če primerjamo tokratno Haiderjevo provokacijo s tisto pred petimi leti, ko je od Slovenije zahteval razveljavitev avnojskih sklepov, potem je bil tokratni odmev slovenske strani zelo mlačen, saj razen NSKS in komisije državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve ni reagiral tako rekoč nihče, niti Milan Kučan ne, ki je pred petimi leti kot predsednik Slovenije Haiderjev populizem izkoristil za notranjepolitični obračun s tedanjo Bajukovo vlado. Tranzicijska levica prav gotovo nima razloga, da bi se odzivala na resolucijo koroške deželne vlade, ki med drugim trdi, da je mit o državi karantanskih Slovanov kot zibelki današnje slovenske države docela nezgodovinski. To stališče se vsebinsko povsem ujema z znamenito izjavo nekaterih slovenskih zgodovinarjev, da se "krepi kult Karantanije". Še en razlog za zgovoren molk opozicije.

Gasper Blažič

Kulturniško sceno opredeljujejo vrtičkarstvo, splet znanstev in politične povezave.

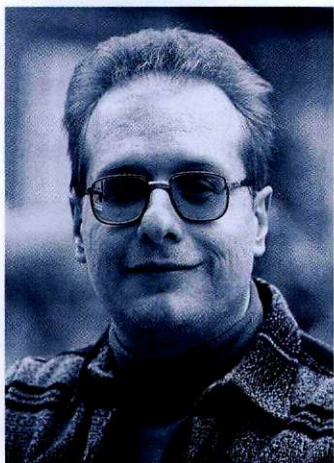
težko uganiti, da lahko vzroke za takšno nasprotovno mnenje kolektiva iščemo v dejstvu, da je do pred nekaj tedni omenjeni svet vodila poslanka LDS in borka proti zakonu o RTV Majda Širca. Slednjo je ministrstvo razrešilo s položaja zaradi ugotovljenih sorodstvenih vezi med njo in vodjo enega od podjetij, ki je poslovalo s kinoteko.

Drugemu zapletu je botroval ravnatelj in direktor SNG Opere in ba-

ranih kulturnikov. To pa odstira bolečo resnico slovenske kulturniške scene – vrtičkarstvo, nepregleden splet znanstev, ki vplivajo na kadrovske odločitve in financiranje, in politične povezave. Minister Simoniti, ki se drži obljub o prevetritvi v slovenski kulturi, je dregnil v to osje gnezdo, posledično pa si je nakopal posebno "naklonjenost" tistih kulturnikov, ki so tako skrbno gojili lastne vrtičke.

Mitja Volčansek

rodnostno mešana območja so dokaj plodna tla za razvoj raznih nacionalističnih organizacij, ki svariijo pred ozemeljskimi zahtevami "velike Slovenije". Nič bolje ni na Tržaškem, kjer je prav tako zelo močna neofašistična in protislovenska struja, pozabiti pa ne smemo niti na Istro, kjer se je posebej v zadnjem času razcvetel hrvaški nacionalizem. To dokazujejo tudi provokacije in grožnje, ki so jih bili poleti deležni slovenski ri-

Dr. Matej Makarovič

Dosedanji odzivi največjih slovenskih sindikatov na predlagane gospodarske in socialne reforme niso bili spodbudni. Čeprav sta kritično-skeptičen odnos do reform in odločno zagovarjanje delavskih interesov pri sindikatih normalna in celo nujno potrebna, nas je lahko vsaj pri nekaterih razočarala dogmatska drža, ki je tako slepo vdana obstoječemu stanju, da se ni pripravljena resno pogovarjati o spremembah niti takrat, ko so te nujne in ko bi jih bilo mogoče usmeriti tako, da bi njihovi "bazi" bolj koristile kot škodile.

Sindikati

Težava torej ni skeptičen odnos največjih sindikatov do reform, temveč pomanjkanje zdrave skepse do obstoječega modela, ki se je izčrpal, le da tega še ne vidijo vsi, in takrat, ko bodo videli vsi, bo res že (pre)pozno. Razlogov za takšno držo sicer ni težko najti, vendar so vsaj nekateri od njih močno problematični.

Eden od njih je lahko ideološko-političen. Za nekatere sindikate, vključno z največjim ZSSS, je predlog za reformo nesprejemljiv že zato, ker je prišel s politično napačne strani. Zanimivo naključje je, da se odnosi med državo in sindikati praviloma zaostrijo takrat, ko je na oblasti določena politična opcija. Edine izrečno proti oblasti (in ne proti delodajalcem) uperjene splošne stavke se lahko spomnimo iz časov, ko je bil še na oblasti Demos, resna grožnja s tako splošno stavko pa se je ponovila po zadnji zamenjavi oblasti. Morda je druga politična opcija bolj obvladala dialog s sindikati, morda je imela z njihovimi voditelji več neformalnih vezi, morda pa gre tudi za vprašanje politične naklonjenosti do enega ali drugega, ki z vsebino nima pomembne zveze. Bi bila enotna davčna stopnja še vedno tako absolutno nesprejemljiva, če bi predlog zanj prišel iz drugega političnega tabora, ali pa bi se morda takrat o njej vendarle pogovarjali in iskali načine, kako izkoristiti njene pozitivne in z dodatnimi ukrepi minimizirati njene negativne socialne učinke?

Boj sindikatov proti večji fleksibilnosti delodajalcev pri najemanju in odpušcanju delavcev, ki jo reforme prav tako prinašajo, je na prvi pogled razumljiv. Vendar so stvari nekoliko bolj zapletene. Slovenski delodajalci so se namreč na nefleksibilnost in visoko obdavčitev plač medtem že prilagodili – tako da so novo redno zaposlovanje zmanjšali na minimum in se namesto tega odločali za različna honorarna in podobna razmerja, ki ne dajajo zaposlenim praktično nobenih pravic in varnosti. Vprašljiva varnost enih, tistih, ki

so v sistemu redne zaposlitve, se tako žal vzpostavlja na račun drugih, navadno mlajših, ki so zunaj sistema. Ta nefleksibilnost poleg tega pripomore tudi k brezposelnosti, saj manj fleksibilni sistemi zaposlovanja praviloma pomenijo večjo brezposelnost. S tem ko branijo sedanjo ureditev, sindikati žal – hote ali nehote – tudi branijo tiste, ki so "notri", pred tistimi, ki so "zunaj", in s tem prispevajo k socialnemu zapiranju in izključevanju. Na nacionalni ravni bi morali sindikati premisliti, ali je njihovo poslanstvo samo varovanje delavcev, ki so ta čas redno zaposleni, ali pa imajo nekaj odgovornosti tudi do tistih, ki te sreče – tudi zaradi nefleksibilnega sistema zaposlovanja in visokih davkov na plače – nimajo.

In končno je tu vprašljivo zanašanje na obstoječe stanje, ki naj bi ohranilo sedanjo varnost pred "grožnjo" reform. Pri tem mnogi sindikalisti žal pozabljajo, da grožnja ne prihaja iz reform, temveč iz dosedanje neprilagojenosti na trende od globalizacije do staranja prebivalstva. Za zdaj ne obstaja noben globalen sindikat niti globalen sistem delavskih pravic in socialne varnosti, obstaja pa globalen trg. In nobeno domoljubje ne bo obvarovalo Slovenije pred begom kapitala, če slovenski delavec ne bo konkurenčen primerljivemu delavcu kjerkoli drugje na svetu. Pred kom bodo slovenski sindikati varovali sloven-

temveč tudi za zagotavljanje, da bo delavec dejansko ostal dolgoročno konkurenčen in zaposljiv. Kljub svoji delavnosti in seveda še vedno prenizki plači slovenski delavec v teh dveh stvareh nikoli ne bo mogel konkurirati delavcu iz tretjega sveta. Zato bo moral toliko bolj razvijati druge adute, kot so boljša usposobljenost, prava znanja, inovativnost. Preživel bo kot učeči se delavec, ki bo znal sprejeti nove izzive. In v tem bi mu morali sindikati pomagati, namesto da mu vzbujajo občutke lažne varnosti, ki se lahko že jutri razblinijo. Sindikati bi morali prisiliti delodajalce in državo, da več investirajo v zaposlene in v iskalce zaposlitve, in to predvsem z vlaganjem v (vseživljenjsko) izobraževanje. Od države morajo zahtevati okolje, ki bo spodbujalo podjetništvo kot vir delovnih mest in hkrati ohranilo določeno socialno varnostno mrežo. In predlagane reforme so – še posebno če se nekateri elementi še dodatno dopolnijo in razdelajo – za to zelo dobra podlaga.

Če bodo sindikati reformam apriorno nasprotovali, se spuščajo v igro, ki se v nobenem primeru ne bo dobro končala. Če bodo reforme zaradi njih padle, bodo nosili krivdo za ohranjanje rigidnega sistema, ki ga čaka stagnacija. Če bodo reforme izvedene kljub njihovem nasprotovanju, jih čakata zaton in nerelevantnost. V obeh primerih bo največje ce-

S tem ko branijo sedanjo ureditev, sindikati žal – hote ali nehote – tudi branijo tiste, ki so "notri", pred tistimi, ki so "zunaj", in s tem prispevajo k socialnemu zapiranju in izključevanju.

skega delavca takrat, ko se bo njegova tovarna preselila na Kitajsko, ali potem ko bo po upokojitvi zaradi prevelikega števila upokojencev in premajhnega deleža aktivnega prebivalstva namesto spodobne pokojnine dobil nekaj drobca? V takih razmerah so pred sindikati novi izzivi. Ne gre več samo za varovanje delavca pred delodajalcem (in morda državo), čeprav je tudi to ostalo pomembno,

no dolgoročno plačal tisti, ki naj bi ga varovali – slovenski delavec.

Seveda pa to ne pomeni, da morajo sindikati v prvem trenutku nad reformami izražati nekritično navdušenje. Pokažejo naj svojo moč in naj bodo trd pogajalec, bojujejo naj se za trdnjša jamstva pri tistih elementih, ki naj bi koristili delavcem. Toda cilj bi moral biti jasen: ne blokiranje, temveč uspeh reform.

Beseda ob dnevu reformacije

Dan reformacije, ki ga kot državni praznik praznujemo 31. oktobra, je simboličen poklon ljudem, ki so zagotovili razvoj slovenske kulture. Povezan je z neprecenljivim prispevkom k razvoju slovenščine.

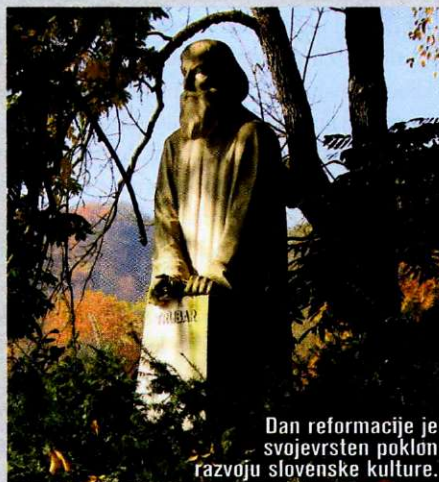
Slavnostni govornik ob letošnjem dnevu, ki se poklanja slovenski narodni zavesti in kulturi, je bil minister za kulturo Vasko Simoniti. Praznik je v svojem bistvu posvečen Martinu Lutru, ki je 31. oktobra leta 1517 v Wittenbergu v Nemčiji s 95 tezami o potrebi prenove nastopil proti Katoliški cerkvi. V znamenitih tezah je Luter obsodil papeža, bogastvo in življenje višjih duhovnikov ter prodajanje odpustkov. Besedilo je poslal papežu v Rim, enak list pa je nabil na vrata glavne cerkve v mestu. Papež je zahteval, naj vse prekliče, a Luter tega ni storil. Da bi se izognil inkviziciji, je zbežal. Pretrgal je zvezo z rimsko Cerkvijo. Ko so se Lutrovi ideji pridružili številni lajki, je nastala nova vera in s tem

tudi nova Cerkev, ki so jo imenovali luteranska ali protestantska.

Reformacija se je kmalu po letu 1520 razširila tudi v slovenske dežele in dosegla (kljub preganjanju) svoj vrh po letu 1570. Lutrove nauke so v naše kraje prenašali študentje z nemških univerz, rokodelski pomočniki, trgovci in vojaki. Nove vere so se na Slovenskem oprijeli meščani, plemiči in nekateri duhovniki. V Sloveniji je nedvomno najprepoznavnejši predstavnik protestantizma Primož Trubar, ki je 1550 izdal tudi prvi knjigi v slovenskem jeziku, Abecednik in Katekizem. Slovenska protestantska književnost se je tako začela z izdajo katekizemskega besedila kot najbolj potrebne pripomočka za versko izobraževanje. Trubar je začetnik slovenske tiskane besede. Bil je tudi verski pisec, ki je oblikoval slovensko besedilo

samostojno po predlogi ali brez nje. Protestantizem, ki je bil nasilno zatrt s protireformacijo, je odločilno razširil književno delo v slovenskem jeziku. Namesto redkih zapiskov, ki so v srednjem veku ostali brez tesnejše medsebojne povezanosti, se je s protestantskimi pisarji začela redna književna produkcija. Vendar je bila prav tako kot srednjeveško pisemstvo namenjena

skoraj izključno versko-cerkvenim potrebam. Njeno večjo uspešnost si razlagamo s tem, da je reformacija temeljila v zahtevi po neposrednem vernikovem stiku z verskimi resnicami, to pa je pomenilo predvsem branje, poslušanje in petje verskih besedil v maternem jeziku, t. j. v slovenščini. S tem je ta postala knjižni jezik in se je v njej lahko utemeljila prava književnost.

Dan reformacije je svojevrsten poklon razvoju slovenske kulture.

Pomen za slovensko kulturo

Vidna predstavnika protestantizma pri nas sta tudi Jurij Dalmatin in Adam Bohorič. Prvi je prevedel Sveto pismo, drugi se je podpisal pod slovensko slovnico, obe knjigi pa sta izšli 1584. Reformacija je bila torej zelo pomembna za slovensko kulturo. Novi nauki so v tistem času zahtevali, da vsak vernik bere Sveto pismo v svojem jeziku. Zato pa so ga morali dobiti v roke in se seveda naučiti brati. Reformacija je Slovence opismenila in jim dala književnost. Le-ta je naše ljudstvo družila in vzbujala zavest narodne skupnosti. **B. K.**

O revoluciji in Udbi skoraj nič

Založba Mladinska knjiga in Inštitut za novejšo zgodovino sta izdala obsežno delo Slovenska novejša zgodovina.

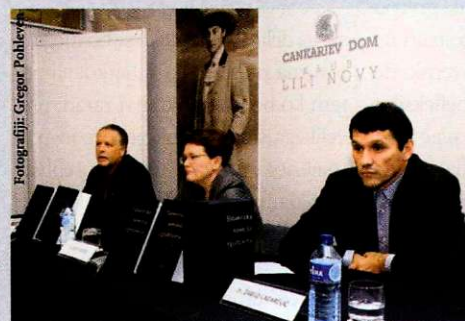
Knjiga v dveh delih (1.500 strani) je plod večletnega dela 24 zgodovinarjev, ki pripovedujejo o zadnjih sto petdesetih letih življenja na Slovenskem, in je prvi sintetični pregled zgodovinskega obdobja, v katerem so bili Slovenci v svojem širšem okolju upoštevani kot politični subjekt, čeprav brez lastne države. Knjiga pregledno predstavlja najnovejša dognanja o slovenski preteklosti od sredine 19. stoletja do začetka devetdesetih let 20. stoletja in z opombami pod črto najradovednejše vodi do še podrobnejših pregledov, analiz in primarnih raziskav.

Poglavja so razvrščena v štiri glavne vsebinske sklope: Avstrijska doba 1848–1918, Doba prve Jugoslavije 1918–1941, Druga svetovna vojna na Slovenskem 1941–1945 in Doba dru-

ge Jugoslavije 1945–1991/92. Obravnavajo vse sfere narodnega življenja in delovanja: politično življenje, kulturo, gospodarski in socialni razvoj, zakonodajo, šolstvo, oborožene sile, notranjepolitični in mednarodni položaj Slovencev v različnih zgodovinskih obdobjih, Slovence zunaj meja matičnega narodovega telesa, človeške in gnotne posledice druge svetovne vojne. Besedilo dopolnjujejo številne fotografije najpomembnejših Slovencev iz tega obdobja, slike pomembnih do-

kumentov, zemljevidi in drugo ilustrativno gradivo. Knjiga je opremljena s kazalom osebnih imen, s kazalom periodičnih publikacij in obsežnim kazalom citirane literature. Vsi trije dodatki so pomanjkljivi v nekaterih bistvenih točkah: v kazalu npr. ni Jozeta Pučnika, med periodičnimi publikacijami ni revije Zaveza, ki je eden ključnih virov za obdobje druge svetovne vojne in revolucije, med literaturo manjka nekaj pomembnih knjig, ki so izšle po letu 1990 ali v

emigraciji in obravnavajo obdobje revolucije ali povojnega preganjanja ljudi (npr. duhovnikov). Avtorji zamisli, koncepta, besedil in izbora grafičnih dodatkov so z eno samo izjemo sodelavci Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani. Izjema, dr. Neven Borak, je bila po mnenju strokovnja-

Slovenci smo dobili izčrpano delo o najnovejši slovenski zgodovini. Kljub temu stroko čaka še veliko dela ...

Avtorji zamisli, koncepta, besedil in izbora grafičnih dodatkov so z eno samo izjemo sodelavci Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani. Izjema, dr. Neven Borak, je bila po mnenju strokovnja-

Uzakonitev verske svobode

Čeprav je od prvih demokratičnih volitev minilo že dobrih petnajst let, je Slovenija šele pred kratkim dobila nov zakon, ki bo nadomestil trideset let star zakon o verskih skupnostih. Ta je bil sprejet še v času do vere neprijaznega komunističnega režima, leta 1991 pa ga je tedanja slovenska skupščina nekoliko prilagodila novim razmeram. Iz omenjenega razloga je sedanji pravosodni minister Lovro Šturm pred skoraj dvema letoma, tedaj še kot profesor na pravni fakulteti, predstavil osnutek novega zakona o verski svobodi in verskih skupnostih, ki ga je pripravil skupaj s sodelavci (mag. Blaž Ivanc, mag. Urška Prepeluh, dr. Tone Jerovšek, dr. Verica Trstenjak). Vendar tedanja vladna koalicija, ki jo je vodila LDS, predlogu ni bila naklonjena zaradi prepričanja, da bi novi zakon največji verski skupnosti, to je Katoliški cerkvi, dodelil še dodatne privilegije. Šele po lanskih volitvah, ko so koalicijo sestavile desnosredinske stranke, je bil omenjeni zakonski predlog vložen v parlamentarni postopek, vmes pa ga je "prehitel" alternativni predlog tega zakona, ki ga je napisal poslanec LDS Aleš Gulič.

Kot dan in noč

Razlike med obema zakonskima predlogoma so več kot očitne, saj je Guličev predlog naravnani predvsem v ostro ločitev Cerkve od države, avtor zakona pa predvsem poudarja, da bi zakon zagotavljal enakopravnost verskih skupnosti. Glavna značilnost omenjenega predloga pa je, da v primerjavi z vladnim predlogom (po katerem naj bi država duhovnikom oz. sodelavcem verskih skupnosti v celoti krila socialno zavarovanje, število upravičencev do omenjene subvencije pa naj bi bilo vezano na število vernikov) povsem odpravlja financiranje socialnega zavarovanja duhovnikov, za odpravo financiranja pa določa desetletno prehodno obdobje. Po sedanji ureditvi država delno financira socialno zavarovanje duhovnikov od leta 1991, pred tem je bilo financiranje socialnega zavarovanja zagotovljeno le članom tedanjega Ciril-Metodovega društva. Prav tako Guličev predlog za registracijo verske skupnosti določa najmanj 25 podpisov vernikov. Vladni predlog namreč določa kar štirikrat večje število vernikov (sto podpisov), vendar pa hkrati zagotavlja, da vse verske skupnosti, ki so se registrirale do zdaj, ostanejo vpisane v register verskih skupnosti tudi po uveljavitvi novega zakona.

Kritično do Guličevega predloga

Kot je bilo mogoče pričakovati, se je večina predstavnikov verskih skupnosti – izjemi sta Univerzalno življenje in raeljanci – na posvetu, ki ga je 24. oktobra organiziral vladni urad za verske skupnosti, do Guličevega predloga opredelila precej kritično. Večina kritik se je nanašala na to, da verske skupnosti pri pripravi omenjenega predloga niso mogle sodelovati in da sam predlog uvaža preveč restriktivno interpretacijo ločitve verskih skupnosti od države. Do predloga so bili zlasti kritični predstavniki Katoliške cerkve in Srbske pravoslavne cerkve, češ da bi omenjeni zakon postavil verske skupnosti v položaj, kakršen je bil pred demokratičnimi spremembami, in da socialni prispevki duhovnikov še v času komunizma niso bili problematizirani, medtem ko bi jih Guličev zakon povsem odpravil. O omenjenem predlogu se je izrekla tudi vlada in potrdila, da Guličev predlog premalo upošteva drugi del 7. člena ustave, ki pravi, da je delovanje verskih skupnosti svobodno.

Dvojna merila

Čeprav je bil t. i. Šturmov zakon o verski svobodi sprejet, pa se ne kaže slepiti, da bo takoj zaživel, saj so zlasti v opozicijskih krogih nekateri še vedno trdno prepričani, da bo zakon Katoliški cerkvi dejansko omogočil, da si pridobi položaj t. i. državne cerkve, zaradi česar se lahko zgodi, da bo šel v presojo na ustavno sodišče, izključen pa ni niti referendum. Podobna stališča je ob svoji izvolitvi za predsednika LDS izrazil Jelko Kacin, s tem pa odprl novo fronto kulturnega boja, ki se je pokazala že ob nedavnem sprejetju novele zakona o policiji; slednja bo namreč podobno kot Slovenska vojska imela svojega kurata, kar je močno razburilo opozicijske poslance, češ da bo s tem Katoliška cerkev privilegirana glede na druge verske skupnosti. Seveda to ni nič novega, saj so se podobni očitki pojavljali že pred leti, ko je bila uvedena duhovna oskrba za slovenske vojake, eden njenih najglasnejših nasprotnikov pa je bil prav Jelko Kacin. Zanimivo je, da niti opozicijski poslanci niti znani slovenski proticerkveni publicisti niso niti z besedo protestirali in se sklicevali na ločitev verskih skupnosti od države, ko se je predsednik države Janez Drnovšek udeležil posvetitve pravoslavne cerkve sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, čeprav je šlo predvsem za verski in ne politični dogodek. Videli pa bomo, ali bo tolikšne strpnosti deležen predsednik vlade Janez Janša, ki bo 13. novembra slavnostni govornik na proslavi ob 100. obletnici ustanovitve Zavoda sv. Stanislava, proslavo pa bo neposredno prenašala TV Slovenija.

Sedanja opozicija še vedno prisega na kulturni boj proti Cerkvi, kar se je pokazalo tudi ob sprejemanju zakona o verski svobodi.

Ne kaže se slepiti, da bo novi zakon o verski svobodi takoj zaživel, saj so zlasti v opozicijskih krogih nekateri še vedno trdno prepričani, da bo omenjeni zakon Katoliški cerkvi dejansko omogočil, da si pridobi položaj t. i. državne cerkve, zaradi česar se lahko zgodi, da bo šel v presojo na ustavno sodišče, izključen pa ni niti referendum.

Gašper Blažič

Fotografije: Gregor Pohleven in Arhiv Demokracije

Upor rdečih sindikalistov

Napoved nekaterih sindikatov, da bodo organizirali vsesplošno stavko, še preden je sploh znano, katere reforme namerava izvesti vlada, je razkrila njihovo pravo barvo. Večinoma gre za sindikate, za katerimi, kot se zdi, stoji politika.

Slednje seveda v največji meri velja za Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS), ki je ena glavnih pobudnic za 26. november napovedani množični protest proti reformi in jo vodi Dušan Semolič. Semolič je bil v prvem slovenskem parlamentu poslanec Socialistične stranke Slovenije, katere del se je pozneje pridružil LDS, del pa ZLSD (današnji SD), prav tako pa je leta 1996 kandidiral na listi ZLSD za poslanca v

slovenski parlament. Tudi zaradi te njegove tesne povezanosti s SD, ki je bila skupaj z LDS dolga leta v vladi, v zadnjih letih protestov sindikatov skorajda ni bilo. Edini malo večji shod je bil aprila lani, ko so v ZSSS protestirali zaradi pre-

majhnih plač v predelovalnih dejavnostih, pa še takrat se je protest končal zelo hitro.

Glede na tesno povezanost Semoliča in njegovega sindikata z aktualno opozicijo je bilo seveda pričakovati, da bodo v ZSSS, takoj ko

se je zamenjala oblast in ko Semoličeva stranka ni več v vladi, začeli pospešeno izvajati svoj sindikalni boj. To se je prvič pokazalo konec aprila letos, ko so člani ZSSS pred stavbo Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije protestirali

proti spremembam in dopolnitvam pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja, dokončno pa potrdilo pretekli teden, ko so štiri sindikalne centrale, menda na pobudo ZSSS, za konec novembra napovedale vsesplošne proteste proti predlaganim ekonomskim in socialnim reformam. Pri tem je zanimivo, da so v vseh štirih sindikalnih centralah, ki naj bi sodelovale pri protestih – poleg

V ozadju napovedanih protestov štirih sindikalnih central je čutiti močan politični pridih. Največjo izmed njih namreč vodi nekdanji kandidat za poslanca na listi ZLSD Dušan Semolič.

Zoran Janković je pretekli teden zavrnil enega najpomembnejših argumentov sindikatov, da se bodo po uvedbi enotne davčne stopnje cene hrane povišale za 10 odstotkov. Dejal je, da trgovci povišanja ne bodo tvegali, ker bi jim kupci v tem primeru pobegnili čez mejo.

Vlada in njen predsednik Janez Janša sta pred težko preizkušnjo. Sindikati so se pripravili pogovarjati o vsem, le o enotni davčni stopnji, ki je temelj reform, ne.

Bodo slovenski rdeči sindikati preprečili reforme, ki jih Slovenija nujno potrebuje za nadaljnji razvoj? Če se bo to zgodilo, potem to ne bo slabo samo za Slovenijo, ampak tudi za njihovo članstvo, na interese katerega se sklicujejo.

ZSSS so to še Konfederacija novih sindikatov Slovenije – Neodvisnost, Konfederacija sindikatov '90 in Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam – te napovedali, še preden so se pogajanja z vlado dobro začela in je bilo znano, katere izmed predlaganih reform vladnega odbora za reforme namerava vlada sploh izpeljati. Predstavniki sindikalnih central so se v torek sešli z namestnikom vodje Damijanovega odbora za reforme Janezom Šuštersičem, ki jim je predstavil predlog reform, takoj zatem pa so, kot da bi bili že prej odločeni, javnosti sporočili, da reform ne podpirajo in da bodo 26. novembra v Ljubljani pripravili najmnogičnejše proteste doslej.

Veliko demagogije in bolj malo argumentov

Kot so ob napovedi protestov dejali sindikalisti, jih v predlaganih reformah najbolj moti namera, da bi Slovenija uvedla enotno davčno stopnjo, s katero naj bi po njihovo največ pridobili najbogatejši, največ pa izgubili najrevnejši. Slednje v sindikatih argumentirajo s preprosto logiko, da če se davek z zdajšnje 8,5-odstotne stopnje, ki velja za hrano, zdravila in podobno, zviša na 20 odstotkov, kot predlaga vlada, bodo morali revnejši v državno blagajno prispevati večji odstotek svoje plače kot bogati, ker naj bi to povišanje pač predstavljalo večji del njihove plače, kar pa ne drži. Pri tem namreč sindikalisti

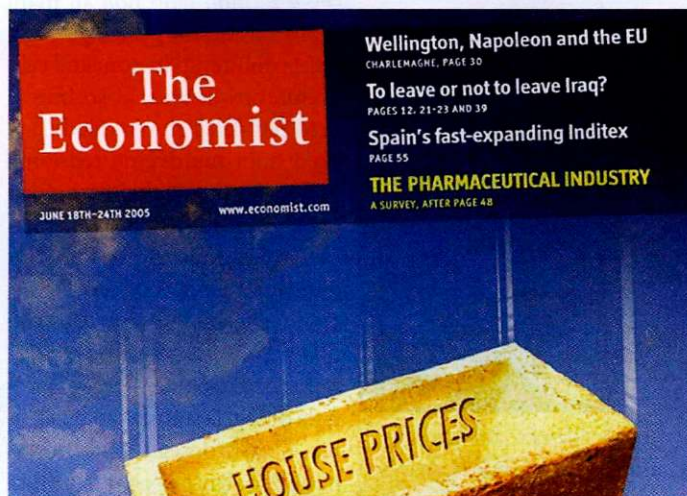
pozabljajo, da bogatejši več trošijo in na ta način v blagajno prispevajo bistveno več. Kot enega od pomembnih argumentov, zakaj nasprotujejo uvedbi enotne davčne stopnje, sindikati navajajo podatek, da so to do zdaj uvedle samo nekatere manjše države nekdanjega socialističnega bloka, ki znatno razvojno zaostajajo za Slovenijo, na primer Estonija ali Slovaška, pri čemer pozabijo povedati, da je Estonija, ki je enotno davčno stopnjo uvedla leta 1994, ena najhitreje razvijajočih se držav nekdanjega vzhodnega bloka, ki ima prav zaradi enotne davčne stopnje eno najvišjih gospodarskih rasti v Evropi in precejšnje presežke v državni blagajni in te pospešeno vplaga v razvoj. Kot enega pomembnih argumentov proti uvedbi enotne davčne stopnje

sindikalisti navajajo tudi domnevno povišanje cen, ki naj bi jih povzročilo poenotenje davka. Tako bi se po njihovih navedbah cene hrane po uvedbi enotne davčne stopnje zvišale za vsaj 10 odstotkov, kar pa je govorjenje na pamet. Po uvedbi enotne davčne stopnje bi se davek na hrano, ki bi ga državi morali plačati kupci oziroma prodajalci, sicer res zvišal za 11,5 odstotka, vendar ni rečeno, da se bodo zaradi tega zvišale cene živil in drugih izdelkov, ki imajo zdaj 8,5-odstotno davčno stopnjo. Izkušnje držav, ki so uvedle enotno davčno stopnjo, kar je že nekajkrat poudaril tudi Damijan, kažejo, da so se cene res nekoliko zvišale, vendar še zdaleč ne za tak odstotek, kot ga navajajo sindikati. Takšne navedbe je pretekli teden na nacionalni TV

demantiral tudi predsednik uprave Mercatorja Zoran Janković, ko je dejal, da si trgovci zvišanja cen hrane za 10 odstotkov zagotovo ne bi mogli privoščiti, saj jim tega ne bi dovolili potrošniki. Ti bi se namreč po Jankovićevih besedah lahko hitro odpravili po nakupih čez mejo, česar pa si trgovci, četudi na račun manjših marž in dobička, ne morejo privoščiti.

Sestanek pri predsedniku vlade

Čeprav so torej argumenti za uvedbo napovedanih reform predvsem na strani vlade, se bo slednja ob vsej demagogiji, ki jo najverjetneje tudi po naročilu političnih botrov iz ozadja sprožajo sindikati, v naslednjih tednih morala posvetiti prav njim. Slednjega se dobro zaveda tudi predsednik vlade Janez Janša, zato je sindikate pretekli teden takoj po njihovi napovedi množičnih protestov povabil na srečanje, na katerem naj bi vlada in sindikati predstavili stališča do napovedanih reform. Kot je po sestanku, ki so se ga udeležili predstavniki petih sindikalnih central v Sloveniji (ZSSS, Sindikata delavcev Slovenije – Solidarnosti, Slovenske zveze sindikatov SZS – Alternative, KNSS – Neodvisnosti, Konfederacije sindikatov Slovenije – Pergama, Konfederacije sindikatov '90), dejal Janša, je sindikatom predstavil dodatne ukrepe, ki jih je pripravil vladni odbor za reforme, s katerimi bi v prehodnem obdobju zagotovili socialno varnost za »

Da so Slovenijo počasi začele prehitevati tudi države, ki so bile včasih daleč za njo, in da zato nujno potrebuje reforme, ugotavlja tudi ugledni angleški časnik The Economist.

Reforme podprla tudi komisija Pravičnost in mir

Napovedane reforme je pretekli teden podprla tudi komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci. Reforme so, kot so v posebni izjavi za javnost zapisali njeni člani, nujno potrebne, saj je prenavljanje ekonomskega in socialnega sistema stalen in dinamičen proces tudi v drugih evropskih državah. Vendar komisija vlado pri tem tudi opozarja, da gospodarska uspešnost ni sama sebi namen. "Namen gospodarske uspešnosti je socialna država, ki vsakemu omogoča, da lahko razvije svoje sposobnosti ter lahko poskrbi zase in za svoje najbližje. Gospodarska uspešnost, ki naj bi bila posledica predlaganih reform, tudi ne sme koristiti samo enemu delu prebivalstva. Sadov pričakovane uspešnosti morajo biti deležni vsi državljani. A tudi žrtve, ki jih bodo predlagane reforme zahtevale, morajo biti pravično porazdeljene," je zapisala komisija. Komisija od vlade pričakuje, da bo znala bremena reforme porazdeliti s pravičnim čutom za pravičnost in solidarnost z najsihibejšimi, poleg tega pa pričakuje, da reformna prizadevanja ne bodo šla na škodo varovanja družine ter vzgoje za duhovne in splošne moralne vrednote.

» najsihibejše sloje (to bi po Janševih besedah dosegli z večjo fleksibilnostjo splošne davčne olajšave, ki bi bila po uvedbi reform večja za ogroženi sloj prebivalstva, in z boljšo ureditvijo plačnega sistema), pri čemer naj bi sindikati enotno podprli ukrepe za

razbremenitev dela in povečanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, medtem ko se njihova stališča razhajajo pri uvedbi enotne davčne stopnje, ki ji sindikati najbolj nasprotujejo, kar je po sestanku potrdil tudi Semo-lič. Kot je dejal, enotna davčna

Laar: Omejiti je treba sindikate

O tem, kakšne so konkretne posledice uvedbe enotne davčne stopnje v tistih državah, ki so jo uvedle, so se lahko na lastna ušesa prepričali vsi udeleženci posveta, ki ga je nedavno na to temo v Ljubljani pripravilo Združenje Manager. Na posvetu je bil zanimiv zlasti nastop nekdanjega estonskega premierja Marta Laarja. Laar je dejal, da ima Estonija, ki je enotno davčno stopnjo uvedla leta 1994, z njo izrazito pozitivne izkušnje, saj ima država letos eno najvišjih gospodarskih rasti, nizko inflacijo in brezposelnost, po zaslugi enotne davčne stopnje pa postaja eno najbolj odprtih gospodarstev in ena tistih držav, ki privablja največ tujih naložb v regiji. "Enotna stopnja namreč spodbuja gospodarsko rast in ustvarjanje novih delovnih mest. Sistem je preprost in manj izogibanja plačevanju davkov prinaša več proračunskih prihodkov.

Sloveniji bi tako priporočil uvedbo, ker pospešuje rast, zmanjšuje birokracijo in prinaša pravičnejši sistem," je dejal Laar. Dejaj je še, da mora Slovenija, če hoče izpeljati reforme, nujno omejiti moč sindikatov, saj lahko ti povsem uničijo gospodarstvo, kot se je to zgodilo Veliki Britaniji.

Mart Laar

stopnja za sindikate ni sprejemljiva, za zdaj pa tudi ne kaže, da bi glede tega z vlado dosegli kompromis.

Bodo sindikati preprečili reforme?

Glede na to se seveda postavlja vprašanje, kaj ob vsej nepopustljivosti sindikatov sploh še ostane predsedniku vlade. Ena od možnosti bi bila, da v tistem delu predloga reform, ki govori o enotni davčni stopnji, ignorira sindikate in jo uvede brez njihovega soglasja, vendar bi bilo to ob dejstvu, da imajo pri nas sindikati še vedno razmeroma velik vpliv in da jih v ozadju podpihuje tudi večina medijev, najverjetneje pomenilo politični samomor. Druga možnost, ki jo ima Janša, je, da se poskuša s sindikati dogovoriti in jim v zameno za podporo enotni davčni stopnji (brez katere verjetno reforme niso smiselne) ponudi nekaj drugega, na primer delavsko delničarstvo ali udeležbo pri dobičku, tretja možnost pa je, da vlada od enotne davčne stopnje odstopi in jo preloži na čas, ko bodo za njeno uvedbo ugodnejše razmere. Izmed omenjenih možnosti bi bila zagotovo

najslabša zadnja, saj Slovenija po večini makroekonomskih kazalcev v zadnjih letih bolj ali manj caplja na mestu, počasi pa so jo začele dohitevati in ponekod celo prehitevati države, ki so bile še pred leti daleč za njo. Slednje je pred dobrima dvema tednoma ugotavljal tudi ugledni angleški časnik The Economist, ki je primerjal Slovenijo in Estonijo. Kot je v članku zapisal novinar, Estonci Slovincem že dolgo zavidajo njihovo bogastvo in varnost, a razmerje se zdaj obrača. "Slovenija bi rada dosegla estonsko rast. Letošnja, ki naj bi dosegla 3,9 odstotka, ne bo dovolj in takšno rast bi kmalu lahko dosegle tudi druge postkomunistične države." Po pisanju

novinarja zaspane in vase zaverovane slovenske institucije potrebujejo spremembe. "Estonija se na globalnem izobraževalnem trgu lahko pohvali z več deset ustanovami (različne kakovosti), ki ponujajo izobraževalne programe v različnih jezikih po konkurenčnih cenah, na katere se vpisujejo tudi tujci. V nasprotju s tem pa slovensko šolstvo zavirajo birokratske ovire, recimo, da morajo biti vsa

Slovenija bi morala temeljite gospodarske in socialne reforme izvesti že pred leti, a je Janez Drnovšek, ki je vodil večino dozdajšnjih vlad, za ceno lastne priljubljenosti z njimi odlašal.

predavanja v slovenščini. Marsikdo v Sloveniji ni prepričan v Janševo zavezanost reformam, kot je to obljubljal pred volitvami. Doselej tega namreč ni dokazal. A treba je pozdraviti pripravljenost, da se uči iz zgledov drugih. Večina držav namreč vztraja, da so njihovi problemi nekaj posebnega. In tu se skoraj vedno motijo."

Iz vsega skupaj je torej jasno, da Slovenija čim prej potrebuje reforme, četudi gre za take, kakršne so do zdaj uvajali predvsem v nekdanjih socialističnih državah. Slovenija namreč že dolgo nima razloga, da bi se obnašala kot obljubljena dežela za Vzhodnjake. V njenem interesu je, da to čim prej spoznajo tudi sindikati.

Ales Kocjan

Omogočiti rehabilitacijo

Na rednem novembrskem zasedanju državnega zbora so obravnavali odpravo večdesetletnih krivic, ki jih je povzročila komunistična oblast.

Poslanci so v drugo obravnavali spremembe zakona o kazenskem postopku. Zakonski predlog bi s podaljšanjem izrednega roka za vlaganje zahtev za varstvo zakonitosti ponujal možnost rehabilitacije po krivem obsojenim v prejšnjem, totalitarnem režimu. Predlaganim spremembam so nasprotovali v LDS, ker naj bi duhovnike in redovnike postavljale v privilegiran položaj.

Po prepiranju vlade bi bilo na mestu podaljšanje roka za vlaganje zahtevkov za varstvo zakonitosti do konca leta 2008. Tako bi omogočili rehabilitacijo nezakonito in krivično obsojenih med letoma 1945 in 1990. Glede na to, da so številni upravičenci že pokojni, so se v vladi odločili za širitev upravičencev; zahtevke bi lahko vložili krvni sorodniki v stranski vrsti do tretjega kolena. Zahtevke v imenu pokojnih duhovnikov in redovnikov pa bi lahko vložili tudi zastopniki verskih skupnosti. Kot je pojasnil državni sekretar Robert Marolt, je bilo do konca leta 1945 obsojenih najmanj 95 duhovnikov, rehabilitiranih pa jih je bilo le deset odstotkov; do konca leta 1961 so jih obsodili še 400, izmed katerih jih je bilo do danes rehabilitiranih manj kot 100. Vzrok za podaljšanje izrednega roka je v ugotovitvi ustavnega sodišča, da je bil temeljni rok za vlaganje zahtev v letih 1995 in 1996 prekratek.

Po mnenju LDS širitev kroga upravičencev za vlaganje zahtevkov ni potrebna, privilegiranje tistih, ki so nosili talar, pa bi bilo po besedah Darje Lavtižar Bebler v nasprotju z ustavo. Podobnega mnenja so bili tudi v Slovenski nacionalni stranki, medtem ko so v DeSUS menili, da je zadevo treba še premisliti.

Tudi Miran Potrč (SD) je imel pomisleke o zakonu; predvsem se je spraševal o vzrokih, da vlada osem let po preteku roka znova odpira možnost za vlaganje zahtevkov. Potrč moti tudi pomanjkanje ocene stroškov takega koraka.

Odziv opozicije je Jožef Jerovšek (SDS) označil za nesprejemljiv in sprevržen, po njegovo pa je takšen odziv povezan z razčiščevanjem genocidnih dejanj ob koncu druge svetovne vojne.

Kosove komisije (še) niso odpravili

Vroče je bilo tudi pri razpravi o odpravi komisije za preprečevanje korupcije pod vodstvom Draga Kosa, ki jo predvideva predlog zakona o nezdružljivosti opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo, ki ga je podala SNS. Poslanska skupina Socialnih demokratov se je odločila za obstrukcijo razprave o zakonu. Za obstrukcijo so se odločili tudi zaradi zavrnitve vseh dopolnil k zakonu, ki so jih predlagali na matičnem odboru.

V LDS pa so vztrajali pri svojem dopolnilu, po katerem bi Kosovo komisijo ohranili pri življenju. Če bo zakon sprejet (končna obravnava naj bi bila novembra), v LDS že napovedujejo njegovo ustavno presojo.

Glasovanje je pokazalo na razdvojenost poslanskih skupin. Predlog SNS podpira tudi vlada, ki je temeljni predlog dopolnila s svojimi amandmaji, a ohranila koncept o prenosu pristojnosti samostojne komisije na parlamentarno. Z odpravo komisije, ki nima pravih pristojnosti in ki je pokazala popolno neučinkovitost, bi po mnenju koalicije prihranili milijardo tolarjev na mandat, novi predlog zakona pa naj bi naloge komisije ohranil, če ne celo zaostрил.

V LDS nasprotujejo izgubi neodvisnega in nepristranskega organa in domnevni nameri vlade, da bi nadzor parlamentarne komisije po njihovo okrnjen zaradi omejevanja na samo politične naloge. Pavel Gantar je menil, da želita predlagatelj in vlada z odpravo Kosove komisije zavarovati sama sebe, po besedah Jožefa Školca (oba LDS) pa je pravi namen koalicije "odstrel" Draga Kosa. V DeSUS nad zakonom kljub vladnim dopolnilom niso navdušeni, strankini poslanci pa so glasovali po vesti.

Predlog LDS je po mnenju drugih koalicijskih strank nesprejemljiv, saj zanika sam koncept novega zakona, ker izhaja iz predpostavke, da se protikorupcijska komisija odpravi, kar pa po mnenju Dimitrija Kovačiča (SDS) ne drži. Njene pristojnosti naj bi se preprosto prenesle na parlamentarno komisijo. Prepotrebno varovalko, ki bi zagotovila nadzor nad oblastjo, pa bi zagotavljalo dopolnilo poslanskih skupin SDS, NSi in SLS, po katerem bi opozicija imela predsednika in večino članov v novi komisiji.

Koliko komisij?

V prejšnjih dneh se je zapletalo tudi pri ustanavljanju preiskovalne komisije, ki bi preučila domnevno sporno prodajo državnih deležev v Mercatorju.

V zvezi z afero prodaje Mercatorjevih delnic so v opoziciji v ponedeljek postavili poslansko vprašanje premierju Janši. Iz premierjevega kabineta so odgovorili, da se vlada s prodajo ni ukvarjala in da torej nima česa pojasnjevati. Kot so napovedali, so v LDS in SD, ker niso zadovoljni z odgovorom predsednika vlade, nato predstavili zahtevo za ustanovitev preiskovalne komisije za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij glede suma politične korupcije. Zahtevo je podpisalo 31 poslancev LDS in SD. Po njihovo sta KAD in SOD s prodajo delnic Mercatorja po 38.000 tolarjev na delnico oškodovali državljane za okoli 29 milijard tolarjev. Svojih podpisov nista prispevala le Matjaž Švan (LDS) in Matjaž Han (SD).

Poslanska skupina SDS pa vztraja pri zahtevi za ustanovitev komisije, ki bo ugotavljala odgovornost nosilcev javnih pooblastil v vseh dosedanjih primerih domnevnega oškodovanja družbenega premoženja pri prodajah deležev KAD in SOD.

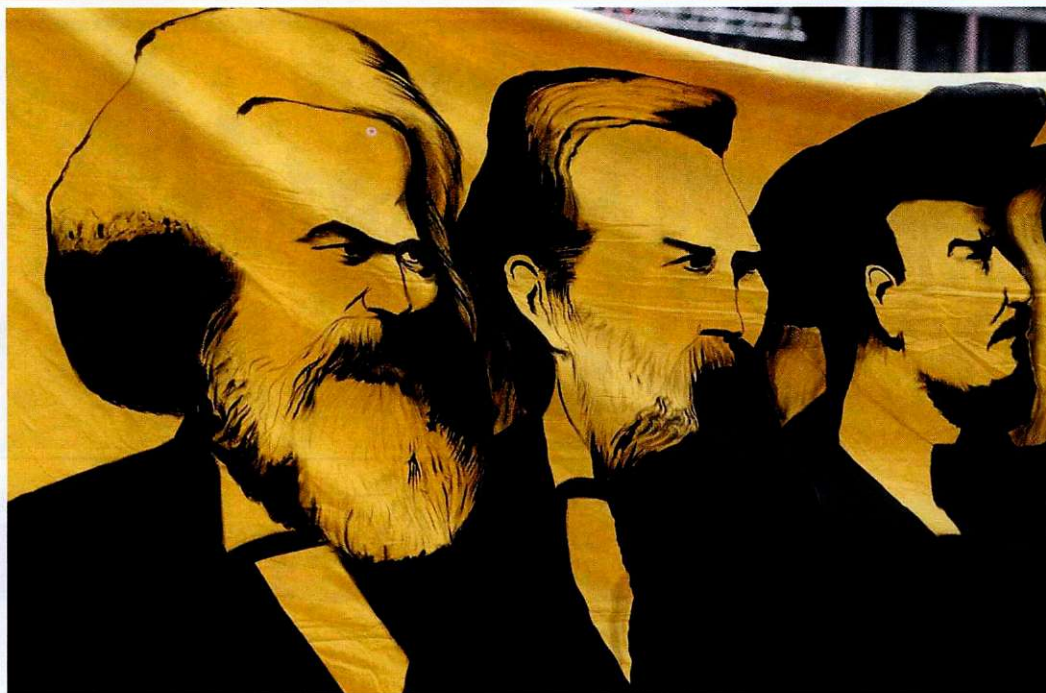
Tako je padel v vodo predlog poslanca SNS Saša Pečeta, ki je pozval vse poslanske skupine k skupnemu sestanku, da bi ustanovili enotno preiskovalno komisijo. Omenjenega sestanka se predstavniki opozicije niso udeležili.

Mitja Volčanšek

Z vrsto temeljnih pripomb je govor predsednika države Janeza Drnovška junija na Teharjah že zavrnil Justin Stanočnik (Demokracija, 7. 7. 2005) in pri tem opozoril, da je Drnovškovo sporočilo še v izhodiščnem risu komunistične ideologizacije zgodovine.

V svojem pričakovano bolj umirjenem nastopu je najprej pri poimenovanju opustil ideološke klišeje (kolaboracijo kot obtožbo), četudi je z drugim poimenovanjem ohranjal staro vsebino.

Najstvarnejši napredek je zaznaven pri številu žrtev komunističnega nasilja; njegov predsedniški predhod-

O plemeniti ideji

nik jih je v govoru še ob petdeseti obletnici konca druge vojne v posmeh zgodovinski resnici naštel nekaj tisoč, Drnovšek desetletje pozneje trinajst tisoč. Tako nam bodo morda že v tem stoletju komunistična stran in tisti, ki jim je treba prepustiti zgodovino, zapuščali končno število; tem bolj, če se bo kak govornik spomnil še na tu pobite sodržavljane iz nekdanje skupne države, ki gredo v desetine tisočev (Aleksander Bajt v Bermanovem dosjeju navaja, da so partizani zajeli dvesto tisoč po vojni s Koroške vrnjenih beguncev, ki jih je večidel in vse brez sodb doletela nasilna smrt). Velik napredek je še posebno v postavljanju enačaja med vsemi totalitarizmi, ki gre hkrati še vedno tako rekoč obredno skupaj z dajanjem legitimnosti tako imenovanemu osvobajanju slovenskega naroda. Korak naprej je tudi odkrit govor o povojnem poboju, njegovo obžalovanje, ker da ni imel več vojaškega smisla, da je bil le dejanje maščevanja in likvidiranja razrednega sovražnika. Nadalje prihaja s komunistične strani menda prvo identifikiranje povzročiteljev, najvišjega partijskega in državnega vrha, "revolucionarnih voditeljev in njihovih sodelavcev". In s tem tudi zapletanje za-

radi idealiziranja komunistične vojske, reševanja nerešljivega, ki zaradi njene nekrivdnosti spominja na sodelovanje pri brezmadežnem spočetju: revolucija z brezmadežnim spočetjem.

Plemenitost komunizma?

Ker si predsednik Drnovšek ponekod prizadeva bolj kritično govoriti o polpreteklosti, zbujajo morda še posebno pozornost njegova trditve o "plemenitosti" komunizma oziroma njegove prvotne zamisli. Pri tem njen smisel iz območja objektivnega prenaša v območje subjektivnega. Ali to pomeni, da govori tudi o svojem stališču, nekdanjem, če že ne sedanjem, vendar tudi svojem: "Nespoštovanje človekovega življenja in človekovih svoboščin sta na koncu tudi v svetovnem merilu uničila za marsikoga plemenito idejo o pravičnejši družbeni ureditvi."

Najprej, v čem je bila "za marsikoga" ideja komunizma plemenita? Morda kot utopija nasploh, ali kot vemo iz neobhodnega zgodovinskega konteksta, kot uto-

pija v podporo sovjetskemu imperizmu oziroma širše kot utopija za nasilen prevzem oblasti na splošno, se pravi za varanje ljudi? Lahko tedaj rečemo, da je bila ta objektivno plemenita ideja namenjena le naivnim in prevaranim? Kakšna zamisel iz antike, zgodnjega krščanstva ipd. seveda nima s tem nobene zveze. Ali to tudi in še vedno pomeni, da izvirna plemenita ideja kot taka ostaja, le uresničitev njenih privržencev ni prepričala, ker se je izrodila zaradi "nespoštovanja človekovega življenja in človekovih svoboščin", jih odbila, se morda sprevrgla v svoje nasprotje? Nedvomno je takšnih vernikov v iz-
vorno pozitivno vrednoto komuniz-

ma, ne pa v njegovo uresničenje, še nekaj. Ali pa gre morda le za opravičevanje tistih, ki so vse investirali v povsem napačen, propadel projekt?

Genocid kot napaka

Za koga je bila lahko ta ideja plemenita? Za nekdanje ali sedanje komuniste? Za glavo slovenske revolucije, Kardelja denimo, ki je pošiljal tajna navodila o streljanju Slovencev v četah, o streljanju v "rundah", o njihovem "čiščenju"? Za Mačka ali Kidriča, Ribičiča? In še naprej, kdaj je bila ta ideja plemenita? Od oktobrske revolucije, z nelegalnim in nelegitimnim krvavim rušenjem ruske oblasti, morda od zločinske in genocidne sovjetske prakse? Nemara iz časov državne prepovedi KPJ leta 1920, prepovedi kljub vsej plemenitosti njene ideje? Ali od takrat, ko so slovenski komunisti ustanavljali na Čebinah partijo za osrečevanje Slovencev in je isto leto papež Pij XI. izdal okrožnico Divini Redemptoris, s katero si je dovolil svariti pred zločinskim komunizmom in ga obsoditi? Je bila to lahko plemenita ideja za slo-

Predsednik republike Janez Drnovšek je bil osrednji govornik na državni žalni slovesnosti v Spominskem parku Teharje.

vensko komunistično vodstvo, ki se je pred vojno samo na lastne oči pričalo o plemenito uresničeni praksi v prvi deželi komunizma, a po Mačkovih besedah o tem ni govorilo, da ne bi odbilo tistih, ki jim je bila ta plemenita ideja namenjena? A ni šlo samo za "nespoštovanje človekovega življenja ...". Ali je že zgolj dobro preizkušeni enostrankarski sistem zagotavljal uresničitev te plemenite ideje, so bili to pričakovano nasilje totalitarizma, kult osebnosti in privilegiji "avantgarde", je bila s tem dana kakršnakoli, pa čeprav najmanjša možnost za uresničitev "ideje o pravičnejši družbeni ureditvi"?

Glede na kontekst Drnovškovega govora in vrsto drugih njegovih izjav za javnost smo pred vprašanjem politične in s tem moralne identitete predsednika in njegovih. Razglašja se za demokrata, a ni pretrgal popkovine s komunizmom. Živi v neidentiteti. Tudi radikalnejši njegovi, okiteni z vsakršnim demokratičnim perjem, komunizma niso obsodili, govorijo kvečjemu o njegovih napakah in mu dajejo legitimnost. Ta dvojnost izključujočega se, ta nepristnost, ta nemoralnost je temeljno stanje duha kontinuitete.

Iluzija o NOB

Ali to še nadalje pomeni, da se predsednik odloča za lažjo, nenačelno in s tem neresnično pot, po kateri sprejema iz komunizma tisto, kar je "dobro", in zavrača "slabo"? Če je komunizem tako zločinski, kot ga označuje v gornjem stavku, če se izraža v istem govoru "proti krvavi revoluciji" in proti "totalitarizmu vseh vrst", potem bi moral komunizem zavrniti v celoti. A vidimo, da že ocena obeh

strani spopada na Slovenskem ni objektivna. Meščansko stran naj bi po Drnovšku označeval pasivni odpor in čakanje na zaveznike v nasprotju s komunistično partijo, ki naj bi imela "jasno opredeljene in med seboj povezane cilje: boj proti okupatorju in hkratno spremembo družbene ureditve".

To je prozorna variacija partijske zgodovine. Zato bo treba slovenskega predsednika spomniti še na to, kdo je bil nosilec tega opevanega boja proti okupatorju. Politično bo že treba indentificirati OF in NOB. Po nauku Kominterne, ki bi ga moral predsednik dobro poznati, je bila OF z NOB nosilec organizirane prve faze revolucije. Predsednik bi moral vedeti, da je šlo institucionalno za revolucijo in ne za osvobajanje, ki je po Leninovem nauku sprva rabila le začasnemu, verolomnemu zavezništvu z navivnimi osvoboditelji. In dobro bi moral poznati, da je za fasado prve faze od samega začetka potekala odločilna druga s krvavim razrednim bojem, se pravi s pravim obrazom revolucije in državljanske vojne. Jugoslovanski diktator in samodržec je, kot vemo, to po vojni priznal: nismo sprejeli teze o dveh etapah revolucije, korajžno smo krčili pot zmagoviti socialistični revoluciji. To pomeni njeni drugi fazi, zato povojno "likvidiranje razrednega sovražnika", kot predsednik Drnovšek povsem točno ugotavlja, zato tudi predsednikova iluzija o nekakšnem osvobodilnem boju in tako imenovani osvoboditvi.

Napad na Slovence

Povsem neresnični sta še posebej tole govornikovi trditvi: "Padali so okupatorjevi vojaki, padali so parti-

zani, a vedno več je bilo tudi žrtev bratomornega poboja." In: "Vedno bolj se je kazal revolucionarni značaj narodnoosvobodilnega boja." Kako je bilo s temi žrtvami, je danes že kar dobro znano: najprej, pred vsemi, gospod predsednik, so padali Slovenci, in to civilisti, cvet demokratov pod teroristično roko Vosa in žrtve komunističnega terorja na podeželju. Natanko se ve, kaj je bil vzrok in kaj posledica, kaj je bilo prej in kaj pozneje, o čemer je nazadnje tako neodgovorno in manipulativno govoril prejšnji predsednik. In vemo tudi, da je OF v NOB pobila daleč največ Slovencev, se pravi tistih, ki bi jih morala pred okupatorjem zavarovati, če bi bila narodna in osvobodilna. K drugi trditvi: komunisti so, kot je bilo že tudi povedano, z revolucijo začeli institucionalno-organizacijsko in de facto od samega začetka vojne. Razgalja jih najprej ustanovljena Protiimperialistična fronta kot eminentna organizacija druge faze revolucije, ki je ves čas tekla vzporedno z naličjem OF kot prve faze.

In tako smo spet pri plemeniti ideji komunizma. Je o njej res mogoče govoriti? Če se nekoliko vrnemo na trdnata, k njenim snovalcem, sta bila po demokratični vednosti začetnika te "plemenite" ideje klasika marksizma Marx in Engels. Prvi je zmago novega družbenega reda utemeljil na razrednem boju, kar pomeni uvedbo nasilja kot legitimnega sredstva boja za oblast, nekakšnega osrečevanja na silo ali po Drnovšku z "nespoštovanjem človekovega življenja in človekovih svoboščin". Tako Marx kot prvi svetnik nekdane državne religije. Lenin je to plemeniti

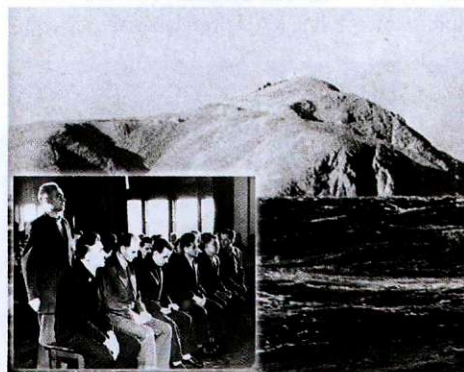
to idejo razvijal in krvavo uresničil, Stalin še bolj krvavo nadaljeval.

Plemenita prevara

Bilo je veliko zavajanja in sprenevedanja, vendar se zdrav ljudski duh ni dal in se je na komunistični raj na zemlji odzval z neprizanesljivo ironijo, šalo. V dokaz, koliko je ta demokratični duh verjel v plemenito idejo in njene kultno slavljene utemeljitelje, naj predsedniku priča čisto navadna šala, za katero je bilo mogoče dobiti vsaj nekaj mesecev zapora. Kako že gre? V času socializma je šla delegacija na ogled pekla. Vodnik je obiskovalce vodil od prostora do prostora in predstavljal vsakršne muke grešnih duš. Ko so stopili v velikansko dvorano, je pojasnil, da tu prestajajo kazen najhujši zločinci, tisti, ki so se pregrešili proti človeštvu. Zajel jih je neznosen smrad in zagledali so tale prizor: v človeškem blatu so stali drug ob drugem Mussolini, pogreznjen do pasu, Hitler do vratu in Stalin do gležnjev. Vsi so pritrdjevali, da gre za hude in zaslužene muke, eden pa je le vprašal, zakaj stoji Stalin v blatu samo do gležnjev. Saj vemo, koliko milijonov ljudi je dal pomoriti. "Že, že," je odvrnil vodnik, "vendar pod njim stojijo še Marx, Engels in Lenin." Očitno ljudski glas plemenite ideje komunizma ni poznal, dobro pa je vedel, kje se je zlo začelo.

Danes je nesporno, da se je komunizem oziroma socializem v vseh doslej znanih šestnajstih državah vedno in dosledno uresničil kot nasprotje razglašene plemenite ideje. Po Črni knjigi komunizma je za njegovim krvavim pohodom ostalo sto milijonov mrtvih. Po novejših (še ne dokončnih) podatkih o žrtvah je samo Mao Zedong odgovoren za sedemdeset milijonov žrtev, Stalin za več kot štirideset milijonov, že Lenin je začel s štirimi milijoni, še vedno s kultom osebnosti ovenčani Tito bo moral prevzeti odgovornost za več kot milijon nedolžnih žrtev; kje pa so še Castro, Pol Pot idr. Slovenija pa je po komunističnem pohodu ostala največje evropsko grobišče. Plemenita ideja, ki je ni bilo od samega začetka, prevara za naivne, opravičilo za sodelovanje pri največjem zlu, kar ga poznamo?

Dr. Ivan Klemenčič

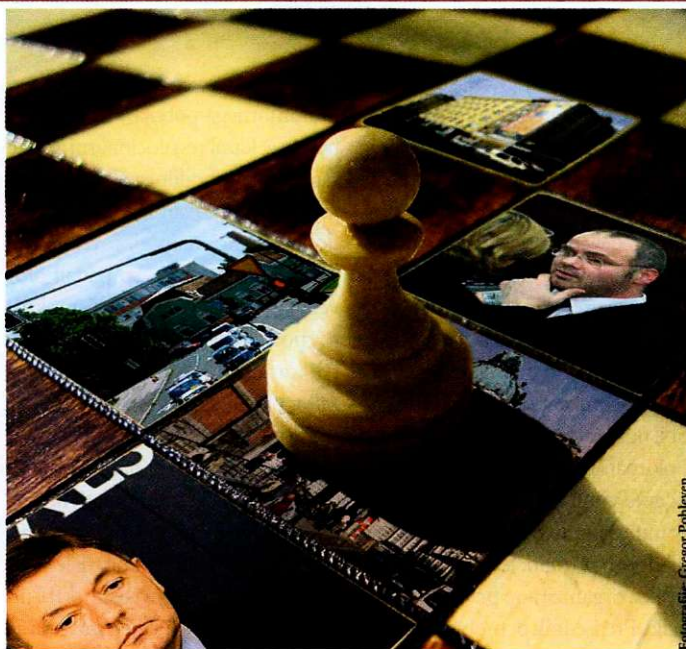
Očitno ljudski glas plemenite ideje komunizma ni poznal, dobro pa je vedel, kje se je zlo začelo.

Danes je nesporno, da se je komunizem oziroma socializem v vseh doslej znanih šestnajstih državah vedno in dosledno uresničil kot nasprotje razglašene plemenite ideje.

KAD je neposredno in z dogovori prodala državni delež v najmanj 28 večjih podjetjih in s tem državno premoženje zmanjšala za dobrih 40 milijard tolarjev, kar je vrednost 2.000 povprečnih stanovanj. Pri petih prodajah so deleže prodali z izgubo. SOD je prodala še 26 deležev večjih podjetij.

Po naših podatkih, ki temeljijo na razčlembi prodaj državnih deležev v nekaterih gospodarskih družbah v preteklih letih in so bili doslej kakor koli dostopni javnosti, je Kapitalska

Fotografije: Gregor Pohleven

lijard tolarjev je KAD iztržila s prodajo deležev v štiridesetih družbah. Po naših podatkih je KAD 28 deležev prodala neposredno oziroma z dogovorom, v devetih primerih so zbirali ponudbe zainteresiranih, prek organiziranega trga vrednostnih papirjev, to je na borzi, kjer je prodaja najpreglednejša, pa so prodali deleže le v dveh primerih. Poleg tega so v dveh primerih nameravane vrednostno večje prodaje v časniku objavili vabilo za zbiranje ponudb.

Cenitve opravljali sami

Pomembne pri teh prodajah so cenitve vrednosti deležev oziroma določanje vrednosti teh deležev. Po naših podatkih je KAD naročila ce-

Leničeve razprodaje

družba (KAD) od leta 2000 dalje v celoti prodala približno 360 državnih deležev. Spomnimo, da je Anton Rop govoril o prodaji tisoč deležev, s čimer je zavajal javnost. Poleg prodaje 360 deležev je KAD v nekaterih družbah svoje deleže zamenjala za deleže v bankah. Pri tem spomnimo nato, da je delež v družbi Termo Škofja Loka prodala kar dvakrat. Slovenska odškodninska družba (SOD) je v tem času prodala 22 deležev. Tako je 382 prodaj tisto število, s katerim se bi morala soočiti nova parlamentarna preiskovalna komisija. Vendar je treba poudariti, da med temi prodajami verjetno ne bo pregledovala vseh, ampak se bodo poslanci osredinili le na pregledovanje prodaj večjih tržnih deležev in posebno tistih prodaj, ki so bile izvedene z dogovorom.

Za pregled najmanj 68 prodanih deležev

Po naših podatkih bi morala nova preiskovalna komisija pregledati vsaj 41 državnih deležev, ki jih je v zadnjih petih letih prodala KAD, in 22 deležev, ki jih je prodala SOD. K temu je treba prišteti še najmanj pet prodanih deležev t. i. netržnih naložb, kar pomeni, da bi morala parlamentarna komisija pregledati najmanj 68 prodanih deležev, katerih posamična vrednost je višja od večstomilijonov tolarjev. Če se osredinimo na KAD, ugotovimo, da je ta sklad v državni lasti vseh 41 državnih deležev prodal v celoti, le v časopisni hiši Delo je prodal del deleža in je še vedno 61,25-odstotni lastnik. V prodajah teh naložb smo upoštevali tudi prodajo deleža družbe Saturnus

Avtooprema, do katere je prišlo v letu 1997 in je z vidika načina prodaje zelo zanimiva, saj je KAD delež prodala na obroke, plačilo po cenitvi iz leta 1997 pa se je vleklo vse do leta 2002. Poleg tega moramo opozoriti na prodajo deleža v družbah Jata Reja in Emona Krmila. Družbi sta se namreč združili, njuno skupno ime je bilo Jata Emona, ta pa je bila nato "pridružena" Perutnini Ptuj.

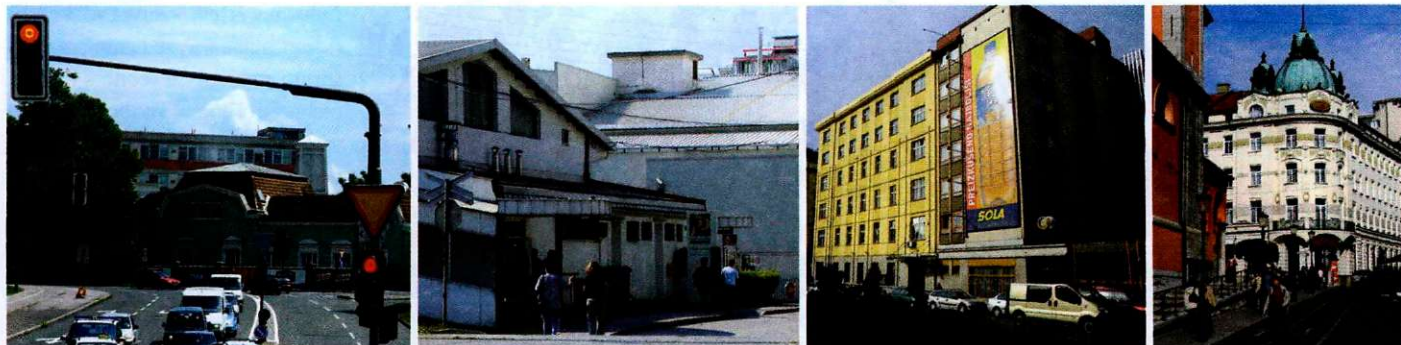
Najmanj 28 dogovornih prodaj

Podroben pogled prodanih deležev pokaže, da je KAD deleže v 41 družbah prodala za slabih 47 milijard tolarjev. Od tega znaša vrednost prodaje deleža Leka švicarski multinacionalki Novartis slabih 59 odstotkov ali 27,5 milijarde tolarjev. Preostalih 41 odstotkov ali slabih 19 mi-

nitve pri zunanjih pooblaščenih izvajalcih le v petih primerih. V 33 primerih so opravili lastno cenitev vrednosti deležev, deleže treh gospodarskih družb pa so prodali kar brez cenitve. Pri tem spomnimo, da niso ocenili vrednosti deleža Dolenjske banke. KAD je njene delnice prodala Novi Ljubljanski banki (NLB) po dogovorjeni ceni, po pripojitvi Dolenjske banke NLB pa so nato prejeli delnice NLB. Ali je bila cenitev deleža pravilna ali ne, po naših podatkih nihče ne ve, saj je bila vrednost preprosto dogovorjena.

Deleži prodani pod ceno

Pri vsem tem se ne čudimo podatku, da so bili nekateri deleži prodani celo z izgubo. Po naših podatkih je KAD pridelala največjo izgu-

Gospodarske družbe, za katere lahko pričakujemo temeljit pregled prodaje državnih deležev s strani KAD in SOD.

Seznam podjetij, katerih deleže je prodala SOD in pri njih lahko pričakujemo podroben pregled prodaje:

1. Gruda Export – Import, Ljubljana	12. Rudis Trbovlje
2. STC Celje	13. Pinus TKI, Rače
3. LIV Postojna	14. Jata Ljubljana
4. Tub Swaty	15. Hoteli Palace
5. PPC Gorenjski sejem, Kranj	16. Etol Celje
6. Totra Plastika, Ljubljana	17. Pivovarna Union, Ljubljana
7. Color Medvode	18. Mitol Sežana
8. Radenska Radenci	19. Grand Hotel Union, Ljubljana
9. Gradis SPo Ljubljana	20. Valkarton, Logatec
10. Kovintrade	21. Marina Portorož
11. Intes Maribor	22. Integral Jesenice

Opomba: Upošteevane so le večje vrednosti.

Vir: SOD, arhiv Demokracije, lastni

bo pri prodaji deleža delniške družbe CM Celje, katere glavna dejavnost so nizke in visoke gradnje, družba pa je vsa leta poslovala z dobičkom. Poleg tega je KAD kupcem dovolila skoraj 60-odstotni popust na borzno ceno delnice in iz tega ustvarila slabih 131 milijonov tolarjev izgube. Po ceni, ki je bila nižja od borzne cene, je prodala še najmanj štiri deleže v večjih gospodarskih družbah. Po naših podatkih je KAD dosegla izgubo še pri prodaji deležev družb BTC, Color Medvode, Intertrade ITS in Gruda Ljubljana. Ker je

poslanec Anton Rop, nekdanji predsednik vlade, pod katerim so bile izvedene vse te t. i. direktne prodaje, v javnih soočanjih govoril tudi o prodajah s premijami in pri tem omenil velike dobičke KAD, dodajmo, da je državni sklad po naših podatkih v več primerih odobril večje popuste. Tako je KAD skoraj 25-odstotnim popustom prodala delež v portoroški družbi Hoteli Palace. Poleg tega je z večjim popustom prodala še najmanj en delež. Vsekakor je KAD pri nekaterih prodajah dosegla tudi dobiček, vendar po naših podatkih tri četrtine tega odpa-

Seznam podjetij, katerih državne deleže je KAD prodala neposredno in za katera lahko pričakujemo podroben pregled prodaje:

Podjetje	Prodani delež v odstotkih
1. Lek Ljubljana	14,9
2. Kolinska Ljubljana	10,4
3. Radenska Radenci	14,8
4. Zdravilišče Moravci	14,6
5. Kompas Hoteli Kranjska Gora	37,6
6. Etol Škofja vas	9,4
7. Hoteli Palace	24,8
8. Fructal Ajdovščina	11,4
9. Delo Ljubljana	5,5
10. DZS	5,7
11. Color Medvode	11,5
12. Dolenjska banka	ni podatka
13. Gorenjski tisk Kranj	8,9
14. LIV Postojna	20,6
15. Gradis SPo Ljubljana	22,5
16. CM Celje	14,8
17. Intertrade ITS Ljubljana	10,0
18. Svilanit	21,6
19. Kema Puconci	10,0
20. STC Celje	10,0
21. Dana Mirna	10,0
22. Gruda Ljubljana	17,5
23. Dom Smreka Maribor	10,0
24. Agrokombinat Maribor	9,1
25. Sijaj Hrastnik	10,0
26. Saturnus Avtooprema	0,6
27. Jata Ljubljana	1,7
28. ZRC Trbovlje	9,6
29. CP Novo mesto	12,47
30. Hotel Lev	24,66
31. HTP Gorenjka, Kranjska Gora	10,62
32. Alpinum Bohinj	12,21
33. Ljutomerčan Ljutomer	9,87
34. Mineral	8,76
35. Fotona Ljubljana	11,16
36. Hotel Creina Kranj	13,47
37. Gradis Teo Ljubljana	13,03
38. Hotel Turist	15,44
39. Metalka Trgovina	10,0
40. Hotel Kompas Bohinj	16,34
41. Hotel Grad Podvin	10,0
42. Holding Delamaris Izola	10,0
43. Jasna Kranjska Gora	10,0
44. Grand Hotel Toplice	4,26
45. STT Trbovlje	10,0
46. Hoteli Slovenj Gradec	10,0

Opomba: Upošteevane so le večje vrednosti prodaj.

Vir: KAD, arhiv Demokracije, lastni

Tudi Igor Kušar, nekdanji predsednik SOD, je sledil navodilom Ropove vlade.

Vse kaže, da je Jože Lenič kot predsednik KAD večino večjih deležev gospodarskih družb prodal neposredno.

Po letu 2000 je KAD, ki jo je vodil Jože Lenič, prodala 41 deležev večjih gospodarskih družb, od tega neposredno 28, za 9 prodaj so zbrali ponudbe, le 4 deleže pa so prodali prek borze ali z javno objavljenimi vabili. Skupna vrednost teh prodaj je bila slabih 47 milijard tolarjev. Za večino podjetij so naredili le interne ceno, 3 so prodali brez cenitev, pri najmanj petih prodajah pa so naredili izgubo. SOD je prodala najmanj 26 deležev večjih gospodarskih družb, od tega večino z dogovarjanjem.

de na prodajo Lekovih delnic. Vse skupaj je torej vprašljivo, saj je šlo pri prodajah pogosto za dogovorno ekonomijo. Glede na notranje cenoitve deležev in drugo dogajanje je bilo tu mogoče marsikaj "popravljanje".

Prodano v vsega nekaj mesecih

Ker je razvidno, da je KAD pod vodstvom Jožeta Leniča (LDS) večino deležev v podjetjih prodala z dogovorom, njihovo ceno pa so določili kar na KAD, smo poskušali izbrskati podatke o tem, koliko časa je minilo med nameravano prodajo in podpisom pogodbe. Ugotovili

smo, da se je Lenič s kupci deležev v 44 odstotkih oziroma v 18 primerih dogovoril v manj kot treh mesecih. Prav toliko časa je bilo potrebna za odtujitev deležev v 18 primerih, več kot eno leto pa so potekali dogovori, ki jih na KAD ime-

nujejo pogajanja, v petih primerih prodaj državnega deleža. Po naših podatkih pri tem spet izstopa prodaja deleža Dolenjske banke NLB, saj menda na KAD podatki o časovnem dogovarjanju ne obstajajo oziroma niso nikjer zavedeni.

Vida Kocjan

Samovoljni Milan Martin Cvikl, poslanec LDS, bi moral sklicati izredno sejo komisije, ki jo vodi, na kateri bi obravnavali sum oškodovanja pri prodaji delnic Eutelsata, pa tega noče storiti. Njegovi izgovori so neutemeljeni, v resnici samo čaka, da bo posel, ki si ga je omislil Janez Kocijančič s sodelavci, speljan do konca, RTV pa bo izgubila najmanj 6 milijard tolarjev.

Že v začetku oktobra so štiri poslanske skupine (SDS, NSi, SLS in DeSUS) Milanu M. Cviklu, predsedniku komisije za nadzor proračuna in drugih javnih financ, poslale predlog za sklic nujne seje, na kateri bi

Fotografije: Gregor Pohleven

Cviklovo izmikanje

obravnavali sum oškodovanja javnega premoženja RTV Slovenija pri prodaji delnic Eutelsata in pri oddajanju najetih satelitskih transporterjev. Po poslovniku državnega zbora bi moral Cvikl komisijo sklicati v petnajstih dneh, vendar tega ni naredil. Zaradi tega je Jože Tanko, vodja poslanske skupine SDS, v imenu vseh predlagateljev pisno obvestil Francea Cukjati, predsednika državnega zbora, da Cvikl nujne seje ni sklical, poleg tega obravnave te točke ni uvrstil niti v program dela komisije do konca leta 2005. Po tem obvestilu se je 24. oktobra Cvikl le zganil in vse štiri poslanske skupine obvestil, da po njegovem prepričanju "predlog sklepov ni popolnoma skladen s pristojnostmi komisije", poleg tega pričakuje, da se bo o problematiki prodaje delnic Eutelsata izrekel tudi nadzorni odbor RTV Slovenija, pridobiti želi mnenje ministrstev za kulturo in za finance, predlagatelje pa je pozval k dopolnitvi zahteve. Vse lepo in prav, če ne bi že naslednji dan javno izjavljal, da "se je moral zaradi nesklada seje zagovarjati pred predsednikom DZ", hkrati pa je v izjavi za javnost zapisal, da je komisija, ki jo vodi, po nje-

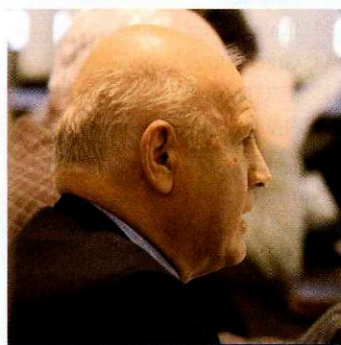
govem pojmovanju poslovnika državnega zbora pristojna le za nadzor nad izvajanjem finančnega načrta RTV, in še to le na podlagi poročil računskega sodišča. Ker pa poročila računskega sodišča za leto 2004 še ni, komisija po Cviklovem mnenju ni dolžna obravnavati te točke. Cvikl pri tem ni prepričljiv in zavaja javnost, saj je nedvomno, komisija, ki jo vodi, dolžna sklicati izredno sejo. Poleg tega bo prodaja delnic Eutelsata izvedena v letu 2005 (predvidoma do konca leta), kar pomeni, da bi morali na poročilo računskega sodišča, ki pregleduje

poslovanje celotnega javnega zavoda, počakati najmanj leto ali več.

Cviklova samovolja

Spomnimo, da je svet RTV Slovenija, ki ga vodi Janez Kocijančič, 12. julija 2005 obravnaval predlog vodstva RTV Slovenija o prodaji delnic v tuji družbi Eutelsat. Svet je pooblastil Aleksa Štakula, vršilca dolžnosti generalnega direktorja zavoda, da sprejme ponudbo družbe Satbirds in nadaljuje s postopki izvedbe prodaje delnic. Hkrati so sklenili, da se kupnina naloži v državne vrednostne papirje, pri čemer se pripravi konkreten na-

črt porabe, denar od prodaje delnic pa se nameni predvsem za prihodnje razvojne programe. Sklepom sveta RTV je odločno nasprotoval Vasko Simoniti, minister za kulturo, začele pa so se pojavljati tudi informacije o nesmotrnosti in negospodarnosti tega posla. Poleg tega so poslanci vladajoče koalicije v zahtevi za izredno sejo komisije zahtevali pregled oddajanja v podnajem dveh in pol satelitskih transporterjev drugim televizijskim hišam oziroma operaterjem. Želijo pridobiti tudi informacije o sedanjih najemnikih in pogojih oddajanja, pri čemer jih zanima predvsem ročnost pogodb ter ocena

Bo Janez Kocijančič, predsednik sveta RTVS, kdaj odgovarjal za škodljive odločitve pri prodaji delnic Eutelsata in zavajajoče izjave v javnosti?

Milan M. Cvikl, poslanec LDS in predsednik parlamentarne komisije za nadzor proračuna in drugih javnih financ, noče sklicati seje, na kateri bi poslanci obravnavali sume oškodovanja pri poslovanju RTVS. V maniri LDS čaka, da bo posel prodaje delnic speljan, potem "pa bodo morda lahko razpravljali o tem".

Jože Tanko, vodja poslanske skupine SDS, je ogorčen nad aroganco in samovoljo Milana M. Cvikla.

Igor Kadunc, nekdanji pomočnik generalnega direktorja RTV Slovenija:

Veliko neznank in oškodovanje

"Nihče še ni pojasnil, kako je mogoče, da je RTVS toliko izgubila. Je to posledica neprevidnosti? Je vodstvo RTVS naredilo res vse, da bi se temu izognilo? Po podatkih ima Eutelsat Communications 98,2 odstotka delnic. Če bi se bila RTVS dogovorila vsaj še z enim ali dvema podobnima delničarjema, bi se temu lahko izognila! Se je RTVS o ponudbi Satbirds sploh pogajala in poskušala doseči višjo ceno? Je poskušala dobiti politično soglasje za takšno ravnanje prek še vedno obstoječe medvladne organizacije Eutelsat? Evropska komisija je ob transformaciji medvladne organizacije v delniško družbo leta 2000 zahtevala javno prodajo delnic Eutelsata SA. Res je, da je bila nekaj časa cena delnice okoli 2 evra, vendar je tudi dejstvo, da bi jih bili od julija 2001 do pomladi 2002 lahko prodali za 4,5 do 6 evrov za delnico. Vendar se je direktorju zdelo, da "razmere na borzah niso ugodne" (izjavi v Financah in Gospodarskem vestniku januarja 2002).

Vir: časnik Večer

stroškov in koristi iz teh poslov v prihodnjih letih. Ker se pojavljajo informacije o nekaterih odprodajah transporterjev, so želeli na izredni seji razčistiti tudi morebitne že izvedene ali načrtovane aktivnosti za dokončno odprodajo dveh in pol neposredno najetih transporterjev. Iz tega za zdaj ni nič, saj je Cvikel preveč samovoljen, da bi poslanci omenjeno problematiko lahko podrobneje obravnavali.

Kocijančičeve neresnične izjave

RTV Slovenija je imela 16,281.240 delnic Eutelsata. Samo od dividend je nazadnje prejela 9,2 milijona evrov oziroma 2,2 milijarde tolarjev. Zato je čudno, da je le nekaj mesecev pozneje RTV Slovenija zelo donosne delnice prodala. Po besedah Janeza Kocijančiča iz konca junija naj bi bil eden od vzrokov za prodajo tveganost teh delnic. Ob podatku, da je družba v vseh zadnjih letih izjemno uspešna, kar posledično pomeni tudi izplačilo visokih dividend lastnikom, je bil Kocijančičev izgovor seveda zavajajoč. Pri tem je vprašljiva tudi cena prodane delnice. Čeprav sta ta in kupnina skrivnost, pa naj bi bil posel neuradno vreden približno 50 milijonov evrov oziroma 12 milijard tolarjev. Po zadnjih podatkih naj bi bila kupnina še nižja, in sicer za slabih 9 milijard tolarjev. V službi RTV za odnose z javnostjo pa sporočajo, da bo posel predvidoma končan do konca tega leta in da v skladu z varovanjem poslovnih interesov, kot jih zahteva tuji partner, do takrat jav-

nosti ne morejo razkriti vrednosti in strukture posla. Skratka, vse je zavito v skrivnost, državljani (pa tudi vladajoča koalicija) bodo lahko za točne podatke o prodaji izvedeli, šele ko bo vsega konec. Za zdaj so podatki znani le vodstvu RTV in Janezu Kocijančiču. Posvečenim torej. Bo kdo za to odgovarjal?

Še ena prodaja pod mizo

Tako kot običajno ob skrivnostnih in domnevno spornih poslih RTVS se je javno oglašil Igor Kadunc, nekdanji pomočnik generalnega direktorja RTVS. Poudaril je, da osebno nasprotuje prodaji delnic, saj so te ta čas vredne od 70 do 80 milijonov evrov oziroma od 16 do 19 milijard tolarjev. To pa je 4 do 7 milijard tolarjev več, kot bo RTV po neuradnih podatkih (ki pa jih vodstvo ni zanimalo) dobila zanje.

Kadunc se je še spraševal, kako je mogoče, da je RTVS dobila tako malo denarja, saj so druge družbe, kot so British Telecom, Eurazeo in Nebozzo, kupovale deleže po precej višji ceni. Pri tem se spet postavlja vprašanje, zakaj RTVS ni objavila javnega razpisa za prodajo deleža, če ga je že hotela prodati. Na RTVS so pojasnili, da so kot metodo za prodajo delnic sprva predvideli javni razpis, ko pa je svet RTVS program prodaje že potrdil, so dobili ponudbo Satbirds, ki naj bi bil 97-odstotni lastnik Eutelsata, zaradi česar so se premislili. Tako so se odločili za sklenitev neposredne pogodbe.

Vida Kocjan

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

ponedeljek

torek

sreda

četrtek

petek

sobota

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kablinskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabliskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremenska napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilcelovem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Veliki met za Goriško

Prav danes naj bi novogoriški Hit z ameriškim partnerjem podpisal pismo o nameri v zvezi z graditvijo veležabavišča, ki utegne pripomoči k razcvetu celotne pokrajine.

Družba Hit je z igralniško, zabaviščno in hotelirsko dejavnostjo zaslovela daleč prek meja Slovenije, k čemur je v letih po osamosvojitvi pripomogla tudi naklonjenost države tovrstni dejavnosti. Sredi julija pa so začele krožiti informacije o poslovnem dogovoru z ameriškim gigantom na tem področju, družbo Harrah's Entertainment.

Resen partner

Da tokrat ne gre za mačka v žaklju, temveč za resno družbo, ki ponuja vsa zagotovila za uresničitev posla, povedo že številke. Harrah's s sedežem v Las Vegasu je vodilna ameriška družba s področja zabave in igralništva. Deluje že od leta 1937 in ima v lasti več znanih blagovnih znamk. V njeni lasti ali upravljanju je več kot 40 igralnic po svetu, v letu 2004 pa je imela 4,5 milijarde ame-

riških dolarjev prihodkov in 367,7 milijona dolarjev čistega dobička.

Že poleti je družba navezala stike s slovenskim finančnim ministrom in predstavila načrt t. i. greenfield naložbe, v katero bi skupaj s Hitom vložila kar 800 milijonov evrov. Družbo Harrah's je zanimala predvsem možnost prilagoditve igralniške zakonodaje. Ta bi bila nujna, saj bi Američani imeli več kot 20-odstotni delež v projektu, ki ga zakonodaja še dopušča. Lastniški delež naj bi bil sorazmeren z dele-

žem vlaganja, ki bo vsakega partnerja bremenil enako. Vsaka družba bi pridobila tudi polovično pravico do upravljanja. Potrebna bi bila sicer sprememba davčne zakonodaje in popuščanje pri omejevanju izdaje novih igralniških licenc.

Po ocenah prvega moža Hita Branka Tomažiča naj bi Hit povečal letno število gostov z 1,5 milijona na kar 3,1 milijona, prihodki pa bi do leta 2008 s sedanjih 240 skočili na 420 milijonov evrov. Zemljišče za gradnjo ima Hit že v lasti, pridobil pa je tudi prosto

licenco. Ker ima družba Harrah's že pripravljene rezervne scenarije v tujini, se bo morala vlada hitro odzvati, saj bi se lahko izmuznil posel, ki obeta nesluten razvoj ne le za Goriško, ampak za celotno Primorsko, ugoden vpliv pa bi čutila vsa Slovenija.

Pred dnevi je premier Janez Janša, ki se je udeležil Economistove poslovne okrogle mize na Bledu, zagotovil, da bo vlada ob primernih zagotovilih o pozitivnih učinkih naložbe "pripravljena prilagoditi tudi zakonodajo".

Občani so zadovoljni

Seveda nas je zanimalo, kaj o investiciji menijo v mestni občini (MO) Nova Gorica, saj bo najbolj čutila bolj in manj ugodne učinke prihodnjega zabavišnega centra, ki bo zasenčil znamenito Perlo v mestnem središču. V pogovoru z županom Mirkom Brulcem smo zaznali, da so se mestne oblasti že seznanile z mnenjem prebivalstva, ki je naklonjeno naložbi. V ta namen, nam je zaupal Brulc, so 24. oktobra na seji mestnega sveta obravnavali študijo o vplivu igralništva na lokalno skupnost, ki jo je izvedla ljubljanska pravna fakulteta. Tako so na

Slovenski premier Janez Janša je nakazal pripravljenost vlade, da prilagodi zakonodajo, če bo dobila zagotovila o učinkih naložbe.

Zdaj je na potezi ministristvo za finance, ki se mora odločiti, ali naj za potrebe te enkratne naložbe prilagodi zakonodajne okvire.

občini pridobili celostno sliko, ki vključuje mnjenja prebivalstva, stroke in gospodarstva in so ji "sedaj vodilo". Župan ni sadil rožic, saj je poudaril tudi negativne učinke: obremenjenost družin zaradi nočnega dela, višji standard, zasvojenost z igralnštvom in druge. Omenjena študija pa kaže naklonjenost prebivalstva do razvoja igralniškega turizma, zaradi zasičenosti mesta samega s to dejavnostjo pa podpirajo graditev zunaj njega. MO ponuja prostor na Ajševici, kjer ima Hit že v lasti nekatere prostore.

Predlagana lokacija bi po županovem mnenju zagotovila celosten razvoj regije, omogoča pa tudi razcvet turizma, saj obstajajo pogoji za golf, jadrnalno padalstvo, vinske ceste, v bližini sta Soča in umetno jezero Vogršček. Projekt pa ni zanimiv samo zaradi ustvarjanja novih delovnih mest na Goriškem; župan Brulc vidi v njem širšo korist tako za severno kot za južno Primorsko. Tovrstno središče bi

zastopa interese lokalne skupnosti. Doslej ni naletel na navkrižje med interesi družbe in prebivalcev, kar še najmanj velja za prihodnji velecen-ter. Dela družbe ne spremlja pozorno le župan, ampak celotna lokalna skupnost, ker ima tudi svoj delež v firmi in ker je Hit v dobrem in slabem zelo vezan na celotno okolje.

Enkratna priložnost

Prednosti in razloge za velikopotezno naložbo nam je v imenu Hita predstavil Tilen Majnardi. Po njegovih besedah so si v Hitu že dolgo prizadevali za graditev velikega zabavišnega centra v okolici Nove Gorice, kar je tudi ključni del Strategije razvoja slovenskega turizma 2002–2006. Ta je namreč "goriško zabavišno destinacijo opredelila kot enega temeljev razvoja slovenskega turizma".

Majnardi obžaluje, da dosedanje vlade niso ustvarile pogojev za izvedbo takšne investicije. Pri tem naš sogovornik poudarja, da "velik del slo-

Župan MO Nova Gorica Mirko Brulc nam je zatrdil, da so že preučili posledice na daljnje razvoja zabavišne dejavnosti in da so domačini projektu naklonjeni.

Podpis pisma o nameri zagotavlja resnost obeh podpisnikov, pri tem pa v Hitu poudarjajo, da ni vse odvisno od njih, temveč tudi od slovenske vlade, ki mora prilagoditi zakonodajo v delu, kjer so postavljene omejitve glede lastništva tujih oseb v družbah, ki prirejajo igre na srečo, ter v delu, ki določa višino obdavčitve. "Projekt takšnega obsega je namreč nemogoče izpeljati ob obstoječi ravni obdavčitve, ki odvrča poten-

bil turizem ključni izvozni del gospodarstva. Zato tudi igralni saloni, razpršeni po vsej državi, pomenijo grožnjo kakovosti in prepoznavnosti ponudbe. V Hitu izpostavljajo, da tako koncipirana ponudba v nasprotju z igralnimi saloni nima stranskih učinkov, saj skrbi za umeščenost družbe v lokalno okolje, povezanost z lokalno skupnostjo, sponzorstvo in donatorstvo, vpletenost v razvoj lokalnega okolja, kar lepo ponazarja že dosedanje delovanje Hita.

Zaokrožena zabavišna ponudba bi poleg tega na tem območju imela ogromne možnosti za turistični razvoj cele regije, saj bi skupaj ponujali Posočje, Kras, Vipavsko dolino in vse na ta okolja vezane turistične storitve. Dejavnost tovrstnega centra pa bi vplivala tudi na povečano povpraševanje po številnih drugih storitvah.

Gradnja bo umeščena v lokalno okolje, nam je zagotovil Majnardi, pri čemer lokacija zunaj mesta ne bo imela negativnih učinkov, pove-

Družba Harrah's predstavlja zanesljivega partnerja, ki v Sloveniji zaradi ugodne lokacije vidi izjemne možnosti.

Hit, ki naj bi za naložbo prispeval polovico sredstev, se zanaša na deklarirano podporo turizmu kot ključnemu delu slovenskega gospodarstva.

Projekt velezabavišča bi ponujal možnost preboja tudi za številne turistične destinacije, vezane na širši primorski prostor.

ugodno vplivalo tudi na koprsko pristanišče in bližnje turistične znamenitosti, kot sta Postojnska jama in Lipica, ne nazadnje pa bo imela od tega koristi tudi sosednja Gorica.

Glede na bližino avtocestnih povezav tako z Italijo kot s preostalo Slovenijo bi bila nadgradnja obstoječe infrastrukture zanemarljiva, zagotavlja Brulc. Za postavitev novega središča bo sicer treba spremeniti prostorske akte, a ker bo šlo za investicijo državnega pomena, si župan obeta dokaj hitro sprejetje potrebnih aktov.

Na naše vprašanje o navkrižju interesov (Brulc je tudi član nadzornega sveta Hita) je župan pojasnil, da je njegovo članstvo v prvi vrsti v interesu meščanov, saj v NS najprej

venske splošne in tudi strokovne javnosti ne razume vsebine projekta". Ne gre namreč za novo igralnico (igralniški del projekta je udeležen s približno 50 odstotki), temveč za kongresne, športne, sprostitvene in zabavišne objekte. Naložba bi izkoristila izredno strateško lokacijo na obrobju alpskega sveta in v zaledju Jadranskega morja, ki zaradi možnosti zaokrožene ponudbe in dostopa (letališče v italijanskih Ronkah je oddaljeno 20 minut vožnje) predstavlja izredno konkurenčno prednost, pravi Majnardi. V Hitu so prepričani, da bi izvedba projekta pomenila preskok iz tranzitnega v destinacijski turizem, ki prinaša več kupne moči in raznovrstno povpraševanje.

cialne strateške vlagatelje," pojasnjuje Majnardi in hkrati poudarja, da ne bi bilo treba spreminjati zakonodaje na splošno, ampak le ustvariti pogoje za ta enkratni projekt, ki je v strateškem interesu Republike Slovenije. Država naj bi s tem ustvarila razmere za novo rast davčnih prihodkov in zaposlenosti, ki je sicer ne bi bilo. Glede na strateško usmeritev gospodarskega razvoja Slovenije in glede na odzive vlade pa menijo, da bo projekt resnično mogoče izpeljati.

Celostni razvoj

Koncept igralniško-zabavišne ponudbe kot dela zaokroženega turističnega izdelka zahteva koncentracijo ponudbe. V skladu s tem naj bi

zanih s povečanim prometom in hrupom. Prebivalstvo v projektu vidi možnost za nov gospodarski zagon, saj bo prinesel približno 2.500 delovnih mest za ljudi zelo različnih znanj in zahtevnejših profilov.

Povrh tega projekt predstavlja največjo in praktično edino "greenfield" naložbo, ki jo je ta čas sposobna privabiti Slovenija. Njena izredno pomembna lastnost, ki temelji predvsem na geografski konkurenčni prednosti in domačem znanju, je, da ni podvržena negativnim globalizacijskim procesom selitve proizvodnje v cenejše države, ali kot je dejal Majnardi – "Slovenije, Goriške regije z enkratnim alpskim in jadranskim zaledjem se ne da preseliti na Kitajsko".

Mitja Volčanšek

Mestna občina Ljubljana (MOL) je sestavljena iz sedemnajstih četrtnih skupnosti (ČS), ki z mestnim svetom sodelujejo pri sprejemanju odločitev, sprejemajo predloge prebivalcev teh skupnosti in jih posredujejo pristojnim organom ter sodelujejo pri pripravi in izvedbi aktivnosti na območju četrtnih skupnosti.

Tako je zapisano v predstavitvi delovanja četrtnih skupnosti na uradni spletni strani MOL. Postavlja pa se

Želja po spremembah

vprašanje, ali sodelovanje res poteka tako ali pa so četrtne skupnosti samo nekakšni mlini na veter, ki bijejo neuspešen boj z mestno upravo.

Kakšen bo razvoj?

V zadnjih tednih se veliko govori o tem, da bi skupnostim omogočili, da bi vsebinsko pokazale svoj vpliv znotraj mestne občine. Četrtne skupnosti bodo tako dobile nekatere njene pristojnosti. S tem predlogom naj bi se vloga četrtnih skupnosti znotraj mestne občine povečala in bi lahko tudi same prispevale večji in pomenljivejši delež v mestni politiki.

O morebitnih spremembah na tem področju smo povprašali arhi-

tekta dr. Borisa Gaberščika, ki meni, da bodo morebitne spremembe samo formalnopravne narave, stanje pa bo ostalo podobno, kot je sedaj. Dr. Gaberščik je svetnik ČS Posavje (gre za območje zgornjega Bežigrada in Ježice), ki je pred štirinajstimi dnevi imela izredno sejo sveta četrtne skupnosti. Seja je bila sklicana na pobudo županje Danice Simšič, zahtevala pa je najbolj žgočo problematiko te četrtne skupnosti, ki je po številu prebivalcev ena večjih v mestni občini. Hkrati smo se pogovarjali tudi s Petrom Horvatom, svetnikom iste četrtne skupnosti iz vrst SDS.

Sistem ne deluje

ČS Posavje ima 17.000 prebivalcev, večina jih živi na dveh gosto poseljenih območjih, to sta Bratovževa in Glinškova ploščad ter Mučerjeva ulica. Ker je tam koncentracija prebivalstva naj-

večja, je velik problem na tem območju prometna ureditev in parkiranje. Pod Bratovžovo ploščadjo se sicer razprostira velika garažna "hiša", vendar je pri njej nastal podoben problem, kot se je pojavil pri parkirni ploščadi na Trgu republike. Investitor, ki je ploščad in garažne prostore pod njo gradil, je bilo gradbeno podjetje Imos, ki pa ne kaže pretirane želje po vzdrževanju teh površin. "Gre za približno dvojni obseg Trga republike. Imos je del boksov sicer prodal nekaterim stanovalcem, novim lastnikom pa kasneje ni omogočil vpisa v zemljiško knjigo. Parkirni prostori pod ploščadjo so sedaj v zelo slabem stanju, na nekaterih delih ploščadi, ki je torej tudi streha teh garažnih prostorov, pronica voda, sanacija pa ni mogoča, ker nimamo vseh soglasij lastnikov," nam je dejal Horvat. "Da se garaža sploh lahko začne sanirati, bo najprej moralo priti do dogovora med mestno občino, Imosom in stanovalci. Pod ploščo so namreč nekateri komunalni vodi, toplovod in del plino-

voda, ki je prek javnih podjetij v lasti mestne občine, vse skupaj pa je v zelo slabem stanju, kar že pomeni veliko nevarnost za okoliške prebivalce." O katastrofalnem stanju tega parkirišča smo se prepričali tudi sami. Na stropu rastejo pravi kapniki, nekateri lastniki garažnih boksov so nad svoje parkirane avtomobile namestili dodatno streho, ker je nekaterim od njih odpadajoči omet že poškodoval vozila.

"Ta problematika se vleče že vsaj dva mandata, premaknilo pa se ni nič. Mestna oblast skupaj z županjo ustanavlja nove in nove komisije in

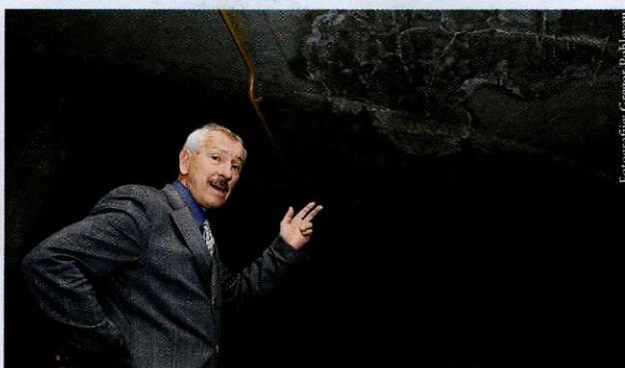
Mestna občina Ljubljana je razdeljena na 17 četrtnih skupnosti. Po novem načrtu naj bi četrtne skupnosti dobile večje pristojnosti, kar bi pomenilo njihovo bolj dejavno vključitev v mestno politiko.

Radio VIVA
FM 102.1 99.5 Stereo HD
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavara 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Svetnik Četrtna skupnosti Posavje dr. Boris Gaberščik meni, da je stanje v Ljubljani takšno tudi zato, ker oddelki v mestni upravi med seboj niso sposobni sodelovati. To je tudi županina krivda.

Peter Horvat, četrtni svetnik SDS, kaže na katastrofalno stanje garažnih prostorov pod Bratovžovo ploščadjo. Ponekod na stropu rastejo kapniki, omet odpada in je nekaterim stanovalcem tudi že poškodoval avtomobile.

Sodelovanje Danice Šimšič z njenimi podrejenimi je očitno zelo slabo. Na seji Četrtna skupnosti Posavje ni znala niti predstaviti vseh svojih načelnikov.

pripravlja predloge, čas pa teče in ne zgodi se nič konkretnega. Tako je na zadnji seji zadolžila podžupana Slaka in načelnika oddelka za pravne, kadrovske in splošne zadeve Francka, da v 30 dneh pripravita predlog vsebinskih rešitev in strukturo financiranja te sanacije," pravi Gaberščik in dodaja, da "bo zanimivo spremljati, ali se bodo dogovori in pobude, ki so bile dane na tem sestanku, začeli spoštovati in izvrševati", sam pa ne verjame, da se bo v tem mandatu kakšna od obljubljenih stvari premaknila z mrtve točke.

Kanalizacije ponekod sploh ni

Drugi velik problem ČS Posavje je neurejena kanalizacija. Na nekaterih območjih le-ta sploh ni speljana do posameznih hiš. "Kanalizacija na našem območju je velik problem tudi zaradi dveh vodnih zajetij, ki sta v naši neposredni bližini," pravi Horvat. "Vodni zajetji Kleče in Smrekce sta zato v resni nevarnosti. Če se to ne bo uredilo, bo čez nekaj let polovica Ljubljancev pila vodo, pomešano s fekalijami. V neposredni bližini podtalnice je namreč nekaj ulic, kjer kanalizacije nimajo priključene na mestno in-

frastrukturo. Imajo zidane greznice, vendar so nekatere stare že več kot 50 let in vprašanje je, ali so sploh še ustrezne. Ko so te greznice polne, se ponekod zaradi katastrofalnega prometnega dostopa, saj cisterna za komunalno črpanje sploh ne more priti do hiše, zgodi, da nekateri preprosto polivajo to gnojnico po okoliških travnikih. Vse to pa gotovo vpliva na kakovost vode v naših zajetjih," je prepričan Horvat.

Dr. Gaberščik pravi, da je stanje na mestni upravi popolnoma zmedeno. "Vendar to ni samo krivda županja, temveč tudi tega, da oddelki v mestni upravi, ki bi morali sodelovati med seboj, ne sodelujejo. Očitno se ne znajo povezati in uspešno sodelovati pri posameznih projektih." Gaberščik opozarja še na eno pomembno značilnost mestne politike: "Noben projekt, ki so ga na mestni upravi začeli izvajati, ni minil brez zastojev, tehničnih pomanjkljivosti, podražitev, samovoljnih sprememb in afer. Vse seveda brez sankcij. Spomnimo se samo stanovanjskega kompleksa v Knafljevem prehodu, Rakove jelše, garažne hiše Šarabon, avtobusnih nadstrešnic in plakatov MetropolisMedie, vzpenjače, zem-

ljišč v Stožicah in stadiona Značilnosti teh projektov so, da so nedokončani, vseeno pa meščane stanejo nekaj milijard letno. To je že nekakšna stalnica; občani plačujemo zgrešene investicije MOL, medtem ko imamo v svojih skupnostih ogromno problemov, ki bi jih s tem izgubljenim denarjem lahko vsaj delno rešili."

Problemi so povsod

Zavedati se moramo, da mestna uprava ni vreča brez dna, da bi lahko reševala probleme vsake skupnosti. Županstvu pa lahko zamerimo nekaj drugega. To je nepoznavanje problematike posameznih četrtnih skupnosti, podvajanje nalog na posameznih oddelkih mestne uprave in prelaganje odgovornosti. Najboljši primer za to je kar županja, ki je na izredno sejo ČS Posavje prišla z močno ekipo načelnikov, a vseh očitno niti dobro ne pozna, saj nekaterih ni znala niti predstaviti. Tudi to kaže na nepravilno sodelovanje med županjo in njej podrejenimi službami. To se je čutilo tudi v razpravi, saj županja ozadja problemov, o katerih so govorili, ni poznala in je za nasvete

in mnenja vseskozi spraševala podžupana Miloša Pavlico. Svetniki pa znova niso dobili konkretnih odgovorov, temveč so se za vsak problem zadolžili mestni uradniki, da o njih pripravijo poročila ali predloge. In spet se najverjetneje ne bo zgodilo nič.

Naša sogovornika sta opozorila tudi na to, da je celoten posavski prostor za mestno upravo nekakšna periferija, ki je ne zanima, čeprav je to območje pomemben infrastrukturni koridor in rekreacijski prostor Ljubljane. Mestna uprava v tem ključnem mestnem prostoru danes dopušča le zasebne nezakonite gradnje, komunalno stihijo in očitno izključuje javni interes.

Lokalne volitve, ki bodo prihodnje leto, so za Ljubljance velika priložnost, da premislijo o tem, ali mesto resnično vodijo najspodobnejši ljudje. Morebiti je napačen trenutek, da sedanja mestna opozicija v Ljubljani dobi možnost, da s svojimi dejanji pokaže, ali je zmožna bolje voditi našo prestolnico. Na državni ravni je to že dokazala, občani pa naj se odločijo, ali jim to možnost ponudijo tudi v Ljubljani.

Gregor Drnovšek

OD PRVE ZAMISLI O DRŽAVNOSTI DO NJENE URESNIČITVE!

- > najbolj celovit prikaz zadnjih 150 let slovenske zgodovine
- > poleg politične tudi kulturna, ekonomska in socialna zgodovina
- > plod desetletnega dela 24 zgodovinarjev
- > nove, ideološko nezaznamovane interpretacije dogajanj
- > več kot 1.300 strani v dveh knjigah (17 x 25 cm)

Cena knjige: 26.700 SIT

Mladinska knjiga
100 LET
Hitra dostava

Brezplačna darila

Kartonski
ščitni ovitek
za obe knjigi

Ustava
Republike
Slovenije

NAROČANJE: ☎ 080 12 05 ☺ pri vašem zastopniku 📄 www.emka.si

Problematika spolnega nasilja in spolnih zlorab nad otroki ima dolgo zgodovino.

Fotografije: Gregor Pohleven in Arhiv Demokracije

Za na pranger?

Vlada je na seji pred dvema tednoma zavrnila predlog zakona Barbare Žgajner Tavš, po katerem bi uvedli register za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost.

Poslanka Slovenske nacionalne stranke (SNS) je pred dobrim mesecem in pol vladi predlagala ustanovitev tako imenovanega registra pedofilov, seznama, ki bi po njenih besedah "vseboval podatke vseh pravno-močno obsojenih storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost".

Predlog zavrjen

Žgajner Tavševa je svoj predlog utemeljila z vidika domnevnega povečevanja števila kaznivih dejanj na tem področju. Meni, da so kazni za storilce kaznivih dejanj posilstva, spolnih zlorab slabotne osebe in spolnih zlorab oseb, mlajših od petnajst let, prenizke, društva za pomoč žrtvam pa so preveč skoncentrirana na območju Ljubljane. Slovensko vlado je zato pozvala, "da nemudoma začne s predlaganimi ukrepi za vzpostavitev ustreznih registrov, zato da bi dostopnost in izmenjava podatkov lahko začela že prihodnje leto". Omenjeni

register bi bil dostopen vsem ustanovam, ki delujejo na področju vzgoje, izobraževanja, varstva otrok in mladostnikov, ter vzgojno-izobraževalnim ustanovam. Poslanka SNS se je pri omenjenem predlogu sklicevala predvsem na področje pedofilije. Vlada je predlog zavrnila, saj naj ne bi bil primeren z vidika načela sorazmernosti. Predlagala pa je spremembe v področni zakonodaji, s katero bi storilcem kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost pristigla peruti na področju zaposlitve, saj bi večji poudarek dali dokazovanju nekaznovanosti, ministrstvo za šolstvo in šport pa naj bi čim

prej predlagalo spremembe zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja.

Pedofilija narašča

Znano je, da se spolni napadi na otroke največkrat pojavljajo v družinskem krogu. Številke so znane in policijski zapisniki kažejo, da tovrstni kriminal zadnja leta narašča. A strah pred razgaljenjem in javno sramoto družine otroke včasih prisilita, da o tem molčijo, zato lahko upravičeno sklepamo, da v Sloveniji v enem letu ni storjenih le malo več kot sto tovrstnih kaznivih dejanj. Seveda ni malo niti primerov, ko otrokom

Poslanka SNS Barbara Žgajner Tavš se je zavzela za vzpostavitev širši javnosti dostopnih evidenc kršilcev zakona zoper spolno nedotakljivost.

Vlada je poslankin predlog zavrnila in kot alternativo ponudila spremembe na področju vzgoje in izobraževanja.

Največ kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost otrok se zgodi v najbližjem družinskem krogu.

Evidence pristojnim organom, ne javnosti

Nataša Kuzmič z urada varuha človekovih pravic o razlogih za nasprotovanje predlaganemu zakonu

“Z objavo bi žrtve – otroke – dodatno stigmatizirali, saj je največ spolnega nasilja in zlorab otrok znotraj družin. Varnost žrtev kaznivih dejanj mora zagotavljati država z instrumenti odkrivanja in kaznovanja storilcev kaznivih dejanj. Javna objava storilcev tovrstnih kaznivih dejanj bi lahko privedla do tega, da bi pravico v roke vzela ‘ulica’. Lahko bi se zgodilo (to se je v tujini že dogajalo), da bi prišlo do linča nedolžnih ljudi, ne dejanskih storilcev kaznivih dejanj. Zato mora v prvi vrsti država poskrbeti za varnost državljanov v skladu z zakonodajo in storilec izreči ustrezne sankcije, vključno z varnostnimi ukrepi, med katerimi je tudi možnost obveznega psihiatričnega zdravljenja v zdravstvenem zavodu. Seveda je mogoče zakonodajo tudi spremeniti, vendar le na podlagi strokovnih analiz in ocen učinkovitosti sedanjih rešitev. Menimo, da morajo biti tudi predlogi za nove rešitve podprti z ustreznimi strokovnimi analizami njihovih učinkov. Načelno ne nasprotujemo vzpostavitvi in vodenju takšnih evidenc za potrebe pristojnih organov, ne pa za ‘potrebe’ javnosti.”

Prizadevanja usmeriti v preventivo

Dr. Ludvik Horvat, profesor razvojne psihologije, o problematiki spolnega nasilja nekoč in danes

“Spolno nasilje in spolne zlorabe so del človeške kulture, ki se je v zgodovini obravnavala na različne načine in z različnimi merili. Toliko opevani mit helenistične estetike in kulture v obdobju evropske renesanse je preprosto prezrl mnoga dejstva, ki se v sodobni civilizaciji obravnavajo kot najvišja oblika kaznivih dejanj nasproti človeku in človeštvu nasploh. Že vsakdanji izraz, ‘da ni bilo nič resnega’ in da je šlo le za ‘platonično razmerje’, nam pove vse. Iz mnogih pisnih dokumentov vemo, da je bila pedofilija v antični Grčiji in nato še bolj v Rimu (zlasti ob njegovem zatonu) visoko spoštovana človeška vrlina in tudi posameznikova pravica.

Dr. Ludvik Horvat: “V sedanjosti med državami, ljudstvi in kulturami še vedno obstajajo zelo različno normirani kriteriji, kaj je prav in kaj ni prav.”

Tekom časa se je pojav spolnih zlorab in spolnega nasilja spreminjal in dobival vedno nove oblike in podobe vse do današnjega časa. V sedanjosti med državami, ljudstvi in kulturami še vedno obstajajo zelo različno normirani kriteriji, kaj je ‘prav’ in kaj ‘ni prav’. V procesih globalizacije človeštva in njegovih odnosov ter povezav je že marsikateri Evropejec to doživel in preizkusil na lastni koži. Pri tem mislim na razne oblike ‘spolnega turizma’ v različne eksotične destinacije našega planeta, kjer si za nekaj evrov privoščiš tisto, kar te v lastni državi lahko stane deset ali več let zapora.

Tudi slovenska družba na tovrstna vprašanja in probleme ni imuna. Vse statistike kriminalistov in pravosodja kažejo, da ta vrsta kriminala stalno blago narašča ob razmeroma rigorozni zakonodaji, ki pa ni vedno ob pravem času najbolj učinkovita. Zato bi bilo treba v prihodnje več naporov usmeriti na področje preventive. Na tem področju pa bi želel posebej izpostaviti vlogo družine in javnega šolskega sistema. Tukaj gre za osnovni primarni in sekundarni krog procesov socializacije, skozi katerega se posameznik vključuje v družbeno življenje svojega okolja. Le svoboden posameznik ali posameznica sta potem v reševanju marsikateri stiske sposobna reči ‘NE’.”

molčечnost zabičajo storilci, otrokov strah pa podkrepijo še z grožnjami.

V Sloveniji vzpostavitev evidenc obsojencev za kazniva dejanja, rehabilitacijo, izbris obsodbe in pogoje za dajanje podatkov iz evidenc ureja Kazenski zakonik RS. Podatki o neizbrisanih obsodbah, kamor spada tudi kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost, se glede na omenjeni zakonik lahko posredujejo državnim organom, pravnim osebam in zasebnim delodajalcem, če imajo ti zakonsko utemeljen interes. Za zdaj ni znano, da bi bila kdaj narejena kakršna koli raziskava v zvezi s tem in da bi skorajda javna objava imen storilcev, kakršno je predlagala Tavševa, pripomogla k zmanjšanju tovrstnih kaznivih dejanj. Na uradu varuha človekovih pravic so dejali, da bi to kvečjemu pripomoglo k dodatni stigmatizaciji žrtev, to je otrok, saj se največ spolnega nasilja nad otroki zgodi prav v družinah. “Javna objava storilcev tovrstnih kaznivih dejanj bi lahko privedla do tega, da bi pravico v ro-

ke vzela ulica,” je dejala predstavnica za odnose z javnostmi v uradu varuha človekovih pravic Nataša Kuzmič.

Otrok nima izbire

Spolni napad na otroka je oblika psihičnega nasilja, pri katerem otrok kot žrtev nima izbire, saj je fizično in psihično nemočen. Le od posameznika je odvisno, koliko časa preteče, preden si upa nekomu zaupati, da se mu dogaja nekaj zastrašujočega.

Vsako prizadevanje za izboljšanje stanja na tem področju je pohvale vredno. Lahko pa se strinjamo, da bi morebitna objava imen pedofilov v širši javnosti poleg storilcev stigmatizirala še žrtve. Glede na to, da je vlada obljubila spremembe zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja, to morda pomeni tudi konkretnjšo usmeritev družinske politike, da bodo otroci, ki veliko večino svojega časa preživijo v krogu družine in med šolskimi klopki, v prihodnje vsaj nekoliko varnejši pred enim najpogostejših dejanj, ki jih lahko naredi človek.

Peter Avsenik

Regionalna Televizija posebnega pomena
izliza posebnega pomena

Meljska cesta 34, 2000 Mb

Informacije za katerimi stojimo!

Marketing: 02/ 234 55 51

www.rts-tv.com

Vrnili bodo umetnine

Na sestanku meddržavne komisije za vračanje kulturne dediščine Hrvaške ter Srbije in Črne gore (SČG) je bilo doseženo popolno soglasje glede vračanja umetnin. Tako so med drugim sklenili, da se do konca leta v cerkev v Boboti vrne ikonostas skupaj z ikonami. Poleg tega bi se morali v muzeje v Zagrebu in Vukovarju vrniti eksponati, ki si jih

je pred vojno izposodil Vojvodinski muzej v Novem Sadu, iz Muzeja moderne in sodobne umetnosti na Reki pa bi se moralo v Beograd vrniti 81 del umetnikov iz SČG. Na sestanku je bilo tudi sklenjeno, da je treba v Muzeju genocida v Beogradu preveriti, ali so morda pri njih kateri od 7.706 predmetov, ki jih še vedno

pogrešajo v Spominskem muzeju Jasenovac. Iz Državnega arhiva v Beogradu bo vrnjenih tudi 48 občinskih in zemljiških knjig z območja Zrmanje.

Mladićev prijatelj

Beograjski parlament je z 72 glasovi za, 32 proti in dvema vzdržanimi potrdil 52-letnega upokojenega generala Zorana Stankovića, domnevno tesnega prijatelja nekdanjega vojaškega voditelja bosenskih Srbov in haškega obtoženca Ratka Mladića, za novega obrambnega ministra SČG. Prejšnji obrambni minister Prvoslav Davinić je moral odstopiti zaradi skandala pri nakupu drage vojaške opreme. Stankovića so letos v ne povsem pojasnjenih okoliščinah razrešili s položaja vodje vojaške bolnišnice v Beogradu in ga upokojili. Širši javnosti je znan od leta 1991, saj je kot izvedenec sodne medicine sodeloval na skoraj vseh prizoriščih vojnih zločinov v nekdanji Jugoslaviji. Za obrambnega ministra ga je predla-

gal srbski premier Vojislav Koštunica, politični analitiki pa domnevajo, naj bi Koštunica upal, da bo Stanković kot minister pomagal Mladića prepričati, naj se vda haškemu Mednarodnemu sodišču za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije.

Ostal brez žene

Žena nigerijskega predsednika Oluseguna Obasanja Stella je po operaciji v Španiji umrla v starosti 59 let. Truplo so najprej odpeljali v Malago na obdukcijo, kasneje pa so ga po obi-

čajnih diplomatskih postopkih prepeljali nazaj v Nigerijo. Špansko ministrstvo za zunanje zadeve je sporočilo, da je žena nigerijskega predsednika umrla v bolnišnici v letoviškem mestu Marbella, kjer je bila na zasebnem obisku. Olusegun Obasanjo je po letu 1999, ko je bil izvoljen za predsednika najštevilčnejše države v podsaharski Afriki, kjer živi kar 130 milijonov prebivalcev, odigral pomembno vlogo kot mirovni posrednik v Zahodni Afriki. Pred prihodom na oblast je že imel več žena, vendar je Stella Obasanjo kmalu tudi uradno postala prva dama.

Borke za pravice ni več

Na svojem domu v Detroitu je v 92. letu starosti umrla Rosa Parks, ki se je v ameriško zgodovino zapisala kot ena od začetnic gibanja za državljanske pravice temnopoltih Američanov, ko se leta 1955 v avtobusu ni hotela umakniti s sedeža belemu potniku. Oblasti so jo aretirale, zaradi česar je borec za pravice tem-

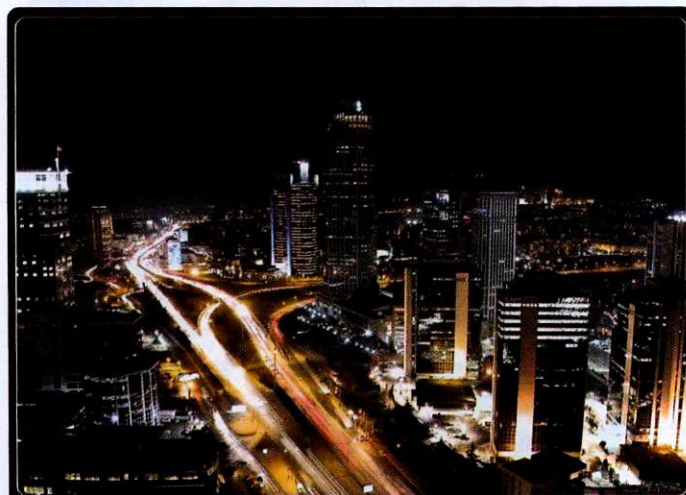
nopolnih Američanov Martin Luther King organiziral bojkot avtobusov, s katerim se je začelo gibanje proti rasni diskriminaciji. Parksova se je morala zaradi pritiskov izseliti iz Alabame. Prese-lila se je v zvezno državo Michigan, kjer se je leta 1965 zaposlila v pisarni demokratskega kongresnika Johna Conyersa, za katerega je delala do leta 1988. Po upokojitvi je leta 1996 od Billa Clintona dobila predsedniško medaljo svobode, tri leta kasneje pa najvišje civilno priznanje, kongresno zlato medaljo. V Detroitu sta po Rosi Parks, ki jo imenujejo mati gibanja za državljanske pravice, poimeno-vana ulica in srednja šola.

Na vzhod Sibirije

Nekdanji ruski naftni magnat, podjetnik in tudi kritik kremelske vlade Mihail Hodorkovski je začel prestajati osemletno zaporno kazen v kazenskem taborišču blizu mesta Krasnokamenska na vzhodu Sibirije ob meji s Kitajsko. Hodorkovskega so v kazenskem taborišču JaG 14/10 pri Krasnoka-

mensku najprej poslali v karanteno, nato pa so mu dodelili mesto in delo. Soobtoženi Platon Lebedev bo osemletno zaporno kazen zaradi prevar in utaje davkov presedel v kraju Charp na severozahodu Sibirije.

Dvojčka

Dubai International Properties (DIP), nepremičninsko podjetje s sedežem v Združenih arabskih emiratih (ZAE), in carigradska mestna uprava sta napovedala, da bosta leta 2006 v Carigradu začela graditi dva poslovna stolpa, visoka 300 metrov. Graditev Dubai Towers Istanbul, dveh simetričnih stolpov s poslovnimi in trgovskimi površinami, zabaviščnim centrom in hotelom, se bo začela leta 2006, končala pa 2008. Ocenjena vrednost stolpov je 500 milijonov dolarjev, večino stroškov (80 odstotkov) bo krilo omenjeno dubajsko nepremičninsko podjetje, preostalo pa mestna uprava.

Najstarejši očetje

Raziskava o očetovstvu je pokazala, da v Italiji moški povprečno prvič postanejo očetje šele pri 33 letih.

Medtem ko v Franciji, Španiji in na Norveškem moški prvič postanejo očetje večinoma pred 31. letom, so italijanski očetje najstarejši na svetu. Kar 40 odstotkov italijanskih moških med 30. in 34. letom starosti poleg tega še

vedno živi pri starših. Pri Italijankah iste starosti je ta delež občutno manjši, saj jih s starši živi le še petina.

Nevarna mila in čistila

Ameriški zdravstveni strokovnjaki so sporočili, da antibakterijska mila in čistila niso pri preprečevanju

vanju bolezni v gospodinjstvu nič bolj učinkovita od navadnih starih mil in vode. Izdelovalce so opozorili, da bodo morali dokazati prednosti in koristi svojih izdelkov, sicer jim grozi prepoved prodaje. Svetovalci ameriške vlade za zdravstvo ne vidijo nobenega razloga za na-

kup dražjih antibakterijskih izdelkov, skrbijo pa jih tudi morebitne nevarnosti teh izdelkov: še posebej razširjena mila za umivanje rok in za telo, ki vsebujejo sintetične kemikalije, namreč predstavljajo nevarnost za okolje in bi lahko pospešila rast bakterij, odpornih na antibiotike.

Dan sodstva

V Edinburghu je bila osrednja slovesnost ob evropskem dnevu civilnega sodstva, na kateri so prvič podelili nagrado evropska kristalna tehtnica, ki je namenjena najbolj inovativnim in učinkovitim pristopom evropskih sodišč na področjih organizacije sodišč in pravnih postopkov. Sodstvo se namreč v večini evropskih držav sooča s sistemskimi težavami, te pa so žgoče predvsem v nekaterih tranzicijskih državah, kjer so neuspešno uvajali tudi nekatere kvazireforme, ki so povzročile še večje zaostanke. Med njimi je tudi naša država.

Revščina

Mednarodna organizacija za preseljevanje iz Adis Abebe je sporočila, da s čedalje večjo revščino narašča tudi trgovina s človeškim blagom. Človeško življenje stane en do dva dolarja in taka usoda čaka v Etiopiji vsako leto najmanj 20.000 najstnikov, starih od 10 do 18 let. Vzamejo jih revnim kmečkim družinam z izgovorom, da jih bodo poslali na študij v mesto. V resnici pa deklice postanejo služkinje ali prostitutke, dečki pa sužnji. Nekoliko drugače in z drugimi nameni pa naj bi prodajali otroke na Kitajskem. Policija v Šanghaju preiskuje primer in-

Revščina v Etiopiji

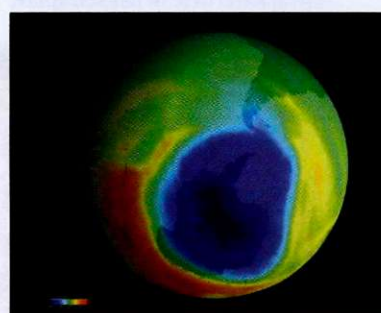
Vojak bo

Princa Williama, drugega v vrsti za britanski prestol, so sprejeli na znano vojaško akademijo Sandhurst. O sprejemu na elitno akademijo so ga obvestili, potem ko je moral stiri poskusne dni dokazovati primerne telesne zmogljivosti, pogum in inteligenco. Preizkusne vaje so med drugim na primer zahtevale, da naredi 44 sklec in 50 vaj za krepitev trebušnih mišic. 23-letni William je bil nad sprejemom navdušen, princ Charles pa je na sinov dosežek zelo ponosen. William bo tako januarja začel usposabljanje za vojaškega častnika na šoli, kjer se je že maja začel uriti njegov mlajši brat princ Harry. Pred njima sta v skladu s tradicijo častniško usposabljanje dokončala tudi princ Charles in mož kraljice Elizabete princ Philip.

ternetne prodaje otrok neplodnim zakonskim parom, kjer naj bi za moške potomce zahtevali 3.400 dolarjev, za deklice pa 1.600 dolarjev.

Stoletje za okolje

Znanstvenik Paul J. Crutzen je prepričan, da mora biti 21. stoletje stoletje za okolje, hkrati pa meni, da je bilo 20. stoletje stoletje proti okolju. Na Nizozemskem leta 1933 rojeni Crutzen se namreč ukvarja z raziskavami vpliva stratosferske in

troposferske kemije na biogeokemijsko kroženje elementov ter njene vloge pri podnebnih spremembah. Med drugim je razložil katalitsko vlogo dušikovih oksidov pri reakciji z ozonom in tako pojasnil prvo v nizu fotokemijskih reakcij v stratosferi, ki povzročajo tanjšanje ozonske plasti nad Zemljo. Znanstveno pa je tudi razložil, zakaj je tanjšanje ozonskega plašča najizrazitejše nad Antarktiko. Ugledni znanstvenik, ki je za svoje delo poleg Nobelove nagrade prejel številna druga priznanja, se je ukvarjal tudi s problematiko ozona v troposferi, kjer zaradi onesnaževanja prihaja do povišanih koncentracij.

Plavajoče hiše

Potem ko je orkan Katrina razdejal Mehiški zaliv, so mnogi ameriški hidrologi, arhitekti in gradbeniki obrnili pogled na "nizko ležeče" države, da bi našli sredstvo za boj proti poplavam. Izkazalo se je, da nekateri nizozemski arhitekti, namesto da bi se bojevali s poplavami, iščejo načine, kako živeti na vodi. Ena takih idej so hiše dvoživke, ki so namenjene tistim delom površja, ki je izpostavljeno morskim poplavam. Konstrukcije hiš je treba spremeniti tako, da bi bile bolj dinamične in manj statične. Poimenovali so jih kar elastične hiše, morska poplava pa jim ne škoduje. Jezovi in nasipi niso več dovolj, saj se je podnebje močno spremenilo, zato na Nizozemskem razmišljajo tudi o tem, da bi nekatera naselja umaknili in jih zgradili popolnoma na novo iz hiš dvoživk. Nova tehnika graditve na Nizozemskem bodo torej hiše na zelo globokih betonskih temeljih, znotraj katerih je nekakšen splav.

Pil je rdeče vino

Španski znanstveniki so objavili novico, da je znameniti faraon Tutankamon pil rdeče vino. Raziskali so namreč vsebino nekaterih posod, ki so jih našli v njegovi grobnici. Do zdaj ni bilo mogoče ugotoviti, kakšno je bilo vino, zdaj pa je analiza kisline, katere ostanke so našli na stenah posod, potrdila, da je bilo vino rdeče. Kaže, da je bil rdeči napitek mlademu kralju, ki je umrl leta 1352 pred Kristusom, vseh, če ga je vzel s seboj v onostranstvo. Tja je bilo faraonom dovoljeno nesti s sabo vse, kar so najbolj cenili, in vse dragocenosti, ki so jih uporabljali v svojem zemeljskem življenju. Pri Tutankamonu je bilo to veliko število vrčev z rdečim vinom. Na vsaki posodi so našli celo oznako, ki je določala izvor vina in njegov letnik. V nekaterih posodah je bilo tudi vino, ki je bilo ob faraonovi smrti staro pet let. Po mnogih stoletjih v grobnici so faraonovi vinski vrči razstavljeni v egiptčanskem in Britanskem muzeju v Londonu.

Preveč je grozljiv

V Veliki Britaniji zadnjega filma o Harryju Potterju otrokom, mlajšim od dvanajst let, ni dovoljeno gledati. Vsi ocenjevalci namreč menijo, da je zelo grozljiv. Britanski svet za klasifikacijo filmov je sprejel odločitev, da si filma Harry Potter in ognjena kocka, ki bo na angleških velikih platnih od 18. novembra naprej, otroci ne bodo smeli ogledati brez spremstva odraslih. Po mnenju kritikov film, v katerem svet postaja čedalje bolj mračen, izzivi, s katerimi se soočajo junaki, pa čedalje zahtevnejši, lahko prestraši mlade gledalce. Harry Potter in ognjena kocka je četrti film iz sage o mladem čarovniku. Film je režiral Mike Newell, vsebuje pa veliko krutih prizorov. Uradno bodo film v Londonu prvič prikazali v tem tednu, v Italiji pa bo v kinih od 25. novembra. Za Italijo še ni znano, ali bodo ogled najmlajšim brez spremstva prepovedali.

Arhiv izročili univerzi

Obsežen arhiv režiserja Stevna Spielberga, v katerem so zbrani dokumentarni dokazi o ljudeh, ki so preživeli holokavst, so izročili univerzi v Južni Kaliforniji. Po nekaj letih pogajanj je arhiv sklada za vizualno zgodovino holokavsta postal del arhiva katedre za literaturo, umetnost in znanost te univerze. Skrbno bodo shranili tudi 52 tisoč videokaset z izpovedmi preživelih. Za urejanje in hrambo te unikatne dokumentacije je univerza namenila pet milijonov dolarjev iz svojega letnega proračuna. Spielberg je svoj arhiv ustanovil, ko je leta 1993 začel pripravljati film Schindlerjev seznam, posvečen usodi češkega poslovneža Oscarja Schindlerja, ki je v letih druge svetovne vojne rešil življenje več kot tisoč Judom, ki jim je grozilo uničenje v koncentracijskih taboriščih. Dostop do arhiva bo omogočen prek računalniške mreže, ki povezuje več ameriških univerz. Del dokumentov bodo dobili muzeji in raziskovalni centri.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

podpis naročnika: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavežujem,
da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Naslednji predsedniški mandat na Poljskem bo pripadel Lechu Kaczynskemu. Po parlamentarnih volitvah, na katerih je zmagal njegov brat dvojček, bo tako Poljsko vodila bratska naveza.

Na Poljskem, v največji novi članici EU, so se po letošnjih jesenskih volitvah dodobra premešale politične karte in položaji v državi. Po septembrskih parlamentarnih volitvah, kjer je večino glasov do-

Fotografije Reuters

že v času, ko je bil pravosodni minister in kasneje župan Varšave, spoznal, da je "dediščina" nekdanjega komunističnega režima na Poljskem še vedno močno navzoča.

V svoji predvolilni kampanji sta brata Kaczynski veliko poudarjala tudi dejstvo, da se mora Poljska vrniti k svojim vrednotam, predvsem h krščanstvu. Kot sta dejala, "na krščanstvu temeljijo vrednote moderne Poljske, na kar pa smo sčasoma pozabili. In sedaj moramo te vred-

Pod bratskim vodstvom

bila stranka Zakon in pravičnost pod vodstvom Jaroslawa Kaczynskega, je prejšnjo nedeljo po drugem krogu predsedniških volitev petletni predsedniški mandat dobil njegov brat dvojček Lech, ki prihaja iz iste stranke.

Lech Kaczynski je v drugem krogu predsedniških volitev s 54 odstotki prednosti prepričljivo premagal svojega tekmeca Donalda Tuska, ki so mu volilci namenili 46 odstotkov glasov. In čeprav se je po javnomnenjskih raziskavah obetal ogorčen boj za predsedniški položaj, je po mnenju analitikov Lechu Kaczynskemu pomagala predvsem bratova septembrska zmaga na parlamentarnih volitvah. Poraženi Tusk prihaja iz stranke Državljanjska platforma (PO), ki bo zelo verjetno skupaj s stranko Zakon in pravičnost (PiS) bratov Kaczynski sestavljala novo poljsko vlado. Znano je tudi že, da bo Jaroslaw Kaczynski položaj predsednika

Korenite politične spremembe

V prihodnji poljski vladi se bo tako število ministrskih položajev razporedilo med obe koalicijski stranki, pri čemer pa v zadnjih dneh pred podpisom koalicijske pogodbe že prihaja do nezadovoljstva s strani PO. Po njihovem mnenju bo stranka v prihodnjih štirih letih, kolikor traja vladni mandat, "grešni kozel" za vse napake vlade. Vprašanje pa je, koliko je nezadovoljstvo v stranki PO odvisno od poraza njihovega kandidata na predsedniških

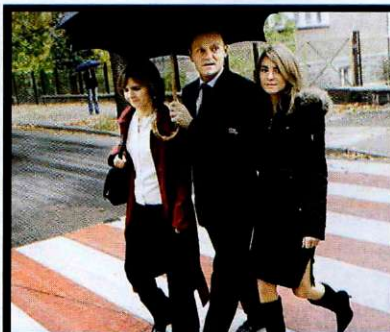
ga gospodarstva in odpraviti glavni problem v državi – brezposelnost, ki znaša kar 18 odstotkov in je daleč najvišja v celotni Evropski uniji.

Uspešna bratska naveza

Brata Kaczynski sta, še posebej po letošnjih volitvah, postala najbolj prepoznavna politika na Poljskem. Poljska javnost ju pozna že iz leta 1962, ko sta bila glavni zvezdi nekega poljskega mladinskega filma. Njuna politična kariera se je začela v času nastajanja gibanja Solidar-

note spet vrniti v našo družbo". Zagovarjata tudi ustavno prepoved splava in homoseksualnosti in se zavzemata za tradicionalno vlogo ženske v družbi. Zlasti Lech Kaczynski je večkrat omenil, da se bo zavzemal za vnovično uvedbo smrtnne kazni. To je že sprožilo val ogorčenja po Evropi, a hkrati le redkokdo verjame, da se bo ta diplomirani pravnik po zasedbi predsedniškega položaja še naprej resno zavzemal za vnovično uvedbo smrtnne kazni.

Veliko pozornosti bo v prihodnje deležna tudi poljska zunanja politika, ki se bo po političnem preobratu v državi precej spremenila. Brata Kaczynski do sedaj ob nobeni priložnosti nista skoparila s kritikami na račun sosednje Nemčije, od katere pričakujeta, da bo Poljski v prihodnjih letih namenila odškodnino za škodo, ki jo je Poljski povzročila med drugo svetov-

• V drugem krogu predsedniških volitev je izpadel Donald Tusk, a kljub temu bo njegova stranka del nove vladne koalicije.

• Brata Kaczynski zagovarjata predvsem vrnitev katoliških vrednot v moderno poljsko družbo.

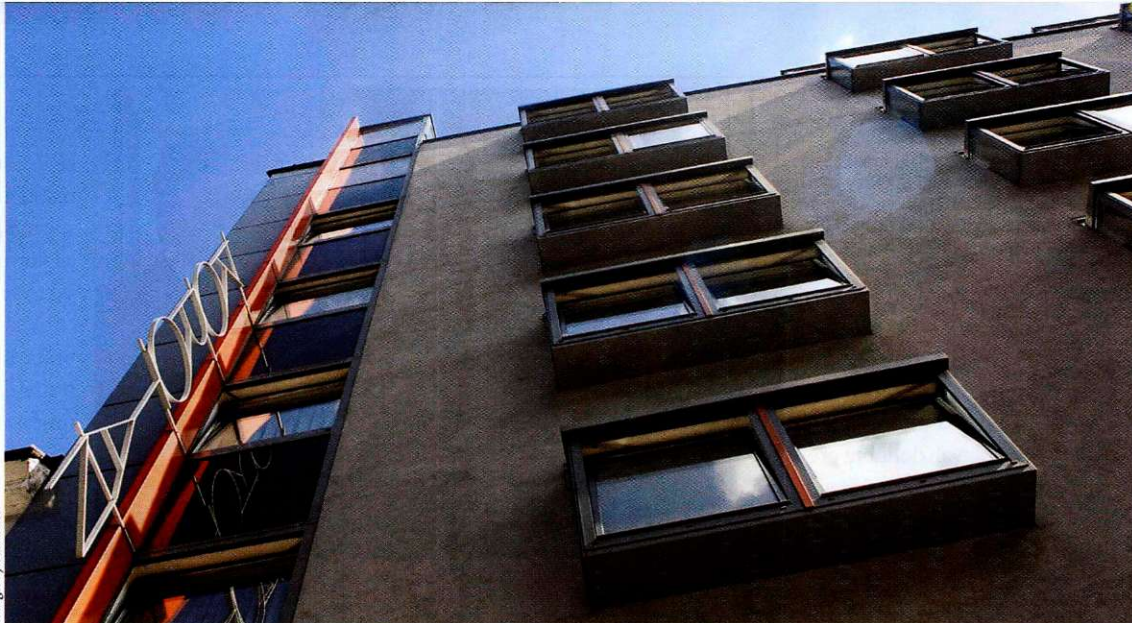
vlade prepustil strankarskemu kolegu Kazimerzu Marcinkiewicz, čeprav bi imel sam vso pravico do tega položaja. Glavni razlog, zakaj se odpoveduje enemu glavnih političnih položajev v državi, naj bi bilo predvsem dejstvo, da bi s svojim odstopom od funkcije premierja pomagal bratu zmagati na predsedniških volitvah. A četudi Jaroslaw Kaczynski ne bo vodil vlade, bo v prihodnje nedvomno imel zelo velik vpliv na politično dogajanje na Poljskem.

volitvah. Koalicija med PiS in PO je namreč skoraj edina mogoča. Glede na to, da so se poljski volilci očitno naveličali strank tranzicijske leve, ki so bile na Poljskem do sedaj na oblasti in ki so botrovale številnim škandalom v zadnjih letih, je sedaj tudi na Poljskem nastopil čas za alternativo dosedanji politiki, ponujata pa jo PiS in PO. Slednja je že napovedala gospodarske reforme, ki jih je Poljska primorana sprejeti, če želi okrepiti konkurenčnost svoje-

nost, ko sta tesno sodelovala z voditeljem gibanja Lechom Walenso. Skupaj sta tudi ustanovila stranko Zakon in pravičnost, zaslužna pa sta predvsem za to, da sta pretrgala politično apatijo, ki jo je bilo dolgo časa čutiti na Poljskem. A z njunim prevzemom oblasti v državi se pravo delo za dvojčka, ki ju le redkokdo zna ločiti, šele začel. Na Poljskem je eden največjih problemov poleg že omenjene brezposelnosti korupcija. Lech Kaczynski je

no vojno. Le za Varšavo naj bi zahtevana odškodnina znašala okoli 40 milijard evrov. V svoji kritiki do sode stala šla brata Kaczynski celo tako daleč, da sta načrt o skupnem plinovodu, ki sta ga podpisala Gerhard Schröder in Vladimir Putin, označila za "drugi pakt Hitler-Stalin", ki je vodil do kasnejše okupacije poljskega ozemlja. Koliko je na takšne izjave vplivalo predvolilno stanje in koliko je to njuno resnično stališče, bo seveda pokazal čas.

Ana Müllner

Igrice s Korotanom

Študentski dom Korotan, katerega lastnik je Mohorjeva družba iz Celovca, bo očitno šel v prodajo, saj se slovenska vlada ni odločila za nakup njegovega 49-odstotnega lastniškega deleža, iz česar bi Mohorjeva družba poplačala dolgove. Korotan je v šestdesetih letih dal zgraditi pater Ivan Tomažič, namenjen pa naj bi bil predvsem slovenskim študentom s Koroškega, da bi se lahko med seboj sporazumevali v slovenščini. Leta 1964 je lastnica Korotana postala Mohorjeva družba iz Celovca, ki ji je p. Tomažič ponudil lastništvo.

Trideset let kasneje je Mohorjeva družba dom zaradi dotrajanosti prenovila, načrt za obnovljeno zgradbo pa je izdelal znani slovenski arhitekt Boris Podrecca. V Korotanu sedaj večinoma stanujejo študentje iz Slovenije, medtem ko je koroških Slovencev, ki stanujejo v domu, le okoli deset. Dom je bil zaradi svoje arhitekturne posebnosti in lege uvrščen med 500 najzanimivejših stavb na Dunaju in je tudi po obnovi posloval pozitivno, vendar pa Mohorjeva družba ni zmožna poplačati vseh dolgov (skupna vrednost investicije je 3,2 milijona evrov), ki so nastali z obnovo.

Domnevno sporen intervju

Precej razburjenja v zvezi s Korotanom je v vrstah Mohorjeve družbe povzročil intervju z dr. Felksom J. Bistrom v Demokraciji 6. oktobra letos. Dr. Bister je zavzel stališče, da bi bila prodaja Korotana škandal, vendar je izrekel tudi nekaj ostrih pripomb na račun Mohorjeve družbe, češ da docela ignorira lastno obljubo glede namena hiše, ki jo je dobila v dar od ustanovitelja p. Ivana Tomažiča (slednji se v dogajanje ne želi vmešavati). Intervju je sprožil precej jeze na teden Demokracija, češ naj bi bil Mohorjevi družbi povzročil veliko moralno in materialno škodo, zaradi česar je njen direktor dr. Anton Koren (po elektronski pošti je avtorju tega članka poslal odgovore na vprašanja glede Korotana) takoj po objavi intervjuja prek svojega zastopnika mag. Marjana Pip-

pa prepovedal objavo omenjenih odgovorov in zagrozil s pravnimi ukrepi proti teden Demokracija in spodaj podpisanemu, ki je tudi opravil intervju z dr. Bistrom. Kasneje je Mohorjeva družba vendarle privolila v sodelovanje, njena stališča pa je Demokraciji predstavil mag. Marjan Pipp. Slednji je pojasnil, da je Mohorjeva družba prejela dopis, v katerem ji minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jure Zupan sporoča, da se je ministrstvo, ki ga vodi, na podlagi pregleda razpoložljive dokumentacije odločilo, da vladi ne predlaga nakupa. Zanimivo pri tem je, naj bi bila Mohorjeva družba omenjeni dopis prejela v ponedeljek, 10. oktobra, torej samo štiri dni po objavi intervjuja z dr. Bistrom, sam dopis pa nosi datum 26. september, kar z drugimi besedami pomeni, da je dopis kar dva tedna potoval od ministrstva do Mohorjeve družbe.

Vrednost Korotana narašča

Mag. Marjan Pipp je pojasnil, da je bila prenova doma leta 1994 zelo potrebna, saj je hišo zaradi poceni načina graditve v šestdesetih letih močno načel zob časa, od prvotne stavbe pa je ostala samo še zunanja stena. S prenovno

je tako pridobila primeren standard (zaradi česar lahko poleti oddaja sobe, sicer bi dom ostal prazen) in tudi primerno vrednost, ki ta čas znaša 4,5 milijona evrov in še narašča. Nanjo predvsem vpliva ugodna lega in arhitekturna posrečenost. Po sedanji avstrijski zakonski ureditvi lahko posamezne zvezne dežele zakupijo prostor v študentskem domu, vendar v primeru Korotana ta interes s strani Koroške ne obstaja. Ker v domu večinoma bivajo študentje iz Slovenije, je Mohorjeva družba ponudila slovenski vladi odkup dela študentskega doma, s čimer bi se ta tudi vpisala v zemljiško knjigo kot solastnica. Za odkup naj bi bila zainteresirana že prejšnja (Ropova) vlada, vendar je najprej prišlo do zamrznevanja proračunskih sredstev, potem pa še do političnih sprememb po volitvah. Letos spomladi naj bi bil minister Jure Zupan zagotovil polovico sredstev za odkup, drugo polovico pa naj bi zagotovil finančni minister Andrej Bajuk. Na vprašanje, ali ne bi Mohorjeva družba lahko prenovila doma z manjšim finančnim vložkom, je Pipp odgovoril, da bi potem dobili tudi manjša nepovratna sredstva (obnovo so financirali mesto Dunaj, dežela Koroška, Avstrija in Slovenija). Kljub vsemu pa ostaja odprto vprašanje, ali ne bi bilo bolje, če bi se Mohorjeva družba investicije lotila z nekoliko manjšim vložkom, s čimer bi bila tudi njena zadolženost manjša.

• Direktor Mohorjeve družbe v Celovcu dr. Anton Koren domneva, da je Korotan žrtev spletk.

Mar res teorija zarote?

Glede na datum Zupanovega dopisa je torej nemogoče, da bi se vlada oziroma pristojno ministrstvo na podlagi intervjuja odločilo, da ne odkupi deleža Korotana. Tega ne verjame niti mag. Marjan Pipp. Presenetljivo in žalostno pa je, da se v nekaterih medijih (na primer v Delu in Mladini) pojavljajo konstrukti z neutemeljenimi sumi. Tako je v članku "Je Korotan žrtev intrige?" (Delo, 17. 10. 2005) med drugim omenjena domneva direktorja Mohorjeve družbe dr. Korena, češ da ne verjame, da bi bilo ujemanje stališč dr. Bistra (njegovo ime v članku ni omenjeno!) s stališčem ministrstva plod golega naključja. Avtor članka Matija Grah se tako sprašuje, ali je politična koordinacija vlade sklepala na podlagi takšnih in podobnih

ime ministra Zupana).

Piko na i teoriji zarote, v katero naj bi bila vpletena Demokracija, je dodal tednik Mladina z intervjujem, v katerem je predsednik nadzornega sveta celovške Mohorjeve družbe Karel Smolle med drugim izjavil: "Po čudaskem intervjuju v Demokraciji, ki je bil po mojem mnenju naročen in ki je zaobšel vse dokumente, so se odločili, da ne bodo pomagali slovenskim študentom." Karel Smolle je med drugim izrazil sum, da so "na ministrstvu spodbudili ta intervju, da se je minister (Zupan, op. G. B.) lažje odločil proti nam", da so to "navadne spletke" ter da ministra Zupana in Bajuk nista demantirala Bis-

• Obnova Korotana je stala 3,2 milijona evrov, vrednost stavbe pa narašča.

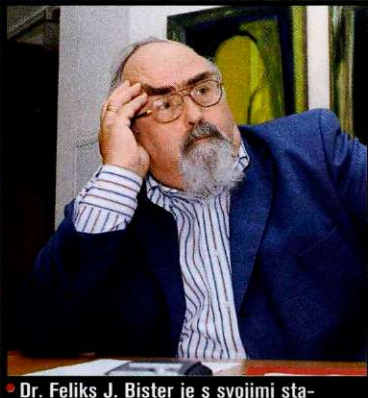
gumente za in proti ter se odloči za nakup 51-odstotnega deleža študentskega doma Korotan. To naj bi tudi zagotovilo, da bo Korotan ostal še naprej last Slovencev. "Ob ponovnem

Natašo Gerkeš za podrobnejša pojasnila omenjene odločitve, je 25. oktobra dobil odgovor, da se je ministrstvo "odločilo, da vladi ne predlaga odkupa študentskega doma Korotan, ker je bilo iz pregleda finančnega dela dokumentacije razvidno slabo gospodarjenje z nepremičnino Korotan". Na prošnjo za dodatna pojasnila pa je tri dni kasneje prišel praktično isti odgovor. Zakaj ministrstvo ne daje pojasnil, lahko samo ugibamo, ven-

odločanju naj upoštevata vse nacionalne in politične interese, ki služijo skrbi za nacionalno bit slovenski narodni skupnosti v Avstriji, Slovencem na Dunaju in tudi po svetu, v enem pomembnih središč Evrope, kjer so se stoletja oblikovali (in se še vedno) slovenski razumniki," je zapisano v odprtem pismu SSK vladi RS in ministrstvu za visoko šolstvo. Temu stališču lahko pritrdimo, saj bi bilo škoda stavbo, ki na Dunaju

• Zastopnik Mohorjeve družbe mag. Marjan Pipp

• Dr. Feliks J. Bister je s svojimi stališči v intervjuju za Demokracijo močno razburil Mohorjevo družbo.

• Pater Ivan Tomazič, ustanovitelj in dolgoletni rektor Korotana

• Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pod vodstvom Jureta Zupana se ni odločilo za nakup deleža v Korotanu.

obtožb, saj naj bi predstavniki Mohorjeve družbe že od spomladi zamenjali priti do predstavnikov vlade, da bi jim pojasnili morebitne nejasnosti, povezane s Korotanom (pri tem velja omeniti, da je avtor omenjenega članka kar dvakrat (!) narobe zapisal

trovih trditve, izrečenih v intervjuju. Problematičnost Smollejevih stališč pa je prav v insinuacijah, za katere ne obstajajo nikakršni dokazi.

Molčeča vlada

Po drugi strani pa neprijetno seneča molčečnost vlade oz. ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, tudi kar se tiče tednika Demokracija. Na prošnjo za pojasnilo glede odločitve vlade je vladni urad za informiranje 5. oktobra Demokraciji poslal odgovor z isto vsebino, kot ga je prejela Mohorjeva družba. Ko je spodaj podpisani zaprosil tiskovno predstavnico omenjenega ministrstva

dar je tovrsten molk še dodaten argument, ki spodbija Smollejeve teze o nekakšni zaroti, ki naj bi jo ministrstvo v sodelovanju z Demokracijo pripravilo z naročilom intervjuja, s katerim bi opravičilo svojo odločitev.

Na odločitev vlade se je odzval Svetovni slovenski kongres in vlado pozval, naj še enkrat pretehta vse ar-

predstavlja kulturno središče Slovencev, prodati tujcem (za nakup se med drugim zanimata dve hotelski verigi in Akademike Hille), ker bi s tem dom izgubil svoj prvotni namen. V čigave roke bo šel Korotan, pa bo znano že v kratkem, saj se čas za rešitev problema nezadržno izteka.

Gašper Blažič

RUMENE STRANI

SLOVENIJA TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestрани.com

intervju

Fotografije: Gregor Pohleven

V Krko je prišel pred triindvajsetimi leti, in sicer v službo deviz-noplačilnega prometa. Po sedmih letih je prevzel mesto direktorja izvoza. Takrat je Krka izvažala zdravila predvsem v Vzhodno Evropo v okviru blagovne menjave ter v države v razvoju, na Zahod pa večinoma le zdravilna zelišča, gobe in polže. Leta 1993 je postal namestnik generalnega direktorja Miloša Kovačiča in direktor marketinga ter prodaje. Vodil je skupino, ki je leta 1997 izpeljala privatizacijo podjetja. Leta 1998 je postal namestnik predsednika uprave. V letu 2002 je bil zadolžen za pripravo predloga nove sestave uprave in evidentiran za kandidata za predsednika uprave. Julija lani ga je nadzorni svet potrdil za predsednika uprave in generalnega direktorja Krke.

Kakšno je zdajšnje stanje in kako posluje Krka letos?

Za prvih devet mesecev letos so rezultati dobri in trendi rasti se nadaljujejo. Prodaja v skupini Krka je znašala 98,2 milijarde tolarjev. To pomeni, da je bila za 16 odstotkov oziroma približno 13,2 milijarde tolarjev višja kot v istem obdobju lani. Poslovnega rezultata oziroma dobička ob tričetrtletju še ne smem razkriti, ker ga mora najprej obravnavati nadzorni svet. Lahko pa povem, da v celotnem letu načrtujemo okoli 20 milijard tolarjev čistega dobička. To bo bistveno več kot v lanskem letu, ko smo ustvarili dobrih 14 milijard čistega dobička.

Ali gre del tega velikega povečanja dobička tudi na račun kakšnih računovodskih operacij, na primer razgradnje velikih rezervacij, ki jih je Krka ustvarila v preteklosti?

Povečanje dobička v celoti izhaja iz izboljšanja tekočega poslovanja. Rezervacije so še vedno tam, kjer so bile. O njih v upravi še nismo intenzivno razpravljali in se bomo te teme še morali lotiti skupaj z revizorji. Veliko večino teh rezervacij, ki jih je skupaj nad 50 milijonov evrov, smo oblikovali v daljni preteklosti. V zadnjih letih jih nismo več oblikovali.

veniji in del tudi v tujini. Vsako leto našo paleto izdelkov dopolnimo z nekaj izredno zanimivimi produkti, ki jim poteče patentna zaščita.

Ali v prihajajočem obdobju patentna zaščita poteče številnim izdelkom?

Smo v obdobju, ko se patentna zaščita izteka številnim izdelkom in za obdobje do leta 2012 že točno vemo, kdaj bomo s katerim izdelkom nastopili na trgu. Največji izziv za nas so izdelki, ki so tehnološko zahtevni in imajo vgrajene tudi kakšne posebne dejavnike s področja intelektualne lastnine. Izdelki torej, ki so s strani originatorjev tako zelo zaščiteni, da je tudi po preteku patentne zaščite zelo težko nastopiti z njimi na trgu. Vendar z ustreznimi strokovnimi službami, ki jih Krka vsekakor ima, lahko naredimo tudi takšne izdelke z nadpovprečno visoko dodano vrednostjo.

Ali s tem podjetja ne izpostavljate nevarnosti, da kdaj izgubi katero izmed večmili-jardnih tožb?

Tožb se ne bojim, ker smo do zdaj še vse dobili. A saj veste: "No Risk – no fun" ali brez tveganja ni posla. Vendar ničesar ne delamo na pamet. V zadnjih dvanajstih, trinajstih le-

Kakšne aktivnosti potekajo na proizvodnem področju?

Naš način proizvodnje je takšen, da praktično vse učinkovine za proizvodnjo zdravil naredimo v Novem mestu. Želimo namreč nadzorovati celoten proizvodni proces od A do Ž. To je zelo pomembno z vidika intelektualne lastnine. Če namreč proizvajalec vgradi v zdravilo učinkovino, ki je sporna z vidika intelektualne lastnine, ima lahko velike težave.

Toda stroškovno verjetno ni tako ugodno, če vse delate sami v Novem mestu?

Strinjam se, da bi bilo verjetno nekoliko ceneje, če bi nekatere zadeve proizvajali ali kupovali v cenejših državah. Toda potem bi neprestano trepetali, kaj nam je tamkajšnja cenejša delovna sila zapakirala v pošiljke in kakšno učinkovino bomo dejansko dobili. Zaradi tega Krka v Novem mestu gradi veliko investicijo, imenovano Kemijska sinteza 4, v višini več kot 80 milijonov evrov, ki bo odprta septembra 2006. S tem bo Krka še povečala sposobnost proizvodnje in zagotavljanja farmacevtskih učinkovin na lokaciji Novo mesto. Malenkostno morda izgubimo pri stroških, ker ne proizvajamo v tretjem svetu. Toda to se nam večkratno povrne pri dodani vrednosti oziroma pri ceni naših izdelkov in pri pravni varnosti.

Kakšen je fizični obseg vaše proizvodnje?

Proizvodne enote imamo v Sloveniji (v Novem mestu in v Ljutomeru), na Hrvaškem, v Rusiji in na Poljskem. Letno proizvedemo približno 6 milijard tablet, skoraj milijardo kapsul in od 70 do 80 milijonov ampul za injekcije. To je visoko sofisticirana proizvodnja. Imamo strokovnjake, ki obvladajo proizvodni proces in tudi zagotavljajo kakovost. Zato izdelujemo kakovostna zdravila.

Od Dublina do Vladivostoka

Katere so po področjih najpomembnejše aktivnosti, ki ta čas tečejo v Krki?

Začel bom z raziskavami in razvojem, ki so izrednega pomena za vsako podjetje, še toliko bolj če je farmacevtsko. Za te namene porabimo okoli 8 odstotkov prodaje oziroma kar okoli 50 milijonov evrov letno. V raziskavah in razvoju dela več kot 300 zaposlenih, večina v Slo-

tih smo se zelo veliko naučili, ko smo uspešno obranili nekaj zelo velikih tožb. Ustvarili smo "protitelesa" proti tožbam. V podjetju imamo izredno dobre pravne, kemijske in farmacevtske strokovnjake. Preden vstopimo na trg, se temeljito prepričamo in posvetujemo tudi z zunanjimi svetovalci iz Evrope in ZDA. Tvegamo torej zelo premišljeno.

Načrtujete kakšne investicije v nove proizvodne objekte? Koliko so izkoriščene sedanje zmogljivosti?

Poleg že omenjene Kemijske sinteze 4, ki bo začela delovati prihodnje leto v Novem mestu, načrtujemo še novo sodobno tovarno injekcijskih ampul. V tujini ta čas novih gradenj ne načrtujemo, temveč se bomo osredinili na čimboljši »

» izkoristek obstoječih zmogljivosti. V Sloveniji smo zaposlili dodatne ljudi v proizvodnji in na nekaterih linijah delamo triizmensko. Triizmensko bomo morali delati tudi v letu 2006 in verjetno tudi še naprej, ker je naročil toliko, da jim težko sledimo. Povečanje naročil izvira predvsem iz Ruske federacije, Ukrajine, srednje in zahodne Evrope.

Tovarna na Hrvaškem je začela obratovati pravzaprav šele julija. Tam izdelujemo izdelek, ki ga v Sloveniji zaradi predpisov s področja intelektualne lastnine ne smemo niti izdelovati niti prodajati, na Hrvaškem pa ga zelo uspešno tržimo.

Tovarna na Poljskem je tako polno zaposlena, da bomo februarja odprli novo pakirno linijo, ker pakiranje predstavlja ozko grlo.

V Ruski federaciji imamo ta čas registrirane štiri izdelke, ki jih tudi izdelujemo. Ker so lokalni izdelki, so uvrščeni tudi na t. i. Rambursno federalno listo in imajo prednost pred tujimi izdelki.

Kaj se dogaja na področju trženja?

Marketing in prodaja sta skupaj z raziskavami in razvojem najpomembnejša. Bistveno je namreč prodati izdelek. Brez uspešne prodaje vse drugo nima smisla.

Pred dvanajstimi leti smo imeli v marketingu zaposlenih 32 strokovnih sodelavcev. To so tisti, ki obiskujejo zdravnike in farmacevte in jim predstavljajo naše izdelke. Toliko je bilo naših predstavnikov za ves svet. Danes jih imamo 1.460 po vsem svetu. To število se bo še povečevalo, predvsem v tujini. In to samo iz enega razloga – zavoljo uspešnejšega konkuriranja tekmečem na trgu. Farmacija je zelo strokoven posel in tukaj ni javnega oglaševanja razen za zdravila, ki se izdajajo brez recepta. Zato je zelo pomemben osebni stik z zdravnikom ali farmacevtom. Naša strategija je, da izdelke prodajamo pod lastno blagovno znamko.

Torej ne delate t. i. lon poslov oziroma izdelkov za prodajo pod tujo blagovno znamko na zahodnem trgu?

Ne. In tega nikoli nismo počeli. Včasih smo resda govorili, da smo navzoči na trgu od Vladivostoka do Strunjana. Toda po dvanajstih letih priprav in trdega dela smo pred petimi leti odprli tudi svoje podjetje v Dublinu na Irskem, prek katerega smo registrirali svoja zdravila v EU, ko Slovenija še ni bila članica unije. Sedaj pravimo, da se naš trg razteza od Dublina do Vladivostoka. Lani smo največjo rast prodaje zabeležili ravno v EU-15, torej v starih članicah EU. Dobro kaže tudi letos in za prihodnje leto. Vse izdelke registrira Krka, d. d. ali naši hčerinski podjetji Krka Dublin ali Krka Švedske iz Stockholma. Marketinško avtorizacijo potem damo na razpolago nekaterim podjetjem iz zahodne Evrope, da tržijo naš izdelek.

O morebitnem prevzemu Krke smo se večkrat pogovarjali zato, da razumemo način razmišljanja morebitnih premijnikov, in ne zato, da bi bili prevzeti.

Pod Krkinim imenom?

Ne. Prodajajo pod svojo blagovno znamko. Vendar je celotni proizvodni proces pod našim nadzorom in mi smo lastnik marketinške avtorizacije. Zato smo mi pri svojih kupcih edini dobavitelj posameznega izdelka. Pri našem poslu ne gre za dodelavo ali "lon" posle, ampak za sodelovanje na enakopravni ravni. Ponekod nastopamo tudi sami, na primer prek Krke Dublin ali Krke Švedske. Prek slednje recimo na Švedskem, Norveškem, Finskem in Danskem nastopamo na trgu neposredno. Dodati moram, da tudi na

Prevzem za sabo potegne mnoge negativne posledice. Prva je iskanje sinergijskih učinkov, kar dejansko pomeni odpuščanje.

trgu ZDA z nekaterimi dodatki k živinski krmi nastopamo že 35 let. Poleg tega smo v ZDA navzoči tudi z zdravilom enalapril, za katerega imamo dovoljenje ameriške nadzorne ustanove za trženje. Pred časom smo s tem zdravilom že dosegli skoraj tretjinski tržni delež na trgu ZDA, vendar smo ga nehali prodajati, saj je bila cena prenizka. Dosegla je namreč le 3,3 odstotka cene originalnega zdravila. Pod temi pogoji nismo bili pripravljeni več prodajati. Hvala bogu, da smo se umaknili, saj smo hkrati močno povečali prodajo istega izdelka v zahodni Evropi po bistveno višjih cenah. Danes enalapril prodamo na letni ravni za več kot 100 milijonov dolarjev oziroma skoraj 20 odstotkov celotne prodaje.

Poudariti moram, da imamo podjetja in predstavništva praktično v vseh državah nekdanjega socialističnega sveta. Naša strategija je še inten-

zivnejši nastop na trgih zahodne Evrope, kjer je največji trg Nemčija. Prizadevamo si, da bi tudi na teh trgih nastopali čim bolj neposredno.

Bo to šlo skupaj s tem, da že prodajate velikim evropskim podjetjem, ki obvladujejo te trge?

Bo, ker ne bomo začeli pri največjih trgih. Tako kot smo s 1. 1. 2005 ustanovili novo podjetje na Švedskem, bomo v prihodnjih letih šli še v države jugozahodne Evrope. Naše oči so vseskozi usmerjene tudi v največji generični trg v Evropi – v Nemčijo.

Iz vašega omenjanja Nemčije sklepam, da nameravate prevzeti kakšno nemško podjetje.

To načrtujemo že dlje časa. Ogledali smo si že več manjših, predvsem družinskih podjetij, vendar nismo našli točno tistega, kar iščemo. Potrebujemo marketinško prodajno podjetje. Proizvodnje ne potrebujemo, saj jo znotraj EU že imamo v Sloveniji. Ne toliko zaradi cene dela, temveč zaradi infrastrukture. V Novem mestu obvladujemo proizvodnjo na enem mestu. Infrastruktura je izjemnega pomena.

V prihodnjih letih načrtujemo tudi močnejšo navzočnost na trgu ZDA, kjer že imamo novega partnerja. Vendar ne bomo nastopali z najbolj množičnimi proizvodi, kjer je največ konkurence, temveč bolj z nišnimi izdelki, ki niso zanimivi za vse proizvajalce in jih vsi niti niso sposobni proizvesti. Umestitev na največji trg na svetu bo srednjeročni proces. Treba je vedeti tudi, da imajo multinacionalke velik interes, da so na razvitih trgih cene generikov čim nižje, in to zaradi tega, da se čim manj denarja porabi za generična zdravila in ga čim več ostane za nakup originalnih zdravil. Ko poteče patentna

zaščita, ki v povprečju traja okoli 20 let, originatorji izdelek postavijo na stranski tir in se bolj posvečajo novim izdelkom, kjer dosegajo bistveno višje cene. To je na lanskem svetovnem gospodarskem forumu v Davosu, ki sem se ga udeležil tudi sam, potrdil predsednik ameriškega Pfizerja, ki je največje farmacevtsko podjetje na svetu. Dejal je, da spodbujajo generične proizvajalce za vstop na trg ZDA, da bi bila čim večja konkurenca in cene čim nižje in da bi čim več denarja ostalo za nova zdravila. Navzoči so bili tudi predsedniki uprav multinacionalk MSD, AstreZeneca in Novartisa. Dodam naj še, da se v neki meri že tudi pri nas pojavlja trg Južne Amerike, ki se "generično" vse bolj razvija. Ampak fokus je na že omenjenem območju, ki ga dobro poznamo in razumemo in kjer imamo stekane že večdesetletne vezi.

Boste obdržali programe kozmetike, veterine in zdravilišča?

Struktura naše prodaje je takšna, da približno 80 odstotkov predstavljajo zdravila za humano uporabo na recept, 10 odstotkov zdravila brez recepta, 4 odstotke veterinarski izdelki, 2 odstotka kozmetika in 4 odstotke zdravilišča. Jasno je torej, da smo osredotočeni na zdravila za humano uporabo, ki se izdajajo z receptom ali brez njega. Vendar to ne pomeni, da ne ohranjamo in razvijamo drugega posla, ki je prav tako donosen in raste. Delež veterine v prodaji se povečuje. Program kozmetike smo bistveno skrčili in se odrekli dekorativni kozmetiki, kjer je preveč konkurence. Posvetili smo se t. i. medicinski kozmetiki. Kozmetiki, ki ima praktično enake prodajne poti kot zdravila brez recepta in kjer lahko izrabimo sinergije pri svoji prodajni mreži. Imamo dve liniji, ki jih izrazito spodbujamo: Vitaskin za nego kože in Fitoval za nego lasišča. Obseg prodaje kozmetike je manjši kot v preteklosti, saj smo jo zavestno skrčili samo na profitabilne programe. Kozmetiko bomo vsekakor obdržali. Naš načrt je, da bo program zdravilne kozmetike iz znižane, a donosne osnove v prihodnjih letih rasel. Pri tem se bomo osredotočili na jugovzhodne in vzhodne trge.

Svetovni trend, ki se v Sloveniji sicer še ni kaj dosti prijel, je, da se korporacije osredotočajo na svojo temeljno dejavnost.

Program kozmetike je povsem vpet v našo celotno proizvodnjo. Če bi prodali blagovne znamke in produktne linije, nam to ne bi ničesar prineslo. Zakaj bi se odrekli desetim milijonom evrov donosnega posla?

Kaj pa družba Krka Zdravilišča?

To je posel, kjer letno ustvarimo krepko čez 20 milijonov evrov prihodka. Seveda donosnost zdraviliškega posla ni enaka kot v farmaciji. Vendar zdravilišča uspešno poslujejo in zaposlujejo 600 ljudi, kar v našem okolju ni nepomembno. Ponosni smo, da imamo takšne terme, kot so povsem obnovljene Šmarješke toplice, ki bodo v novem sijaju zasvetile prihodnje leto. Tu so še uspešne Dolenjske toplice, Zdravilišče v Strunjanu in prekrasen Otočec. Na Otočcu, približno en kilometer od gradu, smo zgradili tudi igrišče za golf, ki ga bomo odprli prihodnje leto. Načrte zanj je naredil odličen golfski arhitekt in igrišče bo prepoznavno tudi v Evropi. Mislim, da bi bil sedaj zelo neprimeren čas za prodajo turistične dejavnosti. Komaj smo vstopili v EU in kmalu bodo zgrajene vse prometne povezave. Z Zagrebom smo že povezani, do leta 2008 pa bi morale biti sproščene tudi vse prometne povezave do Avstrije, južne Nemčije in severne Italije. To bo zagotovo opazno povečalo turistični obisk. Naša zdravili-

šča so v zelo lepem okolju, naj omenim samo številne gradove v dolini reke Krke, in omogočajo kvalitetno preživljanje prostega časa.

Kakšna bo prihodnja lastniška struktura Krke? Kdo naj bi bil kupec deleža državnih skladov, še posebej odškodninske družbe, ki bo morala svoj delež prej ali slej prodati?

Ob privatizaciji leta 1997 smo imeli med delničarji 90.000 fizičnih oseb, danes jih imamo še vedno 54.000. Kapitalska družba in odškodninska družba imata skupaj 24,4-odstotni delež. Dru-

go je razpršeno med razne sklade in podjetja. Tudi portfeljski vlagatelji imajo približno 5 odstotkov delnic. Preden smo šli na predstavitev turnejo v tujino v aprilu, pa jih je bilo manj kot 3 odstotke. Takrat so mnogi dvomili o smiselnosti naših predstavitev, vendar so bile očitno uspešne.

Večkrat ste dejali, da bi bilo dobro, če bi tuji skladi imeli v lasti med 15 in 20 odstotkov vseh Krkinih delnic. Zakaj bi bilo to po vaše dobro?

Ker bi bila cena Krkinih delnic višja. To je najlepša obramba pred prevzemom.

Toda po drugi strani bo v tem primeru do petina vseh delnic v rokah skladov, ki bodo ob kakšnih neljubih dogodkih delnice prodali prej kot morebiti večina drugih delničarjev. To lahko precej zbiže ceno delnic. V času ruske finančne krize pred leti se je tako cena madžarskega farmacevta Gedeon Richter zaradi prodaj s strani tujih skladov znižala kar za 80 odstotkov. To lahko naredi podjetje še bolj ranljivo.

Kot sem že dejal, bi po naših načrtih imeli tuji skladi v lasti 15 do 20 odstotkov naših delnic, pri podjetju, ki ga omenjate, pa ta delež presega 60 odstotkov. Tudi pri morebitni kotaciji potrdil GDR o lastništvu na londonski borzi, o kateri se še nismo dokončno odločili, bi šlo za dokaj omejen odstotek izdaje delnic. Kapitalsko družbo vidim kot dolgoročnega investitorja v Krki, četudi moram reči, da se o tem še nismo pogovarjali. Za Slovensko odškodninsko družbo pa je verjetno jasno, da bo v nekaj letih izstopila iz Krke. Na kakšen način bo to storila, je predvsem njena odločitev. Če bodo kot lastniki želeli sodelovanje uprave pri tem, bomo to z veseljem storili. Drugače je lastnikom nemogoče zapovedovati, kaj naj storijo. Naredili bodo, kar bodo sami presodili za najprimernejše.

Se v bližnji prihodnosti obeta prevzem Krke?

Stalno nas sprašujejo, kdo nas bo prevzel. Ra-

je se ukvarjam s tem, koga bomo prevzeli mi, ker smo mi tisti, ki moramo prevzeti agresivno vlogo. Lahko vam povem, da smo se pogovarjali že z marsikom o morebitnem prevzemu Krke. Vendar se pogovarjamo zato, da razumemo njihov način razmišljanja, in ne zato, da bi bili prevzeti. Celotno strategijo imamo zapisano, da bomo ostali samostojni. Imamo vse pogoje za uspešno samostojno rast podjetja.

Poudariti želim, da pri tako velikih podjetjih, kot je Krka, ki je osmi največji generični proizvajalec zdravil v Evropi, ni sovražnih prevzemov.

Pred dvanajstimi leti smo imeli v marketingu zaposlenih 32 strokovnih sodelavcev. Danes jih imamo 1.460 po vsem svetu.

Takšnega prevzema se ne bojim. Ključni so namreč ljudje. V primeru sovražnega prevzema lahko tistih nekaj ključnih ljudi, teh ni veliko, odide. In potem je podjetje vredno mnogo manj.

Koliko bi bila po vaše vredna delnica, če bi vendarle prišlo do prevzema?

Investicijska banka Nomura je napisala, da bi morala biti cena Krkine delnice na Ljubljanski borzi okoli 119.000 tolarjev. S prevzemno premijo pa še veliko več. Ampak mislim, da bi bilo zelo žalostno, če bi se to zgodilo. Prodaja potegne za sabo mnoge negativne posledice in poti nazaj ni več. Najprej povzroči iskanje sinergijskih učinkov, kar dejansko pomeni odpustanje. Krka je z vidika števila zaposlenih v samem podjetju in še številnih ljudi, ki delajo za dobavitelje številnih izdelkov (na primer kartonska embalaža in stekleničke) in storitev, najpomembnejši zaposlovalac na območju Dolenjske in Bele krajine. Država verjetno gleda še na druge učinke, ne le na razliko med nakupno in prodajno ceno pri prodaji delnic. Najpomembnejše je zanj, da imajo ljudje zaposlitev in da lahko pobere čim več davkov. Krka je v zadnjih letih v varovanje voda, čisti zrak in obrambo pred hrupom investirala 35 milijonov evrov. Marsikje po svetu so ekološke zahteve mnogo nižje. Mnogo podizvajalcev bi izgubilo posel in marsikatera poslovne funkcije, na primer raziskave in razvoj ter globalno trženje, bi verjetno ukiniteli in preselili v tujino. Zelo veliko investiramo tudi v družbeno odgovornost, verjetno največ v Sloveniji. Tega po prevzemu ne bi bilo več.

Z vidika lastnikov mislim, da bi bila prodaja nesmiselna, ker bo cena delnice še naprej rasla, vseskozi pa prejemale tudi dividende.

Na Zahodu imajo portfeljski investitorji na razpolago ogromna sredstva za nakupe vrednostnih papirjev. A prepričan sem, da je takšnega denarja na voljo veliko tudi pri nas doma. Prepričan sem tudi, da je delnica Krke najboljša mogoča investicija na domačem trgu.

Denis Vengust

Vprašanje kulturne dediščine se (pre)ogosto zanemarija.

O tem, kaj pomeni kulturna dediščina, kako se ji posvetiti in kako jo obvarovati z zakonom, je bil govor na javni razpravi o tej problematiki, ki je prejšnji teden potekala v državnem svetu.

Javna razprava o kulturni dediščini je potekala v organizaciji državnega sveta in ljubljanske filozofske fakultete. Tako so se na eni strani razpravljavci iz stroke in znanosti posvečali predvsem vprašanjem o pomenu kulturne

O kulturni dediščini

dediščine in dilemi, kaj pozabljati in kaj pomniti, na drugi strani pa so predstavniki politike govorili o pripravi spremembe zakona o varstvu kulturne dediščine, ki se bo tega področja lotil bolj sistematično in učinkovito. Razprava je

nosti vprašanj raziskovanja in ohranjanja dediščine v zadnjem desetletju po vsej Evropi.

Razvojni potencial družbe

V uvodu je Božidar Jezernik, moderator in dekan Filozofske fa-

sko zavest, in zgodovinsko zavest imamo, ker smo moderni –, četudi pogosto vzniknejo gibanja, ki bi ostanke preteklosti najraje odrinila na rob; pa naj so bili to futuristi ali nekatere skupine modernih arhitektov. Rajko Mursič, predstoj-

burno se ljudje odzivajo na poškodovanje ali uničenje kulturne dediščine, sta po njegovem mnenju porušenje mostarskega mostu ali uničevalni pohodi talibanov v Afganistanu. Kot je dejal Mursič – svetovni javnosti ni bilo tako zelo

po besedah organizatorjev želela opozoriti na nujnost premisleka o domači kulturni dediščini, ki ji (na žalost) posvečamo premalo pozornosti. Podlago za razpravo sta predstavljala zbornika Dediščina v očeh znanosti in Dediščina v rokah stroke, ki pričata o pomemb-

kultete Univerze v Ljubljani, predstavil širši pogled na področje kulturne dediščine, o kateri se je govorilo že v 19. stoletju z oblikovanjem nacionalnih držav. Po njegovem mnenju je interes za preteklost opredelil moderno dobo – moderni smo, ker imamo zgodovin-

nik oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo na filozofski fakulteti, je poudaril, da je vprašanje kulturne dediščine postalo še posebej pomembno po II. svetovni vojni, ko je vojni davek zahteval uničenje mest, kot sta Dresden in Varšava. Zgovorna dokaza, kako

mar za neštete človeške žrtve, zganila se je šele ob uničenju kulturne dediščine. Kulturna dediščina tudi priča, da "resničnost motrimo onkraj videza". Gre za vprašanje vrednot, ki jih moramo ohraniti kot človeštvo, četudi na prvi pogled ne igrajo nikakršne praktične vlo-

Sprememba zakona o varstvu kulturne dediščine, ki ga pripravljajo na ministrstvu za kulturo, je po besedah državne sekretarke Jelke Pirkovič v polnem teku.

Fotografije Gregor Pohleven

Dr. Božidar Jezernik je predstavil širši pogled na področje kulturne dediščine, o kateri se je govorilo že v 19. stoletju z oblikovanjem nacionalnih držav.

ge. Muršič je dejal, da kulturna dediščina ni "mrtna stvar", ampak razvojni potencial družbe.

Da zna biti "razvojni potencial družbe" tudi zelo problematičen, je v svojem prispevku razkrila Živa Deu s fakultete za arhitekturo. Dejala

je, da je status slovenske stavbne dediščine sicer zavarovan s številnimi dokumenti, ki so v skladu z direktivami Sveta Evrope in organizacije UNESCO, toda resnično stanje naj bi bilo dosti slabše.

Med številnimi razpravljalci je bil tudi Fedja Košir s fakultete za arhitekturo, ki je prepričan, da je "teorija poezija, praksa pa barbarstvo".

Dediščina je človekova pravica!

Svoje poglede na problemati-

ko kulturne dediščine je predstavil tudi državni svetnik Tone Peršak, ki je priznal, da so se številni pogovori o prihodnosti Slovenije po vstopu v Evropsko unijo le redko ustavili ob vprašanju kulturne dediščine. Zaveda se nujnosti jasnega odnosa do preteklosti – "človek je tisto, česar se spominja", je prepričan Peršak. Po njegovem mnenju je jezik pomemben "odtis" kulturne dediščine, saj odslikava, kaj živi in kaj

tone v pozabo. Opozoril je tudi na nevarnost globalizacije, ki širi ideologijo potrošništva in pozablja na človeka. Jelka Pirkovič, državna sekretarka na ministrstvu za kulturo, je dejala, da se zaveda pomena političnih odločitev glede usode kulturne dediščine, zato je sprememba zakona o varstvu kulturne dediščine v polnem teku. Poudarila je tudi potrebo po demokratizaciji kulturne dediščine – pravica do uživanja de-

diščine je ena temeljnih človekovih pravic. Dokaz za to, da se na ministrstvu za kulturo zavedajo, kaj pomeni preteklost za sedanjost in prihodnost, je med drugim strinjanje s konvencijo Sveta Evrope o vrednosti kulturne dediščine za družbo. Minister za kulturo Vasko Simoniti je konvencijo podpisal konec oktobra na konferenci ministrov za kulturo Sveta Evrope v Faru na Portugalskem.

Barbara Kavtičnik

Maribor je mesto s pomembno kulturno tradicijo. Postavlja pa se vprašanje, kaj se dogaja v kulturi in kako je z njenim financiranjem. Če prisluhnemo pismu, ki ga je znani mariborski kulturnik Vladimir Rukavina, glavni organizator Festivala Lent, napisal mariborskemu županu Borisu Soviču, potem odgovor ni prav obetaven.

Neizkoriščene možnosti

Vladimir Rukavina mariborskega župana Borisa Soviča opozarja, da

Kulturne dragocenosti v Mariboru so v tem času pod velikim vprašajem.

Mariborski župan Boris Sovič nima dovolj posluha za kulturne dejavnosti.

de v zborovskem petju, ki pomeni avantgardo, katerega dirigentka bi v kakšnem drugem mestu imela izpolnjene vse zahteve, pri nas pa nima niti osnovnih pogojev za vadbo!"

Avtor pisma opozarja še na številne druge kulturne točke, do katerih mesto nima ustreznega odnosa in niso deležne zadostnega financiranja. Rukavina županu Soviču tudi pocihta: "Z vsvo odgovornostjo trdim, da nimate zaslug, da je bilo to duhovno bogastvo, ki bi si ga želela še mnogo večja in znamenitejša mesta, ustvarjeno. Vendar pa imate kot izvoljeni predstav-

Maribor ali Butale?

ima "dvorano, eno najbolj akustičnih v tem delu sveta, obnovljeno (žal ne do konca) z občinskim denarjem, namenjeno predvsem koncertni dejavnosti", in nadaljuje: "Imate Kulturnoprireditveni center, v sestavi katerega je najstarejša koncertna poslovalnica v državi, ki ji je uspelo preživeti vsa viharna obdobja, sedaj pa kljub izjemni sposobnosti ekipe, vsem svetovnim zvezam postaja za-

radi nerazumljivih odločitev njeno preživetje vprašljivo! Imate koncerte, ki si jih mesto s tako uveljavljeno tradicijo in kakovostnim občinstvom zasluži, pa je vprašanje, do kdaj jih boste še imeli, saj ne upoštevate dejstva, da so se zaradi nove davčne zakonodaje gostovanja tujih umetnikov podražila za 33 odstotkov! Obenem pa želite kandidirati za evropsko prestolnico kulture, pa za to ne

namenjate dodatnih sredstev za podporo kulturnim programom, v predlogu proračuna jih še znižujete!"

Absolutno premalo posluha

Rukavina opozarja še na več stvari: "Imate svetovno priznan, eminenten zbor Carmina Slovenica, ki se počuti kot pastorek v svojem mestu glede na ravnanje mestne uprave! Zbor, ki v svetovnem merilu narekuje tren-

nik ljudstva odgovornost, da se vse te stvari obdržijo!!! Želeli to ali ne!"

Rukavina pismo sklene z besedami: "Vi ste župan Maribora, univerzitetnega mesta s pomembno kulturno tradicijo, ne pa Butal! Čeprav se mi zdi, da pod vašim vodstvom in ob nerazumljivih odločitvah ter včasih še bolj neodločitvah Maribor dejansko vedno bolj postaja podoben Butalam!"

B. K.

Dane Zajc (26. 10. 1929 – 21. 10. 2005)
je dobitnik štirih literarnih nagrad.

Slovenci smo se v prejšnjem tednu poslovi od – po mnenju nekaterih poznavalcev – največjega slovenskega pesnika 20. stoletja Daneta Zajca. Bil je tudi izvrsten esejist, dramatik in mladinski pisatelj. Svojo zadnjo pesniško zbirko Dol dol je izdal leta 1998.

Daneta Zajca so pokopali blizu njegovega rojstnega kraja, pri Sveti Trojici, vasi med Moravčami in Domžalami. Njegovo življenje je ugasnilo v noči na petek, 21. oktob-

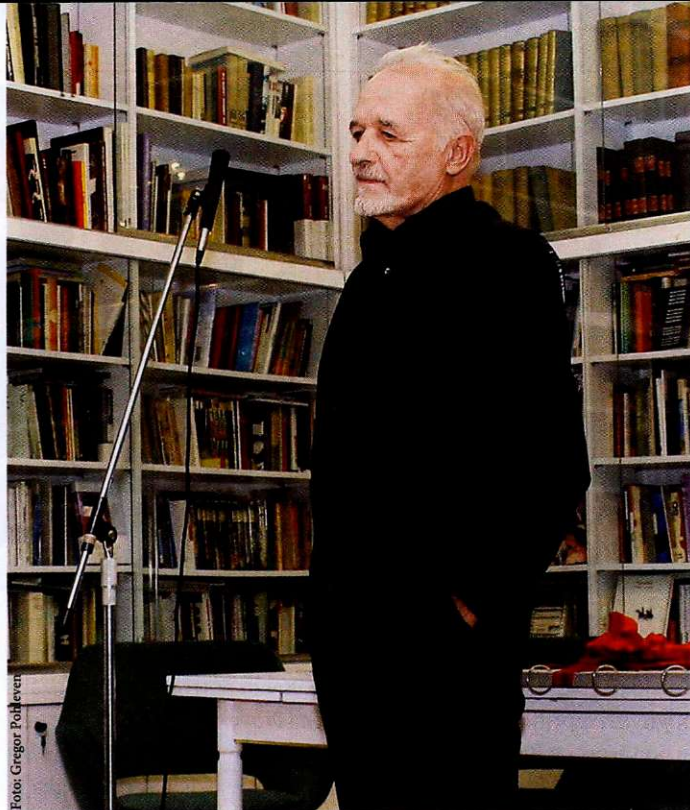

Foto: Gregor Polčev

roke, na primer Bela mačica in Abecedarija, prav gotovo predstavlja enega od vrhov slovenske literature. Poezijo so zlasti v zadnjih letih prevajali tudi v tuje jezike, v angleščino, nemščino, švedščino, francoščino, srbsčino in makedonščino. Njegovo ime se je tako čedalje bolj uveljavljalo kot ime velikega evropskega pesnika. Ob njegovi smrti je vplivni nemški dnevnik Frankfurter Allgemeine Zeitung objavil zanimiv zapis o njem, v katerem ga pisec članka motivno primerja z nemškim pesnikom Paulom Celanom. Za svoja dela je Zajc dobil tudi več literarnih nagrad: Levstikovo, Grumovo, Jenkovo in Prešernovo.

Dejaven na kulturnopolitični sceni

Delo Daneta Zajca je zelo obsež-

Vrhunski literat

ra, le nekaj dni pred njegovo 76-letnico. Na žalnih sejah, ki so potekale na Novi reviji, v Društvu slovenskih pisateljev in na SAZU, katere redni član je bil od leta 1997, so mnogi njegovi prijatelji in stanovski tovariši pesniki govorili o njegovi poeziji in se spominjali skupnih doživetij. Zajčeva pesem je ob spremljavi harmonike na Novi reviji recital tudi igralec in glasbenik Janez Škof, s katerim je Dane Zajc zadnja leta prirejal literarne koncerte doma in v tujini.

Zaznamovan z vojno

Izhajal je iz partizanske družine,

rojen pa je bil 26. oktobra 1929 v Zgornji Javorščici pri Moravčah. Travmatična vojna doživetja, izgubil je dva brata, Nemci pa so jim požgali hišo, so močno zaznamovala njegovo življenje in še zlasti poezijo. Posebej močan odraz vojnih in povojnih doživetij je opaziti v njegovih zgodnjih pesmih in v prvi pesniški zbirki Požgana trava (1958) z znamenito pesmijo Jalova setev, v kateri je ideale, za katere so padale revolucionarne žrtve, na podlagi svoje povojne izkušnje označil za "jalovo setev". V naslednjih zbirkah je njegova iz-

vso eksistencialno stisko naše sodobnosti in strahote zgodovine, napisana v jeziku "iz zemlje", ki ne pozna tradicionalne lepote, ampak išče in najde izvirnost ob drugem: v novih, rezkih, "hrapavih" besednih zvezah in zarotitvenih obrazcih. Vznemirjali so ga tudi motivi ljudske pesni in prizori iz kmečkega življenja, kar se naj-

no. Poleg tega, da je bil pesnik, dramatik in otroški oziroma mladinski pesnik, je bil zelo dejaven tudi na kulturnopolitičnem področju. Tako je v 80. letih z recitali svojih pesmi dajal poseben pečat pisateljskim protestnim nastopom proti prejšnjemu režimu, občasno se je oglašal z esejji in nato tudi s kritični-

Okamenela veke

In ko boš roka na mojem čelu, bo vse pozabljeno. In ko boš beseda v temi spanja, bo še groza sladka. Bo kakor obraz pozabljene matere. In ko boš ljubezen v mojih prsih, bojo zbežali meči noči po zidu. In bo smrt ležala pred mojo posteljo. Lizala bo moje roke z dolgim raskavim jezikom. Toplim od ljubezni. In tišina in noč bosta ljubezen. In nikomur ne bo treba odpirati mojih okamenelih vek, ker bojo vsi vedeli: vera in mir ležita v njegovih očeh kakor dva pisana kamna v zelenem naročju jezera. (Iz zbirke Jezik iz zemlje, 1961)

izraziteje kaže v kmečki drami Vranc in drami Mlada Breda. V večini njegovih del pa je najti boleče izkušnje, stiske in nemoč posameznika pred brezčutnim aparatom družbe.

Večkratni nagrajenec

Zajčeva poezija z njegovimi poetičnimi dramami Otroka reke (1963), Potohodec (1971), Grmače (1995) in drugimi ter poezija za ot-

mi prispevki o kulturni politiki in praksi kontinuitete. Med letoma 1991 in 1995 je bil predsednik Društva slovenskih pisateljev, v zadnjem času pa je sodeloval pri Zboru za republiko. Prav na Zboru za republiko v Cankarjevem domu, ko je potekala razprava o novem zakonu o RTVS, je zadnjič javno nastopil. Bil je tudi sodelavec Zavoda za ožvitev civilne družbe.

Lucija Horvat

GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

RADIO VELENJE

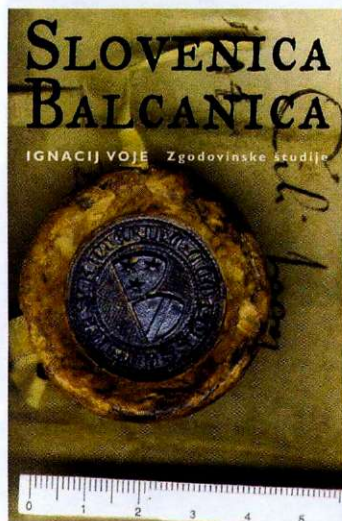
www.radiovelenje.com

Naš čas, d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03, fax. 03/ 5869 263

Slovenica Balcanica

Slovenska matica

V knjigi *Slovenica Balcanica* so objavljene zgodovinske študije dr. Ignacija Vojeta. V prvem delu *Slovenica* so razprave objavljene v štirih sklopih: *Balkanska politika celjskih grofov — knezov, Odnos fevdalnih rodbin na Kranjskem do reformacije, Turški strah je blodil po Evropi in Prispevki h krajevni zgodovini* (Kajžarstvo v

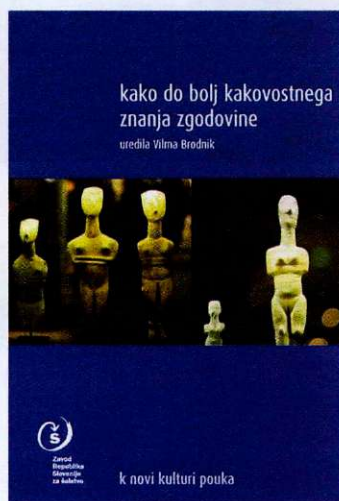
Logaškem gospodstvu, Odnosi med gospodom Kozmom Ravbarjem s Krumperka in vaško skupnostjo Domžale v 16. stoletju). V drugem delu *Balcanica* je objavljenih pet sklopov besedil: *Sedem tančic kosovske bitke* (Zapis Benedikta Kuripečiča iz leta 1530, Izdaja Vuka Brankovića — legenda ali resnica?, Zmaga ali poraz?, Neznana usoda ujetih bosenskih plemičev, Kult kneza Lazarja, Pomniki kosovskega boja), *Kosovo med srbsko preteklostjo in albanško sedanjostjo*, *Južnoslovanski prostor pod turško oblastjo*, *Pod zlatim soncem Filipa Makedonskega*, *Utrinki iz dubrovnške preteklosti*.

Kakovostna zgodovina

Zavod RS za šolstvo

Zavod za šolstvo je izdal priročnik *Kako do bolj kakovostnega znanja zgodovine*, ki ga je uredila Vilma Brodnik. V prvem delu so prikazani problemski pristop pri pouku zgodovine, učni cilji in naloge, oblikovanje vprašanj glede na Bloomovo taksonomijo znanja in ciljev za kognitivno področje, Marzanova tak-

sonomija znanja in ciljev s primeri vprašanj, vrste nalog glede na oblikovno-tehnično plat, spretnosti pri pouku zgodovine, preverjanje in ocenjevanje znanja. V drugem delu je objavljenih šest primerov sprotnih učnih priprav na temo *Slovenci v prvem desetletju po drugi svetovni vojni*. Ob ravnanju tematskega sklopa *Slovenci v času druge svetovne vojne in osnovna šola*, *Posameznik v drugi svetovni vojni*, *Ali so bile prve poveljne volitve demokratične?*, *Primer obravnave učne enote o agrarni reformi iz tematskega sklopa* *Slovenci po drugi svetovni vojni in Opisni kriteriji za*

tematski sklop *Slovenci po drugi svetovni vojni v devetletni osnovni šoli*.

Samotar na Selih

Mohorjeva družba Celje

Mohorjeva je v zadnjih letih izdala vrsto del ljudskega pisatelja **Franca Jakliča**. Pod naslovom *Samotar na Selih* in druge zgodbe je izšla zadnja knjiga v tem nizu. V njej je zbranih deset povesti, slik in črtic, ki opisujejo in značijo slovenskega malega človeka — tako kot je za Jakliča značilno.

Bob Dylan

Didakta, Radovljica

Rokovske zvezde se pojavljajo in izginjajo, Bob Dylan pa ostaja na sceni že 45 let. Pred leti je napisal avtobiografijo *Zapiski*, ki pa se nekoliko razlikuje od običajnih avtobiografij. Kdor bo v njej iskal avtorjevo izpoved ali podrobnosti iz zasebnega življenja, jih ne bo našel. V njej popolnoma nadzira svojo podobo. Je od-

BOB DYLAN

ZAPISKI

Didakta

krit, a ne preveč, v glavnem se izmika, včasih pa se razkrije. Potek svojega življenja opisuje krožno in ne kronološko. Začne z zgodnjimi leti v Greenwich Villageu, nato preskoči nekaj let in se vrne v šestdeseta leta, ko se je dovolj formiral, da je lahko začel izpolnjevati, kar mu je bilo usojeno. Pisanje je poetično, strastno in prodorno, spominja se New Yorka, nočnih zabav, literarnega prebujenja, prehodnih ljubezni in trdnih prijateljstev. Poznavalci so knjigo opisali kot sestavljanke, ki bo končana, ko dobimo še druge dele.

Eugenio Montale

Ark, Izola

Eugenio Montale, italijanski pesnik (1896—1981), je bil peti italijanski Nobelov nagrajenec (nagrado je dobil leta 1975). Leta 1967 je postal senator. Bil je eden od utemeljiteljev hermetizma. V zelo subjektivnih in mnogokrat pesimistično naravnanih pesmih, v katerih je veliko refleksije in razmeroma malo čustev, je izražal tesnobo medvojne časa in minljivost. Prevladujoča tema zgodb v zbirki *Poezija ne obstaja* je poezija v odnosu do življenja, časa, mode, resničnosti. So nekakšne pesmi v prozi. Pisal je jasno in neposredno in se ni menil za modo in prevladujoče okuse časa. Njegov ideal je bil doseči "visok diletantizem", zato se je pri pisanju izogibal akademski ali novinarski maniri.

Prebrano, precejeno

Založba Literatura

Matej Bogataj je eden najbolj prodornih literarnih in gledaliških kritikov, esejist in dramaturg. Je redni sodelavec televizijskih in radijskih oddaj, namenjenih kulturi, kritike pa

objavlja v večini časnikov in v kulturnih revijah. Kritično spremlja domače in prevodno leposlovje ter esejistiko pa tudi dramatik in gledališče. *Prebrano, precejeno* je njegova tretja knjiga in prinaša kritični izbor, posvečen slovenski prozi, ki je izšla med letoma 1994 in 2003. Kritike so izhajale v *Literaturi*, *Delu*, *Dnevniku*, *Razgledih* in *Ampaku*. Izbral je tiste avtorje in dela, ki so se mu zdeli najbolj zanimivi, polemični, prepoznavni. Negativne kritike je izločil, saj ni imel namena omenjati slabše oblikovanih del.

Revmatizem

Založba Mladinska knjiga

V zbirki *Za zdravo življenje* je izšla knjiga *Kako živeti z revmatizmom*, ki jo je pripravila skupina uglednih slovenskih revmatologov in drugih vrhunskih strokovnjakov s področja medicine. Priročnik, ki ga je uredila prim. Mojca Kos Golja, je namenjen tako zdravnikom kot tudi revmatičnim bolnikom in njihovim bližnjim. Revmatične bolezni so namreč pogos-

te, predstave ljudi o revmatizmu pa so dostikrat napačne. V prvem delu so opisane revmatične težave in vzroki za njihovo pojavljanje. Precej prostora je namenjenega ozaveščanju posameznikov, kaj lahko sami storijo za zmanjšanje ali celo odpravo težav. Opisani so najpogostejši simptomi, ki jih povzročajo prizadetosti sklepov, hrbtenice, obklesnih delov, mišic, kože, notranjih organov, čutil in živcev. Navedeno je, kako boleznijo ugotovljamo in zdravimo. V drugem delu knjige so podrobneje opisane najpogostejše revmatične bolezni.

Kvartopirci

Skrivnostni Almanach

Se je Almanach pisal Herman Verelst in je bil torej nizozemski slikar, ki je konec 70. let 17. stoletja živel v Ljubljani in ki bi bil po mnenju Uroša Lubeka lahko identičen z Almanachom? Almanachu so v zadnjih letih pripisovali tudi nekatere stenske poslikave, med drugim znameniti Celjski strop, vendar je skupina strokovnjakov, ki je pripravila razstavo v Narodni galeriji, te domneve ovrgla.

Leta 1689 je v Slavi vojvodine Kranjske Janeza Vajkarda Valvasorja prvič omenjen danes skrivnostni, v svojem času pa na Kranjskem slavni slikar z vzdevkom Almanach. Le nekaj let kasneje je Janez Gregor Dolničar zapisal, da je bil flamskega rodu (Almenaco Belga), doma iz Antwerpna. V zapuščinskih inventarjih kranjskega plemstva je omenjenih več kot šestdeset njegovih slik, in si-

cer krajin, bitk, tihožitij, žanrskih prizorov, svetopisemskih in mitoloških zgodb ter portretov. Žal strokovnjaki vse te omembe zaradi razprodaje ali uničenja številnih zasebnih zbirk v vihri 20. stoletja komaj kaj lahko povežejo z ohranjenimi deli, tako da so si morali umetnostni zgodovinarji pri rekonstrukciji Almanachovega opusa pomagati predvsem s primerjalno analizo znanih del.

Nedoločljiv opus

V študijah slikarstva 17. stoletja na Slovenskem je Almanachovo ime sicer pogosto omenjeno, potem ko sta sloviti italijanski umetnostni zgodovinar Federico Zeri in kustosinja Narodne galerije Ksenija Rozman na razstavah slik evropskih mojstrov v letih 1983 in 1989 vrsto do tedaj malo znanih del iz slovenskih zbirk uvrstila v njegov opus ali njegovo bližino, pa so ob jave postale zares številne.

Almanachov opus je medtem že zelo narasel

in pojavili so se tudi prvi kritični odzivi na posamezne študije ter opozorila, da slikarju pripisana dela ne tvorijo dovolj homogenega in s tem prepričljivega opusa. Zato so se odločili, da razstavijo večino slikarju pripisanih del ne glede na to, ali je o posameznih atribucijah že prišlo do konsenza, in jih tako znova dajejo v kritično presojo.

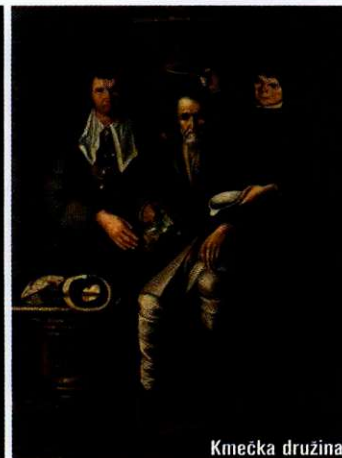
Problemska razstava

Da bi obiskovalcem olajšali premisljanje razstave, so posebej izpostavili tista ključna dela, na katerih temeljijo

vse dosedanje konstrukcije Almanachovega opusa. Razdelili so jih v tri skupine. V prvi sta obe sliki Kvartopirci in Deček s puranom, ki zaradi omemb v zapuščinskih inventarjih veljajo za bolj ali manj zanesljiva Almanachova dela in so lahko temelj za vse nadaljnje študije. V drugo so uvrstili Almanachu le pripisano Kmečko družino, na podlagi primerjav z njo pa so s slikarjem povezali še vrsto slik z žanrskimi motivi. V tretjo sodita portreta zakoncev Wiederkehrn, ki ju je leta 1678 podpisal Herman Verelst, nizozemski slikar, ki je konec

Deček s puranom

Kmečka družina

Kvartopirci II

70. let 17. stoletja živel v Ljubljani in ki bi bil po mnenju Uroša Lubeja lahko identičen z Almanachom.

Večina drugih del je bila z Almanachom povezana na podlagi slogovne analize; tako na primer Sv. Koloman na podlagi primerjave s Kvartopirci I, večina manjših žanrskih prizorov in tihožitij pa na podlagi domnevne sorodnosti s Kmečko družino. Tretja skupina, Verelstova portreta, ki sta ključ do potrditve ali zavrnitve teze o istovetnosti Almanacha z Verelstom, pa je okrepjena z vrsto drugih portretov iz kranjskih zbirk poznega 17. stoletja. V vitrini sredi dvorane sta še dve miniaturi, narejeni sredi 18. stoletja po dveh portretih zakoncev Erberg iz leta 1676, ki sta bila sredi 19. stoletja v zbirki v Dolu pri Ljubljani ome-

njena kot Almanachovo delo. Slikar naj bi bil po mnenju tedanjih piscev namreč tudi izjemen portretist in obe sliki Erbergov bosta, če jim ju bo uspelo najti, pomembno vplivali na nadaljnje raziskave.

Še tretji avtor

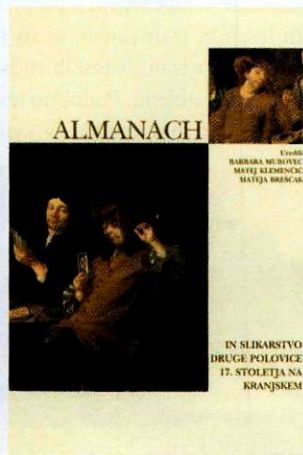
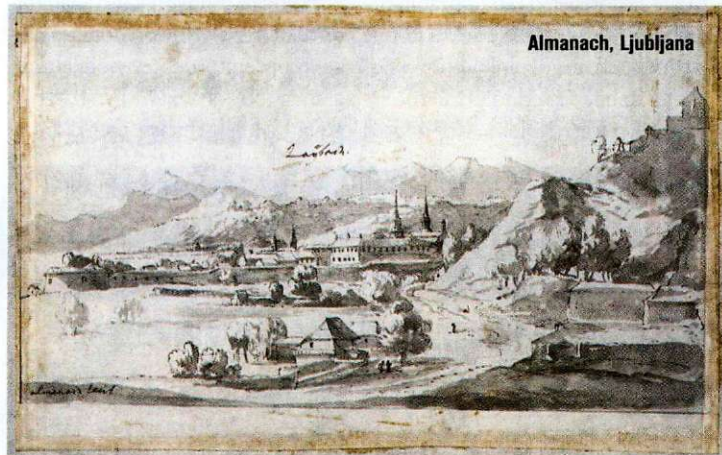
Slikarstvo 17. stoletja je že več let predmet intenzivnih raziskav. S študijami posameznih umetniških opusov želijo razplesti zapleteno problematiko nekaterih izrazitejših ustvarjalnih osebnosti slikarstva 17. stoletja – Zoržija Venture Brakovića, mojstra HGG in Almanacha – ter jih obogatiti z novimi umetnostnozgodovinskimi spoznanji, raziskati in medsebojno primerjati s sodobnimi restavratorskimi sredstvi in metodami. Prvega so pred-

stavili leta 2003, lani mu je sledil drugi. Oba sta svoj pečat pustila na območju današnje Slovenije in Hrvaške, zato sta bila projekta pripravljena s skupnimi močmi. Zdaj je torej na vrsti še Almanach.

Na razstavi Almanach in slikarstvo druge polovice 17. stoletja na Kranjskem so predstavljena vsa razstavljiva dela iz slovenskih zbirk, ki so bila v preteklosti tako ali drugače povezana z imenom Almanacha, za predstavitev umetnostnega konteksta pa je bilo na razstavo vključenih še nekaj drugih del predvsem flamskega in nizozemskega izvora, v posameznih primerih tudi takšnih z izpričanimi avtorji. Razstavljenih je 40 slik in izvirna risba iz fonda Narodne galerije, drugih muzejev in zbirk v cerkveni in zasebni lasti pa

tudi tri reprodukcije risb in vrsta fotografskih posnetkov stenskih poslikav, ki so v veliki večini uničene.

V znanstveni monografiji, ki nosi enak naslov kot razstava – Almanach in slikarstvo druge polovice 17. stoletja na Kranjskem –, založila jo je Založba ZRC, je predstavljen Almanachu v preteklosti pripisani opus v celoti, vsebuje pa tudi predstavitev avtorskih pogledov na obravnavano temo, ki so jih prispevali nekateri najpomembnejši domači in tuji raziskovalci tega obdobja: Almanach, slikarstvo druge polovice 17. stoletja na Kranjskem in stanje umetnostnozgodovinskih raziskav (Matej Klemenčič, Barbara Murovec), Slikar Almanach in njegovi naročniki (Uroš Lubej), Poskus rekonstrukcije Almanachove likovne kulture (Michele Tavola), Materialna in tehnična plat slik Almanacha in njegovih sodobnikov (Tara Trček Pečak, Ivo Nemec, Andrej Hirci, Andreja de Gleria, Katja Kavkler), Kiparstvo druge polovice 17. stoletja na Kranjskem (Blaž Resman), Stavbni razvoj dvorca Bokalce (Igor Sapač), O kranjskem plemstvu v času Almanachovega delovanja na Kranjskem (Marko Štuhec). V obsežnem katalogu (331 strani) je tako prvič pregledno predstavljen ta pomembni del slikarske dediščine na Slovenskem. Razstava bo odprta do 18. decembra. **V. M.**

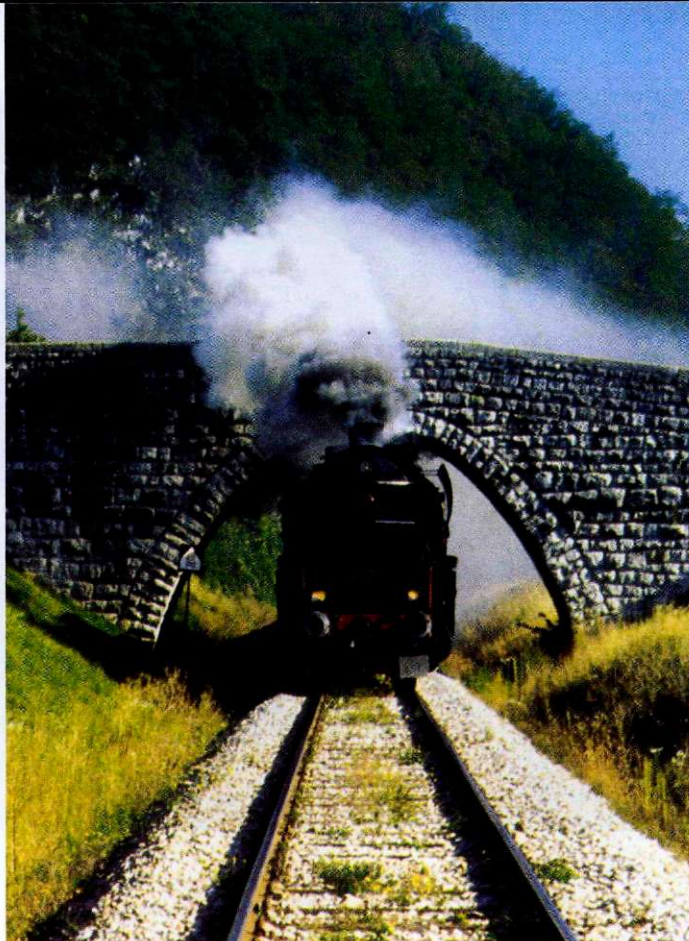

»Prihod železnice lahko primerjamo z atomsko energijo po drugi svetovni vojni: pomenil je simbol nove dobe hitrosti, ekonomske rasti in razširjanja obzorij,« je dejal Eric Hobsbaum.

Pravzaprav smo se navadili, da imamo hitrost in obseg prometa za merilo družbenega napredka. Pospešek na vseh ravneh življenja je temeljni fenomen moderne dobe. Mit o hitrosti so gojili že v 19. stoletju. Že v predmarčni dobi, ko so po Evropi zapuhali prvi vlaki, so slavili svoje stoletje kot stoletje gibanja, tako kot naj bi bilo prejšnje, 18. stoletje stoletje užitka in lagodne zatopljenosti.

Stoletje železnice

Devetnajsto stoletje, ki ga upravičeno poimenujemo tudi stoletje železnice, lahko slavimo kot čas sopihajočih parnih lokomotiv in vla-

preprosti kotli niso dali dovolj pare. Leta 1828 pa je predstavil izboljšano lokomotivo Rocket, prvo s sodobnim večcevnim kotlom.

Med prvimi državami, ki so posnemale Britanijo, je bila Avstrija. Leta 1845 je pripeljal iz Gradca v Maribor prvi vlak, leto pozneje je bila proga zgrajena do Celja in čez tri leta do Ljubljane, kar je bil izreden gradbeniški podvig. Leta 1849 so odprli progo Celje—Ljubljana in ljubljanski kolodvor je kmalu postal pomembna tovarna postaja.

Železničarski muzej

V Sloveniji za zgodovino železnic, še posebej na Slovenskem, skrbi Železničarski muzej v Ljubljani, ki ga vodi Mladen Bogić. Prostore ima v nekdanjih delavnicah za popravo tirnih vozil (pravijo jim tudi kurilnica) v Šiški. Muzej poleg skrbi za muzejsko dejavnost izdaja tudi zbirko *Tiri in čas*, v kateri izhajajo raziskave o zgodovini že-

Tiri in čas

kovnih kompozicij, kot novo obdobje, ki je spremenilo čas in prostor in v naše kraje zaneslo novo življenje. Ko sta se prvotno navdušenje in strah polegla, je železnica postala vodilni simbol napredka in modernizacije 19. stoletja. S prihodom železnice se je poglobil vtis o potovalni hitrosti, železnica je postala prevladujoče sredstvo za potovanja in prevoz blaga po kopnem. Pri naših prednikih je kmalu izgubila svoj prvotno tuji in nenavadni, prav monstrozni značaj. Nikoli pa ni izgubila svojega čara. Prostor se je manjšal, razdalje so se krčile, odpirali so se novi svetovi.

Blücher in Rocket

Železnico imamo lahko za najpomembnejšo inovacijo 19. stoletja. Kot epohalna novotarija ni samo pognala in pospešila industrijske revolucije, temveč je trajno spremenila tudi vsakdanje doživljanje prostora in časa. V civilizacijskem

procesu mehanizacij vsakdanjega življenja je železnica igrala zgledno, na vsa področja življenja široko segajočo vlogo. Imela je pomemben socialni učinek na vsakdanjik človeka industrijske dobe.

Obdobje železnic se je začelo leta 1830, ko so izročili javnemu prometu progo med Liverpoolom in Manchesterom. Takrat sta bili uspešno združeni dve iznajdbi: parna lokomotiva in pot, po kateri je vozila. Začetki železnice segajo k preprostim lesenim tramvajem, ki so jih uporabljali v transilvanskih rudnikih že v 16. stoletju. Podobno leseno železnico so uporabljali v Veliki

Britaniji za prevoz premoga od rudnikov do nakladalnih skladišč na reki Tyne v 17. stoletju. Pozneje so bile tirnice iz litega železa. Leta 1804 je Richard Trevithick naredil prvi poskus s parno lokomotivo, toda lito železo je krhka kovina in težke lokomotive so lomile tire. Edini, ki je verjel v prihodnost parne lokomotive na tračnicah, je bil George Stephenson, ki je med tem že zgradil svojo lokomotivo Blücher. Leta 1821 je dosegel, da so uporabili tirnice iz kovanega železa, ki so bile trdnjše, in njegove lokomotive. Toda te so bile še vedno primerne samo za počasno vleko, ker njihovi

leznice na Slovenskem. Naj predstavimo pet publikacij, ki kažejo na bogato zgodovino železnice na Slovenskem.

Kot osmi zvezek zbirke je izšla raziskava Jožeta Resnika in Štefana Stepica *Železniški predori v Sloveniji*. Delo obravnava ozek del železnic, saj se dotika samo dela gradbene tehnike železniških prog. Predori so zelo pomembni in zahtevni objekti, posebej tisti, ki potekajo na geološko težavnih terenih. V prvem delu sta avtorja podala osnove načrtovanja, graditve in opise delov predora ter njegove opreme (delitev podzemnih gradenj, oblika predora in nazivi njegovih delov, priprave na graditev,

Lokomotiva 06-018 na Jesenicah

Ljubljanski tramvaj

metode izkopa, smerni rov, podporje, obzidava, transport, odvod vode, zračenje, razsvetljava, minerska dela, oprema, vzdrževanje). V drugem delu sta predstavila vse predore na javnih in drugih progah v Sloveniji. Opisala sta jih v kronološkem vrstnem redu, tako kot so bili zgrajeni oziroma kot so bile dane v promet proge, na katerih so: najprej torej predori na progah Gradec—Celje, Celje—Zidani Most—Ljubljana,

sta prehodila vse slovenske železniške predore, mnoge tudi po večkrat.

O razvoju omrežja

Zbirka *Tiri in čas* pod številko deset prinaša knjižico Mladena Bogiča *Pregled razvoja železniškega omrežja v Sloveniji in okolici*. Namenjena je pridobitvi temeljne orientacije v železniškem prostoru in času. Predstavlja nekatere pojme, odvisnosti in povezave pri spletnanju našega želez-

je prikazan tudi s pomočjo zlozljivih, posebej za to priložnost izdelanih kart. Delo je avtor napisal zato, da bi zainteresiranemu bralcu olajšal vstop v študij naše železniške zgodovine.

Celje—Ljubljana

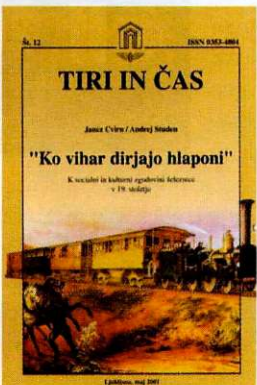
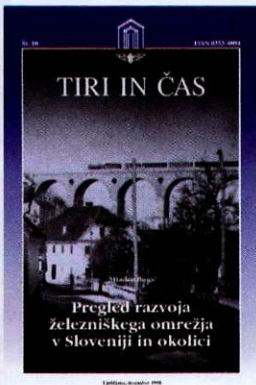
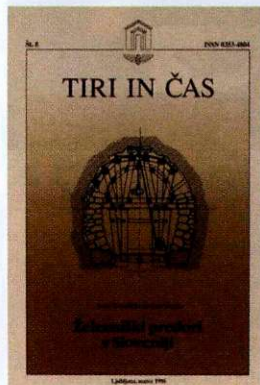
Enajsti zvezek prinaša delo našega vodilnega raziskovalca zgodovine železnic Karola Rustje *150 let proge Celje—Ljubljana*. Iz Celja v Ljubljano je slavnostni prvi vlak pripeljal

graditvijo, sam potek graditve, prekrbo z vodo, pomembnejše mostove, predore, problematiko padanja kamenja in trganja plazov, signalno-varnostne in telekomunikacijske naprave, elektrifikacijo, opis prometa ter postaj in postajališč.

Muzejske lokomotive

Dvanajsti zvezek prinaša delo dveh zgodovinarjev, Janeza Cvirna in Andreja Studna, *"Ko vihar dirjajo hlaponi"*, ki je prispevek k socialni in kulturni zgodovini železnice v 19. stoletju. V njem sta prikazala na primer spore z italijanskimi delavci med graditvijo proge med Mariborom in Ljubljano, razmere ob prihodu prvega vlaka v Ljubljano, graditev proge proti Trstu, takratno vožnjo z vlakom, izlete za zabavo, potovanja in začetke (železniškega) turizma, učinek železnice na prostor, železniške nesreče itd.

Revija *Gea* pa je že pred časom pripravila posebno izdajo, v kateri je Tadej Brate, naš največji poznavalec starih lokomotiv, predstavil slovenske muzejske lokomotive. Zanimiv je podatek, da imamo več kot sto muzejsko ohranjenih pogonskih tirnih vozil. Bogato ilustriрана publikacija predstavlja pregled vseh lokomotiv, ki so bile muzejsko zavarovane ali razglašene za tehniški spomenik do konca leta 2003. **V. M.**

Ljubljana—Sežana, Maribor—Dra-vograd—Holmec, Ljubljana—Jesenice, Pivka—Reka, Ljubljana—Kamnik, Celje—Velenje, Novo mesto—Ljubljana do zadnjih dveh prog Savski Marof—Imeno—Grobello in Prešnica—Koper. Vsak predor je opisan glede na lego, dolžino, obzidavo, niše in druge značilnosti. Številne detajle sta ugotovila na podlagi ogledov posameznih predorov, saj

niškega omrežja, pri čemer se seveda ni mogla omejiti samo na današnjo Slovenijo, temveč je bilo treba upoštevati tudi okolico, saj je graditev železnic pogosto vzročno povezana na večjih geografsko-gospodarskih in političnih območjih in je neke vrste strateško dejanje. Popelje nas skozi razvoj železniškega omrežja pri nas na pregleden način, zato se ne spušta v detajle. Razvoj železniškega omrežja

16. septembra 1849. Ta proga je osrednji del železniškega omrežja Slovenije, saj je ves čas obstoja najprometnejša proga v Sloveniji. Predvsem velja to za del med Zidanim Mostom in Ljubljano, ki je središča os železniškega prometnega križa Slovenije. Na njej je tudi naša glavna ranžirna postaja Zalog. Avtor podrobno prikazuje nastanek in pomen te proge: od prometnih razmer med

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

RadioKrk
106.6 MHz

**Veliki jubilejni koncert
ob 35. letnici ansambla Franca Miheliča.**
V nedeljo, 6. novembra, ob 18h v Športnem centru Ribnica.
Gostje večera: Nataša Mihelič, Ivan Hudnik, Rok Kosmač in voditelji
Ida Baš, Danica Godec, Nataša Ličen, Janez Dolinar in Jure Sešek.

Pridite še vi! Veselo bo!

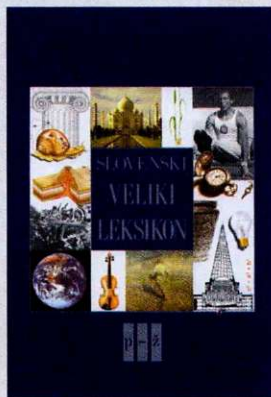
01/512-11-26

KONCERT V ŠPORTNEM CENTRU RIBNICA
FRANCO MIHELIČ

Slovenski veliki leksikon

Izšel je še zadnji, tretji zvezek *Slovenskega velikega leksikona* Založbe Mladinska knjiga.

Slovenski veliki leksikon je prvi izvorno zasnovan splošni leksikon na Slovenskem, saj je v celoti plod dela domačih avtorjev in se ne naslanja na nobenega od tovrstnih tujih leksikonov. Svet in nas v njem prikazuje s stališča Slovencev, kar pomeni, da ponuja informacijo na način, ki ga pričakuje in potrebuje slovenski uporabnik (premišljen izbor gesel, fonetična izgovorjava posameznih pojmov, vplivi na naš prostor). Veliko splošnih pojmov dodatno razlaga tudi s slovenskimi primeri. Leksikon na poljuden način, v besedi in sliki, v treh obsežnih zvezkih predstavlja, razlaga in prikazuje temeljne pojme z vseh področij človekove civilizacije, kot se je oblikovala in razvijala skozi zgodovino. Vključuje temeljno terminologijo različnih strok in ved, panog in disciplin pa tudi splošne tujke in domače besedje. Prikazuje tudi množico svetovnih osebnosti, ki so železni repertoar vsakega splošnega leksikona, vendar ne prezre niti sodobnikov. Poleg tega predstavlja stvari in dosežke, ki so v leksikonih sicer redke, kot so na primer umetniška dela, različne ustanove in organizacije. Posebej je v leksikonu poudarjen delež in prispevek Slovencev doma in v svetu, predstavljena pa so tudi dejstva, ki se nanašajo na slovensko zgodovino, kulturo, umetnost, znanost in šport. Leksikon skupno obsega okoli 50.200 gesel, ki so napisana strokovno, hkrati pa vsakomur razumljivo. Razlage gesel še obogati okoli 1.200 fotografij ter 1.000 risb. Dodanih je 200 zemljevidov in 250 preglednic.

Malefične svoboščine Ljubljancanov

Zgodovinski arhiv Ljubljana je izdal razkošno opremljeno izdajo pomembnega dokumenta iz leta 1514.

Gre za dokument, s katerim je vladar Maksimilijan I. 20. avgusta 1514 ljubljanskim meščanom podelil pravico do samostojnega izvrševanja krvnega sodstva, kar je pomenilo, da je bilo mesto od takrat samo pristojno za sojenje in izvrševanje v težkih kazenskih zadevah. Ker mestu v omenjenih zadevah ni bilo treba več klicati deželskega krvnega sodnika, je mestno sodišče s to listino dobilo značaj privilegiranega deželskega sodišča. Pričujoča norma je po svoji formalni plati naravni privilegij, po vsebinski pa skupek pravnih pravil, ki urejajo postopek za najtežje kazenske zadeve. Hkrati je to ena prvih samostojnih uzakonitev kazenskega prava v Evropi. V knjigi je najprej objavljen faksimile izvirne listine, sledi prepis in prevod. Razprave, ki sledijo, osvetljujejo normo iz različnih zornih kotov. Dr. Gernot Kocher jo s primerjalno analizo zakonodajnih osnov umešča v stoletni okvir razvoja kazensko-pravnih norm v avstrijskih dednih deželah. Dr. Markus Steppan primerja njena materialnopravna določila. Dr. Boris Golec skuša odgovoriti, koliko se je red uporabljal v praksi. Članka mag. Marka Kambiča in dr. Jelke Melik opisujeta razvoj kazenskega prava na Slovenskem.

Metulji Slovenije

Biološki inštitut Jovana Hadžija in Založba ZRC sta izdala strokovno delo *Metulji*.

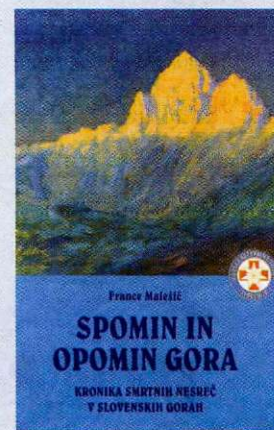
Delo je izšlo v okviru projekta Natura 2000 v Sloveniji. Opisuje 13 evropsko pomembnih vrst metuljev. V uvodnem delu so razložene bistvene značilnosti evropskega ekološkega omrežja Natura 2000, opisani so vzroki za njegov nastanek, cilji in pomen vzpostavitve omrežja v državah EU. Predstavljena je stopnja ogroženosti metuljev v Evropi in vzroki za upadanje številčnosti njihovih populacij v zadnjih desetletjih, ekološko-naravovarstvena klasifikacija obravnavanih vrst, številčnost in raziskanost favne metuljev v Sloveniji. Nato je opisana in razložena metodologija oblikovanja strokovnih predlogov ohranitvenih območij. V nadaljevanju so podrobno predstavljene obravnavane vrste. Opis vrste vsebuje naslednja poglavja: morfološki opis vrste, habitat, biologija in ekološke potrebe vrste, razširjenost vrste, raziskanost vrste, ogroženost vrste in naravovarstvene smernice, varstveni status vrste, strokovni predlog ohranitvenih območij za vrsto v Sloveniji. Sledi zemljevid Slovenije, na katerem so vrisana in oštevilčena predlagana ohranitvena območja za 13 obravnavanih vrst, in pripadajoči seznam območij s podatki o površini in vrstah, za katere je ohranitveno območje predlagano. V drugem delu knjige so posamezna območja podrobneje predstavljena.

Spomin in opomin gora

Založba Didakta iz Radovljice je izdala kroniko smrtnih nesreč v slovenskih gorah Franceta Malešiča.

Avtor France Malešič je zdravnik, alpinist in gorski reševalec iz Kamnika. Izredno sistematična in obsežna zbirka opisov vseh znanih nesreč doslej v gorah in predgorjih po vsej Sloveniji ter naših gornikov na tujem nam odstira vso prepletenost dogodkov, človeških usod in življenjske povezanosti naših ljudi z gorami. Vseh opisanih smrtnih nesreč je 1.965, 3.188 je bilo poškodovanih, v knjigi pa je objavljenih tudi 129 osebnih in 84 drugih fotografij. Opisani so tudi tisti ponesrečenci, ki so umrli pozneje v bolnišnici, prav tako pa tudi tisti, ki so umrli v nižjem svetu v takšnih okoliščinah, da je morala posredovati Gorska reševalna služba. Ta obsežna knjiga (495 strani) je zato presek skozi zgodovino, vir za statistiko, gladko berljiv in nazoren učni material ter hkrati dragocen poklon mrtvim in njihovemu spominu pa tudi gorskim reševalcem, ki so sestavni del te zgodbe, in hkrati utemeljitev njihovega požrtvovalnega poslanstva. Avtor je za to obsežno delo moral "prebrskati" veliko literature, uvodoma pa pojasnjuje, da te žalostne kronike ni pisal zato, da bi odvrčal ljudi od lepote gora, ampak zaradi zgodovinskega pregleda te problematike, ki skuša biti najmanj vsiljivo opozorilo, da nesreča ne počiva.

**SMEH
JE LAHKO
NEVAREN**

NOVA NADALJEVANJA KOMEDIJE
Z MATJAŽEM JAVŠNIKOM

NA VAŠEM RADIU - 102.4 in 103.7 CENTER

POSTAJA **CENTER**

102.4, 103.7 MHz

WWW.RADIOCENTER.SI

tv PRIMORKA

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

Dnevnik TV Primorka
od ponedeljka do petka ob 20.00

aktualne novice
s Primorske

**Kurilno olje je
lahko cenejše!**

RAVNO
PRAV

HLADNO

TOPLO

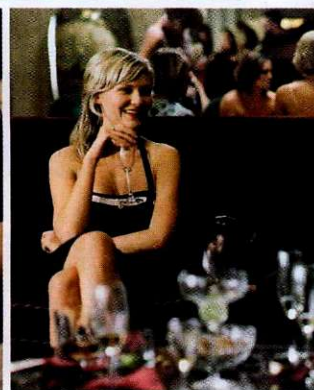

PETROL

Skupaj s podjetji Viessmann, Seltron in Klima Petek vam ponujamo udobje toplote in prijetnega hladu skozi vse leto. Z nakupom njihovih izdelkov si zagotovite popuste ob nakupu kurilnega olja. Več informacij na www.petrol.si.

KURILNO OLJE
EVROPSKE KAKOVOSTI

080 22 66

Življenjska zgodba

ELIZABETHTOWN

V pričujočem filmu Elisabethtown se prepletajo prava čustva, ki so začinjena s kančkom humorja, v katerem se mešajo in dopolnjujejo solze in smeh.

Drew Baylor (Orlando Bloom) ima smolo. Zaradi njegove napake tovarna čevljev, kjer je zaposlen, utrpi milijonsko izgubo, Drew pa je odpuščen. "Odpusti" ga tudi njegovo dekle Ellen. Na robu samomora izve za smrt svojega očeta. Na poti v Elisabethtown spozna stevardeso Claire, igra jo Kirsten Dunst, ki mu s sproščenostjo in voljo do življenja vlije novo upanje in moč, da se sooči z očetovimi sorodniki in drugimi meš-

čani, za katere je pogreb svojevrsten obred. In včasih se lahko tudi iz polne smole rodi nova sreča!

Nadobudni oblikovalec športne obutve doživi izjemno neprijeten obrat v svoji karieri. Obrat, ki bi lahko peljal v propad, če se v tistem trenutku ne bi zgodila še druga tragedija. Nenadoma mu umre oče. Zato se mora odpraviti v mesto, kjer se je njegov oče rodil in umrl; pripraviti mora vse za pogrebno slovesnost in hkrati prenašati sorodnike in vse druge prebivalce majhnega mesta, ki ga kot tipičnega vele mestnega mladeniča na trenutke duši, preseneča in pušča brez besed. Dogodki, ki se odvijajo okoli njega, ga

Režija: Cameron Crowe
Scenarij: Cameron Crowe
Produkcija: Donald J. Lee Jr., Tom Cruise, Paula Wagner
Igrajo: Orlando Bloom, Kirsten Dunst, Susan Sarandon, Alec Baldwin, Bruce McGill, Jessica Biel
Premiera: 3. 11. 2005
Distribucija: Karantanija Cinemas

neizbežno spreminjajo. Mladenič dozoreva in začenja gledati na življenje v povsem drugi luči. Na tej poti nezavednega odrasčanja mu stoji ob strani dekle, ki ga sreča po naključju. Njen neskončni optimizem ga drži pokonci v najtežjih trenutkih in z njeno pomočjo pa tudi s pomočjo množice sorodnikov do-

živi čustveno katarzo in končno spozna, kaj sploh pomeni živeti.

Posvečeno očetu

Scenarij za Elisabethtown je nastal po izkušnjah in doživljanjih režiserja in scenarista Camerona Crowa. V zgodbo so vpletena čustva, ki jih je občutil, ko je nenadoma

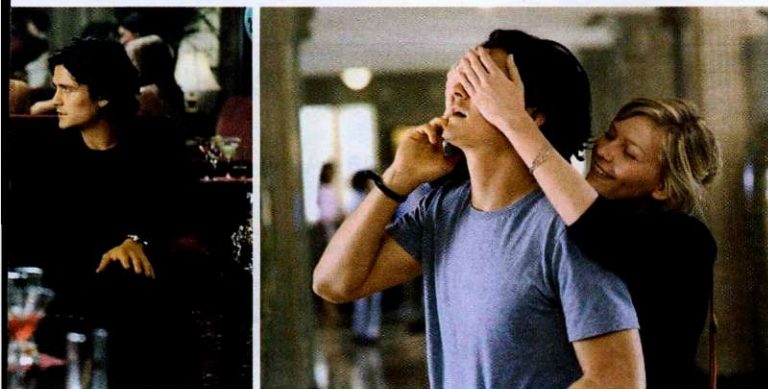
Morski deček in Deklica iz lave

Morski deček in Deklica iz lave je plod divje otroške domišljije in digitalne vizije Roberta Rodriguez, avtorja uspešnic Mali vohuni in Mesto greha. Gre za čarobno, izvirno in seveda tridimenzionalno družinsko zabavo.

Včasih so najbolj neverjetni superjunaki tisti, ki so v tvojih sanjah. To vsekakor odkrije desetletni Maks, igra ga Cayden Boyd, mali izobčeneček, ki se je izgubil v svojem lastnem domišljijskem svetu, v katerega se za teče pred vsakdanjimi skrbmi, ko se mora soočiti s starši (David Arquette in Kristin Davis), šolskimi nasil-

neži in prav nič zabavnimi poletnimi počitnicami. A ko Maks spozna, da so sijajni liki, visoko leteče pustolovščine in neverjetne skrite pomoči, s katerimi se odlikuje njegova domišljija, morda veliko bolj realni, kot je kdor koli pripravljen verjeti, se ves njegov svet spremeni. Maksa bo zdaj misija ponesla na pla-

net Drool, kjer Morski deček (Taylor Lautner) – pobič, ki se je nekoč izgubil na morju in je odrasčal pod budnimi plavutmi morskih psov in tako postal na pol morski pes – in Deklica iz lave (Taylor Dooley) – vulkanska lepota, iz katere bruhajo ognjeni zublji in vroči kamni – živita v kraljestvu neverjetnih čude-

umrl njegov oče. Film govori o življenju. Tako bi ga lahko najkrajše opisali. Ni le drama, ni le komedija, ni le ljubezenska zgodba. Je mešanica vsega, izsek življenja, ki je povsem verjetno. Prav zato je Elizabeth town značilen film Camerona Crowa. Filmi Camerona Crowa pogosto začnejo nastajati z glasbo. Režiser namreč s sabo nosi beležnico, v kateri so zapisane pesmi, ki jih želi uporabiti v filmu, ki nastaja. Zgodi se, da beležnica z naslovi pesmi

postane dvakrat debelejša od samega scenarija, saj najde tudi po 50 različnih pesmi za posamezen prizor.

Tudi snemanja so pospremljena z glasbo, zato se včasih začnejo pozneje, kot je bilo načrtovano, saj želi vsak, ki pride na prizorišče, režiserju in drugi filmski ekipi predvajati delček glasbe, ki jo posluša. Vsak od igralcev je imel svojo pesem za rdečo nit, ki ga je vodila skozi film. Najpomembnejši glasbeni prispevek v filmu pa je zbirka pesmi, ki jo Claire pripravi za Drewjevo pot domov. Prefinjeno poudarja vsak trenutek poti in nam pomaga, da ne le z vidom, tudi s sluhom odkrijemo pomembne zgodovinske in naravne znamenitosti in nekatere preproste, a prelepe koticke tiste Amerike, ki je prepogosto skrita za moško masko velesile.

žev, kjer te lahko Vlak misli odnese v slastno Deželo mleka in piškotov.

Zavoljo velikanskih vlakcev smrti in vijoličnega neba je planet Drool videti kot idealen otroški paradiž, dokler Maks ne sreča groznega gospoda Elektri (George Lopez) in njegovega pomočnika Minusa (Jacob Davich), ki skušata enkrat za vselej opraviti s sanjami. Morski deček in Deklica iz lave se tako znajdeti v težavah. Reši ju lahko samo Maks, in sicer tako, da si sproti izmišlja načine, kako

pobegniti iz brloga gospoda Elektri. Z neverjetno hitrostjo si izmišlja razne naprave, zvarke in sploh sijajne zvijače, hkrati pa spoznava, kakšno moč ima spreminjati sanje v resničnost. Rodriguez filma ni le režiral, ampak je zanj napisal tudi scenarij, in sicer po intergalaktičnih potovanjih in superjunaskih zgodbah, ki jih je oblikoval njegov sedemletni sin Racer Max. Film je sinhroniziran v slovenščino. **Monika Maljevič**

THE ADVENTURES OF SHARKBOY AND LAVAGIRL

Režija: Robert Rodriguez
Scenarij: Robert Rodriguez
Produkcija: Robert Rodriguez, Elizabeth Avellan
Igrajo: David Arquette, Cayden Boyd, Jacob Davich, Kristin Davis, Taylor Dooley, Taylor Lautner
Premiera: 3. 11. 2005
Distribucija: Continental Film

na kratko

Med 2. in 8. novembrom bo v Strasbourgu že šestič potekala prireditev **Dediščina evropskega filma** (Patrimoine des Cinemas d'Europe). Pripravljajo jo organizacija Odyssée iz Strasbourga v sodelovanju s Svetom Evrope (SE), evropskim filmskim skladom Eurimages in drugimi partnerji. Izhodišče prireditve je spoznanje, da v Evropi že več kot 15 let prevladuje hollywoodski film, kar velja tako za države članice Evropske unije kot za druge države članice SE. "Bolj kot kadar koli prej je evropski film tujec na ozemlju svoje lastne celine," so zapisali v sporočilu SE. Letošnja prireditev bo nosila naslov Evropa: Pogledi na izobraževanje za državljanstvo (Europe: Regards sur l'Éducation à la Citoyenneté). Dobitnike nagrad bodo sporočili 8. novembra. Prireditve so odprli s prikazovanjem filma Paradise Now Hanyja Abu-Assada. V dneh, ki bodo sledili, bodo prikazali še filme No Man's Land Danisa Tanovića, Yazi Tura (Pile ou face) Ugurja Yucela, Eleni Thea Angelopoulou, Va, vis et deviens Raduja Mihaileanu, Le Couperet Coste Gavras, na sklepnem večeru, ko bodo podelili tudi nagradi, pa Le Domaine Perdu Raoula Ruiza.

Zvezdniku filmskih komedij, 60-letnemu amerškemu igralcu **Stevu Martinu**, so v Washingtonu izročili eno največjih ameriških nagrad za komedijo – nagrado Marka Twaina za ameriški humor. Steve Martin je kariero začel v poznih 60. letih, ko je pisal scenarije za televizijsko serijo The Smothers Brothers Comedy Hour. Kot komik se je začel pojavljati v The Tonight Show Johnna Carsona, veliko priljubljenost pa si je pridobil še z gostovanjem v šovu Saturday Night Live v 70. letih. Po opazni vlogi v komediji The Jerk iz leta 1979 je Steve Martin zaigral še v več kot 30 filmih. "Martin je imel na komedijo naše generacije podoben vpliv, kot so ga v svojem času imeli Charlie Chaplin, bratje Marx ter Stan in Olio (Laurel in Hardy)," je dejal Martinov kolega Tom Hanks v svoji pohvali. Po njegovem prvem romanu Shopgirl so posneli film s Claire Danes v glavni vlogi. Med prejšnjimi dobitniki Twainove nagrade je tudi hollywoodska igralka Whoopi Goldberg.

Snemanje najnovejšega filma iz serije o britanskem tajnem agentu Jamesu Bondu, ki ga bo tokrat prvič upodobil **Daniel Craig**, naj bi se začelo januarja 2006, potekalo pa bo na Češkem, so sporočili iz mednarodne produkcijske hiše Stillking Films, ki bo sodelovala pri produkciji filma. "Prvič se bo film o Jamesu Bondu snemal na Češkem in prvič bo večji del filma iz te serije posnet zunaj Velike Britanije," je poudarila direktorica marketinga pri Stillking Films Miša Oleksova. Film z naslovom Casino Royal bodo snemali v filmskih studijih v Pragi, zunanje prizore pa bodo posneli na prizoriščih zunaj Prage, med drugim v češkem letovišču Karlovy Vary, poleg tega pa bo snemanje filma o najslavnejšem tajnem agentu na svetu potekalo še na Bahamih, v Italiji in v Veliki Britaniji.

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
 Loke 22
 1412 KISOVEC
 tel.: 03 56 57 150
 fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

PETEK,

4.11.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VRATA V SVET, KRATKI IGRANI FILM EBU
9.20	RISANKA
9.30	ENAJSTA ŠOLA
10.05	ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.35	Z VAMI
11.25	ČRNI VIKING - VELIKI KORMORAN, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
12.15	OSMI DAN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA
13.45	DUHOVNI UTRIP
14.00	OLTARIJ ŠPIKA, DOKUMENTARNA ODDAJA
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.05)
15.40	PALČEK DAVID, RISANA NANIZ, 5/25 (VPS 15.40)
16.05	IZ POPOTNE TORBE: MOJ DOM (VPS 16.05)
16.30	SLOVENSKI VODNI KROG: KOKRA (VPS 16.25)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.35	NEZNANI SVET, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/4 (VPS 17.35)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	LUKA IN LUČKA, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	CELESTIN, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.50	SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NAD., 19/20
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	TURISTIKA, PONOVIČ
0.25	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.20	ZDAJI,
1.45	ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE, PONOVIČ
2.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.45)
2.10	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.30	TV PRODAJA
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.30)
13.00	TEDENSKI IZBOR
13.00	PRIDIH DVOMA, NEMŠKI FILM (VPS 13.00)
14.25	ŠTAFETA MLADOSTI
15.10	SPORT ŠPAS,
15.50	ODDAJA O ŠPORTU, ZDRAVIJU IN OKOLJU
16.50	NIKOLI OB DESETH: LUNAPARK, PONOVIČ
17.50	ZDAJI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE (VPS 16.50)
17.20	MOSTOVI - HIDAK, PONOVIČ
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.50)
19.00	V ŠTIRIDESETH, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 3/6, PONOVIČ (VPS 19.00)
20.00	STOPNIŠČE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/8 (VPS 20.00)
20.45	ALPE-DONAVA-JADRAN,
21.15	PODOBE IZ SREDNJE EVROPE (VPS 20.55)
21.15	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: KOEBENHAVN (VPS 21.15)
21.45	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 14. ZADNJA EPIZODA (VPS 22.00)
22.10	SEM IN TJA, ITALIJANSKI FILM (VPS 22.25)
23.55	ČAROVNICA IZ BLAIRA, AMERIŠKI FILM, PONOVIČ (VPS 23.55)
1.15	INFOKANAL

Kanal A

7.50	TV prodaja
7.55	Tom Sawyer, ameriški risani film
9.25	Oliver in njegovi, ameriška mladinska nanizanka
10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Midve z mamo, 3. sezona, 6. del am. nanizanke

13.25	Mladi in nemirni, 5. sezona, 9. del am. nad.
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 164. del am. nad.
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 3. sezona, 1. del ameriške nanizanke
16.30	Moja super sestra, 2. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 5. sezona, 23. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Dva moža in pol, 1. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ BAR
18.50	E+ Z Adijem po Sloveniji
19.10	E+ Prepovedan položaj
19.45	E+ Metalurgija
20.00	Komedija: Policijska akademija 7: Misija-Moskva, ameriški film
21.30	Žene nogometašev, 4. sezona, 5. del angl. nad.
22.25	Moške zadeve, 5. sezona, 10. del am. nanizanke
23.20	Ruby Wax, pogovorna oddaja
0.00	E+, ponovitev

Pop TV

6.50	24UR, ponovitev
7.50	Materina pot, ponovitev 57. dela mehiške nad.
8.45	Proti vetru, ponovitev 54. dela mehiške nad.
9.35	TV prodaja
10.05	Vila Marija, ponovitev 48. dela hrvaške nad.
11.00	Prerajena ljubezen, ponovitev 36. dela venezuelske nadaljevanke
11.55	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerajena ljubezen, 37. del venezuelske nad.
16.00	Vila Marija, 49. del hrvaške nadaljevanke
17.00	Proti vetru, 55. del mehiške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 58. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Vzemi ali pusti
20.40	BAR
21.10	Akcija: Operacija mečarica, ameriški film
22.55	Teksasli mož postave, 7. sezona, 9. del ameriške nanizanke
23.50	Vsi ti lepi konji, ameriški film
1.55	24UR, ponovitev
2.55	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Mala sola
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Čarovnije, III/14. del italijanske serije
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.20	TV prodaja
12.35	Mala sola
12.55	TV prodaja
13.25	Alo, alo, 33. del angleške serije
13.55	Črni gad, 22. del angleške serije
14.25	Vikarka iz Dibleya, 4. del angleške serije
14.55	Gospod Bean, 33. del angleške serije
15.25	Skozi ključavnico
16.25	TV prodaja
17.00	Mali mečevalci, risana serija
17.25	Sto izlozb, sto strasti, 553. del italijan. telenovele
17.55	Čarovnije, III/15. del italijanske serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ali G, 4. del angleške serije
20.30	Prestizno, ekskluzivno, razvedrilna oddaja
21.00	Resnične zgodbe - v iskanju pravice, am. serija
22.00	Okrožje Columbia, III/5. del ameriške nanizanke
23.00	Marlenna, pogovorna oddaja
00.00	Ali G, 4. del angleške serije
00.30	Prestizno, ekskluzivno, razvedrilna oddaja
01.00	Resnične zgodbe - v iskanju pravice, am. serija
02.00	Okrožje Columbia, III/5. del ameriške nanizanke
03.00	Marlenna, pogovorna oddaja

TevePika

08.00	TV prodaja
08.30	Nonina kuhinja za otroke in odrasle, pon
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
09.30	V harmoniji z naravo, pon
10.00	ŠKL, pon
11.00	Do zdravja tudi tako, gostitelj - Jan Krizstan, pon
11.30	Proti soncu, pon
12.30	Glasbeni mozaik

15.30	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
16.30	Živeti zdravo, pon
17.00	Sijaj, pon
17.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
17.55	Zakladi Slovenije, kviz
18.00	Živeti zdravo, pon
18.30	Mali nogomet, Litija, prvič
18.55	Zakladi Slovenije, kviz
19.00	Cinčove ideje, pon
19.55	Zakladi Slovenije, kviz
20.00	Predah v gibanju, gost: Vojko Vidmar, prvič
20.55	Zakladi Slovenije, kviz
21.00	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Avantura z Ano in Taji, pon
23.00	Trenja
00.30	TV prodaja
01.00	Glasbeni mozaik

SOBOTA,

5.11.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.30	ALI ME POZNAŠ:
7.40	JAZ SEM VODA V JEZERU
8.00	ZLATKO ZAKLADKO: NA SLIVNICO
8.00	VRATA V SVET,
8.15	KRATKI IGRANI FILM EBU
8.15	IZ POPOTNE TORBE: MOJ DOM
8.40	KINO KEKEC: MOMO, ITALIJANSKI ANIMIRANI FILM, PONOVIČ (VPS 08.25)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDENSKI IZBOR
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.20	TEDENSKI IZBOR
13.20	SLOVENSKI VODNI KROG: KOKRA
13.45	TURISTIKA
14.05	POMAGAJMO SI,
14.35	ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 13.55)
15.25	DOKTOR MARTIN,
15.25	ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 4/6, PONOVIČ
17.00	NORA, FRANCOŠKI FILM (VPS 15.20)
17.15	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.40	OZARE (VPS 17.15)
17.25	SOŽITJA, SVETOVALNA ODDAJA TV MARIBOR (VPS 17.25)
18.40	PRILJAJA NODI, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	VEDRANA GRISOGONO NEMEŠ: BLISK, TV NADALJEVANKA - 7. DEL: RESNICA BOLI, 7/15 (VPS 20.00)
20.30	HRI-BAR (VPS 20.35)
21.30	PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
22.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.30	IZBRANEC, AM. NAD., 3/12 (VPS 22.30)
23.25	ISKALEC, ANGLEŠKO-ISLANDSKI FILM (VPS 23.25)
0.50	DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVIČ
1.30	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.30)
1.55	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	TV PRODAJA
9.30	INFOKANAL
11.15	TV PRODAJA
11.50	SKOZI ČAS
12.00	TEDENSKI IZBOR
12.00	CITY FOLK,
12.30	LJUDJE EVROPSKIH MEST: KOEBENHAVN
12.30	ZDAJI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE
13.00	IGRE BREZ MEJA: DOBREPOLJE, PONOVIČ (VPS 13.00)
14.45	LIGA PRVAČOV V NOGOMETU: LILLE - MANCHESTER UNITED, POSNETEK (VPS 14.40)
16.40	MAGAZIN LIGE PRVAČOV V NOGOMETU (VPS 16.40)
17.10	CELJE: LIGA PRVAČOV V ROKOMETU,
17.10	CELJE PIVOVARNA LAŠKO - ATHINAIKOS, PRENOS (VPS 17.10)
20.00	DRAGULJI, AMERIŠKI FILM, 1/2 (VPS 20.00)
22.05	V ŠTIRIDESETH, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 4/6 (VPS 22.05)
22.55	NIKOLI OB DESETH: ZABLJUENA GENERACIJA (VPS 23.00)

23.55	REGGAE: ZGODBA O JAMAJSKI GLASBI, 2. DEL GLASBENEGA DOKUMENTARCA (VPS 00.00)
0.50	INFOKANAL

Kanal A

8.50	TV prodaja
9.20	Vsi moji otroci, 2. sezona, pon. 160. dela am. nad.
10.05	Vsi moji otroci, 2. sezona, pon. 161. dela am. nad.
10.55	Vsi moji otroci, 2. sezona, pon. 162. dela am. nad.
11.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, pon. 163. dela am. nad.
12.35	Vsi moji otroci, 2. sezona, pon. 164. dela am. nad.
13.25	Goodyear liga, oddaja
13.50	Dannyjeve zvezde
14.50	Sreča, 1. sezona, 5. del angleške humor. naniz.
15.30	Umor, je napisala, 4. sezona, ameriška nanizanka
16.25	Ti nemogoči policisti, 11. del ameriške humoristične nanizanke
16.55	Goodyear liga, prenos kosarke
18.50	E+ Podalpska videolestvica
20.00	Družinski film: Agent Cody Banks, ameriški film
21.50	Las Vegas, 2. sezona, 6. del ameriške nanizanke
22.45	Poslednja želja, italijanski film
0.20	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.10	Brata Koalček, sinhronizirana risana serija
8.30	Drobizki, sinhronizirana risana serija
8.40	Aladin, sinhronizirani risani film
9.30	Bucke, sinhronizirana risana serija
9.50	Harold in vijolična voščenska, sinhronizirana risana serija
10.20	Art Attack, otroška zabavno-izobraževalna serija
10.50	Carolina angleščina, otroška zabavno-izobraževalna serija
11.00	Slonček Benjamin, sinhronizirana risana serija
11.25	Šolska kosarkarska liga
12.25	Diagnoza: umor, 8. sezona, 6. del am. nanizanke
13.20	Naša sodnica, 3. sezona, 14. del am. nanizanke
14.15	Providence, 4. sezona, 5. del ameriške nanizanke
15.10	Ta čudežni svet, dokumentarna oddaja
15.40	Animalia, dokumentarna serija
16.10	Pustolovščine v divljini, dokumentarna serija
17.10	24UR - vreme
17.15	Ta mala sreča, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Vzemi ali pusti
20.40	BAR, v živo
21.40	Sobotni filmski hit: Pot v pogubo, ameriški film
23.50	Alias, 3. sezona, 7. del ameriške nanizanke
0.45	V troje, ameriški film
2.25	24UR, ponovitev
3.25	Nočna panorama

Prva TV

07.30	Mali mečevalci, risana serija
08.20	TV prodaja
09.00	Digimoni, risana serija
09.25	TV prodaja
09.55	Digimoni, risana serija
10.20	TV prodaja
10.50	Sto izlozb, sto strasti, 549. del italijan. telenovele
11.15	Sto izlozb, sto strasti, 550. del italijan. telenovele
11.40	Sto izlozb, sto strasti, 551. del italijan. telenovele
12.05	Sto izlozb, sto strasti, 552. del italijan. telenovele
12.30	Sto izlozb, sto strasti, 553. del italijan. telenovele
12.55	TV prodaja
13.15	Ena na ena, ponovitev
14.05	Prestizno, ekskluzivno, ponovitev
14.40	Prvi me siliki, reportaža
15.05	Adijo pamet, kontaktna oddaja
16.10	Lisice, 12. del srbske serije
17.05	Kraljevska družina, dokumentarna oddaja
17.50	Znani in zanimivi, razvedrilna oddaja
18.35	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Nezvesta, ameriški triler 2002
22.10	Preprosto kravo, ameriška kriminalka 1984
00.00	Reporter X
00.30	Nezvesta, ameriški triler 2002
02.40	Preprosto kravo, ameriška kriminalka 1984
04.30	Reporter X

TevePika

09.00	Glasbena tehnika
09.10	TV prodaja
09.25	Četrikove zgodbe, zgodbe v pesmi, pon
09.30	Mali nogomet, Litija, pon
10.00	Proti soncu, pon
10.30	Jana, gostja: Suzana Landriped, dr. med., pon
11.00	Vodič po podjetništvu, pon
11.15	Predah v gibanju, gost: Vojko Vidmar, pon
12.00	Do zdravja tudi tako, gostitelj - Jan Krizstan, pon

12.30	Glasbeni mozaik
13.30	Ženitna mešetarka, komedija, pon
15.30	Uspešen obrtnik, pon
16.00	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o temi dneva, pon
16.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
17.00	Kulturne drobnice, Lovro Inkret, razstava v Tobačnem muzeju, pon
17.30	ABCD, oddaja o avtomobilizmu, pon
17.55	Dežela zakladov, kviz
18.00	V harmoniji z naravo, pon
18.30	Do zdravja tudi tako, zdravimo telo in dom - Feng, pon
18.55	Dežela zakladov, kviz
19.00	Življenjske zgodbe, dobitniki priznanj Andragoškega centra, pon
19.55	Dežela zakladov, kviz
20.00	A to je to, poučno - zabavna oddaja z Rezo, prvič
20.30	Jana, dejavna starost, prvič
20.55	Dežela zakladov, kviz
21.00	Nonina kuhinja za otroke in odrasle, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Sprehod po Ljubljani, 2 del, prvič
23.00	Živeti zdravo, pon
23.30	Ekstra Magazin
00.30	Sijaj, pon
01.00	Tv Prodaja
01.15	Glasbeni mozaik

NEDELJA,

6.11.2005

Slovenija 1

7.00	ŽIV ŽAV: PALČEK DAVID, RISANA NANIZANKA, 5/25; ZAMETEK, RISANA NANIZANKA, 5/13; PIKA NOGAČIČKA, RISANA NANIZANKA, 5/16 (VPS 07.00)
9.20	ŠPORT ŠPAS, ODDAJA O ŠPORTU, ZDRAVJU IN OKOLJU (VPS 09.20)
9.55	NEDELJSKA MAŠA, PRENOS IZ ŠENTVIDA PRI STIČNI (VPS 09.55)
11.00	PRVAKI DIVJINE, FRANCOŠKA POLJUDNOZANST. SERIJA, 1/13 (VPS 11.00)
11.20	OZARE, PONOVITEV
11.25	OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	PRI JOŽOVČU Z NATALIJO (VPS 13.10)
14.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
14.20	POLDNEVNİK
14.25	ČLOVEŠKI FAKTOR
14.30	NEDELJSKO OKO
14.40	PET MINUT SLAVE
14.45	TRIKI DERRERA BROWNA
15.15	PREDMET POŽELEJJA
15.35	ODPRTO
15.40	ŽIVE LEGENDE
15.50	ŠPORT & ANGLEŠKA NOGOMETNA LIGA
16.00	ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
16.10	OSMI POTNIK
16.20	LORELLA
16.40	COOLINARIKA
17.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 17.20)
17.20	GLASBENI DOVOB
17.35	PANIKA
17.45	VABILO ZA DVA
18.05	VROČE
18.10	DRUŽABNA KRONIKA
18.30	ZREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	HOPLA, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	CARLI IN MIMO, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.35	Š - ŠPORTNA ODDAJA (VPS 21.35)
22.00	INTERVJU (VPS 22.00)
22.55	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.55)
23.15	AVTOMOBILI, KI SO POŽRLI PARIZ, AVSTRALSKI FILM (VPS 23.15)
0.40	DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVITEV
1.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
1.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.00	TV PRODAJA
8.30	INFOKANAL
10.15	TV PRODAJA
10.50	SKOZI ČAS
11.00	HRI-BAR, PONOVITEV

12.00	LETNI KONCERT APZ TONE TOMŠIČ, 1. ODDAJA (VPS 12.10)
12.30	MLADI VIRTUOZI: VIOLINIST MATIČ ANŽEJ, PONOVITEV
13.00	ALI NI KRASNA, AMERIŠKI FILM (VPS 13.00)
14.40	NOVA GORICA: LIGA SIMOBIL V NOGOMETU, GORICA - MARIBOR, PRENOS (VPS 14.40)
16.40	VELENJE: LIGA PRVAČOV V ROKOMETU, GORENJE - MERANO, PRENOS (VPS 16.40)
18.30	MAGAZIN LIGE SIMOBIL V NOGOMETU (VPS 18.30)
19.00	GIMNASTIKA ŠIŠKA GYM INTERNATIONAL, REPORTAŽA IZ LJUBLJANE (VPS 19.00)
20.00	DEŽELE SVETA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/13 (VPS 20.00)
20.50	POKVARJENA DEKLETA, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 3/16 (VPS 20.55)
21.45	IMPROMPTU, ODDAJA O UMETNOSTI GLASBE IN PLESA
21.45	SLOVENSKO LJUDSKO GLASBENO IZROČILO (VPS 21.45)
22.20	4. GALA VEČER NOVIH BALETNIH KOREOGRAFIJ (VPS 22.20)
23.20	LIGA PRVAČOV V ROKOMETU, GORENJE - MERANO, POSNETEK IZ VELENJA
0.45	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.45	Mladi in nemirni, 5. sezona, ponovitev 5. dela ameriške nadaljevanke
10.35	Mladi in nemirni, 5. sezona, ponovitev 6. dela ameriške nadaljevanke
11.25	Mladi in nemirni, 5. sezona, ponovitev 7. dela ameriške nadaljevanke
12.15	Mladi in nemirni, 5. sezona, ponovitev 8. dela ameriške nadaljevanke
13.05	Mladi in nemirni, 5. sezona, ponovitev 9. dela ameriške nadaljevanke
13.55	Dannyjeve zvezde
14.55	Umor, je napisala, 4. sezona, ameriška nanizanka
15.50	Pepe in Ostržek, ameriški film
17.30	Ti nemogoči policisti, 12. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	TV kriminalka: Nepravilni zakon, ameriški film, 2/2
21.35	Tih zločin, 3. sezona, 6. del ameriške nanizanke
22.30	Navigator
23.00	Murphyjev zakon, angleška nadaljevanka, 1/5
0.45	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Ogijeva družina, sinhronizirana risana serija
8.10	Udarne punce, sinhronizirani risani film
9.30	Vodovnikova vesina, risana serija
9.55	Pet junakinj, risana serija
10.20	Art Attack, otroška zabavno-izobraževalna serija
10.50	Čarobna angleščina, otroška zabavno-izobraževalna serija
11.00	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
11.25	Power Rangers, mladinska nanizanka
11.50	Tom in Jerry, risana serija
12.00	Šolska košarkarska liga
13.00	Diagnoza: umor, 8. sezona, 7. del ameriške nanizanke
13.55	Naša sodnica, 3. sezona, 15. del ameriške nanizanke
14.50	Starec in deček, ameriški film
16.25	Mary Higgins Clark: Ko se spet vidimo, kanadski film
18.15	24UR - vreme
18.20	Italijanske dobrote, kuharska serija
19.00	24UR
20.00	Nedeljski filmski hit: Billy Elliot, angleški film
21.55	Športna scena
22.40	Boter, ameriški film
0.45	24UR, ponovitev
1.45	Nočna panorama

Prva TV

07.15	Mali mečevalci, risana serija
08.30	TV prodaja
09.30	Otroško nedeljsko dopoldne, kontaktna oddaja
11.20	TV prodaja
11.35	Skoki ključavnico, ponovitev
12.40	Alo, alo, 33. del angleške serije
13.10	Črni gad, 22. del angleške serije
13.40	Vikarka iz Dibleya, 4. del angleške serije
14.10	Gospod Bean, 33. del angleške serije
14.40	Adijo pamet, kontaktna oddaja
15.20	Paolo Borsellino, 4. del italijanske miniserije
16.10	Kako preživeti, 9. del ameriške serije
17.00	Nezvesta, ameriški triler 2002

19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Izterjevalec, ameriška komedija 1997
21.45	Znani in zanimivi, razvedrilna oddaja
22.40	Dobro je biti, razvedrilna oddaja
23.10	Marlena, ponovitev
23.10	Kraljevske družine, dokumentarna oddaja
00.50	Izterjevalec, ameriška komedija 1997
02.35	Znani in zanimivi, razvedrilna oddaja
03.30	Dobro je biti, razvedrilna oddaja
04.00	Marlena, ponovitev
05.00	Kraljevske družine, dokumentarna oddaja

TevePika

8.20	Mali nogomet, Litija, pon
8.50	Glasbena tehnična
8.55	Četrtkov zgodbe, zgodbe v pesmi, pon
9.00	Večer ko oči mislijo, Silvo Teršek, pon
10.30	Jana, dejavna starost, pon
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu
12.00	Sprehod po Ljubljani, 2 del, pon
12.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.00	V harmoniji z naravo, pon
13.30	A to je to, poučno - zabavna oddaja z Rezo, pon
14.00	Prava stvar, kuharska oddaja RTS, prvič
14.30	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o temi dneva, pon
15.00	Slovenska akademija ob 100 letnici vesljanja na Bledu, prvič
16.00	Predah v gibanju, gost: Vojko Vidmar, pon
16.45	Moto šok, pon
17.00	Jana, gostja: Suzana Landriped, dr. med., pon
17.30	Nonina kuhinja za otroke in odrasle, pon
17.55	Dežela zakladov, kviz
18.00	Modro, prvič
18.30	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
18.55	Dežela zakladov, kviz
19.00	Jana, dejavna starost, pon
19.30	Vodit po podjetništvu, pon
19.55	Dežela zakladov, kviz
20.00	Slovenska glasbena lestvica
20.55	Dežela zakladov, kviz
21.00	ABCD, oddaja o avtomobilizmu, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Činčove ideje, pon
23.30	Tv Prodaja
00.00	Glasbeni mozaik

PONEDELJEK,

7.11.2005

Slovenija 1

6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	UTRIP
6.40	ZRCALO TEDNA
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POPOTNE TORBE: MOJ DOM
9.25	RISANKA
9.35	SLOVENSKI VODNI KROG: KOKRA
10.00	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.20	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA
14.30	PRVI IN DRUGI
15.00	NOVICE, PROMET (VPS 15.00)
15.05	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.05)
15.40	TRNOVO ROBOĐOVJE: POLETNA ZGODBA, LUTKOVA NANIZANKA, 2/8 (VPS 15.40)
16.05	RADOVEDNI TAČEK: SNEG (VPS 16.05)
16.20	RISANKA (VPS 16.20)
16.30	AJKEK PRI RESTAVRATORJIH: AJKEK IN UMETNINE IZ GLINE, POUČNO-RAZVEDRILNA ODDAJA, 9/10, PONOVITEV (VPS 16.30)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.35	JEKLENE PTICE IN ŽIVALI Z OKLI, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
18.30	ZREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.30)
18.40	CVETKA IN ZVONČEK, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	OČI IN SINE, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	DOKTOR MARTIN, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 5/6 (VPS 20.00)
20.55	IZIVI (VPS 21.00)
21.20	UMETNOST IGRE (VPS 21.25)
22.00	ODMETVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	COLOMBA, FRANCOŠKI FILM (VPS 22.50)

0.35	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.30	UMETNOST IGRE, PONOVITEV
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.25	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.00	TV PRODAJA
12.35	TEDENSKI IZBOR
12.35	Š - ŠPORTNA ODDAJA
13.00	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
13.30	IMPROMPTU, ODDAJA O UMETNOSTI GLASBE IN PLESA, PONOVITEV
13.30	SLOVENSKO LJUDSKO GLASBENO IZROČILO
14.05	4. GALA VEČER NOVIH BALETNIH KOREOGRAFIJ
15.10	TEDENSKI IZBOR
15.10	DEŽELE SVETA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/13
16.00	TURISTIKA
16.25	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 16.25)
17.30	PRINCESSA MARIE, FRANCOŠKA NADALJEVANKA, 2., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 17.30)
19.05	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 4/22, PONOVITEV (VPS 19.05)
20.00	OSEBNO (VPS 20.00)
20.30	HUMANISTIKA (VPS 20.30)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
22.00	ARITMIJA, GLASBENA ODDAJA (VPS 22.00)
22.30	ŠTUDENTSKA (VPS 22.30)
23.00	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
0.30	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.35	Midve z mamo, 3. sezona, ponovitev 6. dela ameriške nanizanke
9.25	VIP, 3. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nanizanke
10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Midve z mamo, 3. sezona, 7. del ameriške nanizanke
13.25	Mladi in nemirni, 5. sezona, 10. del ameriške nadaljevanke
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 165. del ameriške nadaljevanke
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 3. sezona, 2. del ameriške nanizanke
16.30	Moja super sestra, 2. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 5. sezona, 24. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Dva moža in pol, 1. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E- BAR
18.45	E+rhiv
19.10	E+ (St)resno
19.45	E+ Manipulacija
20.00	Filmski ciklus - Wesley Snipes: 57. potnik, ameriški film
21.30	Zvezdna vrata, 6. sezona, 6. del ameriške nanizanke
22.25	Mladi zdravniki, 4. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
22.55	Seinfeld, 7. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
23.25	Samo bedaki in konji, 6. sezona, 5. del angleške humoristične nanizanke
0.25	E+, ponovitev

Pop TV

6.50	24UR, ponovitev
7.50	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.40	Materina pot, ponovitev 58. dela mehiške nad.
9.35	Proti vetru, ponovitev 55. dela mehiške nad.
10.25	TV prodaja
10.55	Vila Marija, ponovitev 49. dela hrvaške nad.
11.50	Prerajena ljubezen, ponovitev 37. dela venezuelske nadaljevanke
12.45	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerajena ljubezen, 38. del venezuelske nad.
16.00	Vila Marija, 50. del hrvaške nadaljevanke
17.00	Proti vetru, 56. del mehiške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 59. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR

20.00	Naša mala klinika, 3. sezona, 9. del slovenske nanizanke
20.55	Razočarane gospodinje, 1. sezona, 9. del ameriške nanizanke
21.45	BAR
22.15	Skrivnostni otok, 1. sezona, 9. del am. nanizanke
23.10	Na kraju zločina, 3. sezona, 4. del am. nanizanke
0.05	Nagle odločitve, ameriški film
1.45	24UR, ponovitev
2.45	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Mala sola
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Čarovnije, III/15. del italijanske serije
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.20	TV prodaja
12.35	Tri v vrsto
12.50	Mala sola
13.15	TV prodaja
13.45	Izterjevalec, ameriška komedija 1997
15.30	Okrožje Columbia, III/5. del ameriške nanizanke
16.25	TV prodaja
17.00	Mali mečevalci, risana serija
17.25	Sto izlozbo, sto strasti, 553. del italijan. telenovele
17.55	Čarovnije, III/16. del italijanske serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ring, pogovorna oddaja
21.00	Zakon ljubezni, 1. del italijanske serije 2004
22.00	Še en poljub, angleška romantična drama 1999
23.00	Ring, pogovorna oddaja
00.50	Zakon ljubezni, 1. del italijanske serije
01.50	Še en poljub, angleška romantična drama 1999

TevePika

09.30	ABCD, oddaja o avtomobilizmu, pon
10.00	Slovenska akademija ob 100 letnici veslanja na Bledu, pon
11.00	Jana, dejavna starost, pon
11.30	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o temi dneva, pon
12.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
13.00	Trenja, POP TV
14.30	Glasbeni mozaik
15.30	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
16.30	Klepet z jasnovidko Maručo, živo
17.30	Vodič po podjetništvu
17.45	Meščanska poroka v Kranju, pon
17.55	Dežela zakladov, kviz
18.00	Hiron, svetovanje dr. Emila Kušca, živo
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
18.55	Dežela zakladov, kviz
19.00	Do zdravlja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
19.30	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
19.55	Dežela zakladov, kviz
20.00	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o dogodku dneva
20.30	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, prvič
21.25	Dežela zakladov, kviz
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Tv Drazba z Mariom, živo
00.00	E+
01.30	Tv Prodaja
01.45	Glasbeni mozaik

TOREK,

8.11.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	AJKEC PRI RESTAVRATORJIH:
	AJKEC IN UMETNINE IZ GLINE
	POUČNO-RAZVEDILNA ODĐAJA, 9/10

9.25	CEDRIK, RISANA NANIZANKA, 41/52
9.35	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.10	ŠPORT ŠPAŠ,
	ODĐAJA O ŠPORTU, ZDRAVJU IN OKOLJU
10.45	SOŽITJA,
	SVETOVALNA ODĐAJA TV MARIBOR
12.00	PRI JOŽOVCU Z NATALIJO
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	HRI-BAR
14.25	VEDRANA GRISOGONO NEMEŠ: BLISK,
	TV NADALJEVANJA - 7. DEL:
	RESNICA BOLI, 7/15
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK:
	POTEPANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.05)
15.40	NEVIDNI IVOR, RISANI FILM (VPS 15.40)
16.05	ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM STENICA (VPS 16.05)
16.15	ZLATKO ZAKLADKO: POD HRASTOVCEM
	(VPS 16.10)
16.30	KNJIGA MENE BRIGA -
	F. T. MARINETTI IN FILIIA:
	FUTURISTIČNA KUHINJA, PON. (VPS 16.30)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME
	(VPS 17.00)
17.35	PODOBE SLOVENIJE: TEŠANOVCI,
	DOKUMENTARNA ODĐAJA (VPS 17.40)
18.05	MODRO (VPS 18.10)
18.40	SIMON V DEŽELI RISB S KREDO, RISANKA
	(VPS 18.40)
18.45	VIDA IN LUKA, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	POD ŽAROMETOM (VPS 20.00)
21.00	MEDNARODNA OBZORJA (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	ŽIVLJENJE ZA ZIDOM,
	NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA,
	4. ZADNJI DEL (VPS 22.50)
23.40	PODOBE SLOVENIJE: TEŠANOVCI,
	DOKUMENTARNA ODĐAJA, PONOVITEV
0.15	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.10	POD ŽAROMETOM, PONOVITEV
2.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.00)
2.25	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.35	TV PRODAJA
13.10	TEDENSKI IZBOR
13.10	OSEBNO
13.40	POMAGAJMO SI,
	ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
14.10	SLOVENC V ITALIJI (VPS 14.05)
14.40	TEDENSKI IZBOR
14.40	HUMANISTIKA
15.10	ARITMIJA, GLASBENA ODĐAJA
15.50	STUDENTSKA
16.20	STUDIO CITY
17.20	MOSTOVI - HIDAK:
	POTEPANJA - BARANGOLŠOK, PONOVITEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA
	(VPS 17.40)
18.50	BOŽO ŠPRAJC: PRIPOVEDKE IZ MEĐENEGA
	CVETLIČNJAKA, IZVIRNA TV NADALJEVANJA, 2/
	5, PONOVITEV (VPS 18.50)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA
	NANIZANKA, 10/24 (VPS 20.00)
20.25	DRAGO JANČAR: ZALEZUJOČ GODOTA,
	TV PRIREDBA PREDSTAVE SNG MALA DRAMA
	LJUBLJANA (VPS 20.25)
22.10	ODRAŠČANJE V EVROPI: NA PLANINCAH,
	SLOVENSKI FILM, PONOVITEV (VPS 22.15)
23.50	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.35	Midve z mamo, 3. sezona, ponovitev 7. dela
	ameriške nanizanke
9.25	VIP, 3. sezona, ponovitev 2. dela ameriške naniz.
10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Midve z mamo, 3. sezona, 8. del ameriške naniz.
13.25	Mladi in nemirni, 5. sezona, 11. del am. nad.
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 166. del ameriške nad.
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 3. sezona, 3. del ameriške nanizanke
16.30	Moja super sestra, 2. sezona, 19. del ameriške
	humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 5. sezona, 25. del
	ameriške hum. nanizanke
17.30	Dva moža in pol, 1. sezona, 9. del ameriške
	humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ BAR
18.50	E+ Prepovedan položaj

19.10	E+ Od zvezdice do zvezde
19.45	E+ Nekoč in danes
20.00	Akcija: Lovci na glave, ameriški film
21.45	Zvezdna vrata, 6. sezona, 7. del am. nanizanke
22.40	Mladi zdravniki, 4. sezona, 10. del ameriške
	humoristične nanizanke
23.10	Seinfeld, 7. sezona, 19. del ameriške
	humoristične nanizanke
23.40	Samo bedaki in konji, 6. sezona, 6. del angleške
	humoristične nanizanke
0.40	E+, ponovitev

Pop TV

6.50	24UR, ponovitev
7.50	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.40	Materina pot, ponovitev 59. dela mehiške nad.
9.35	Proti vetru, ponovitev 56. dela mehiške nad.
10.25	TV prodaja
10.55	Vila Marija, ponovitev 50. dela hrvaške nad.
11.50	Prerajena ljubezen, ponovitev 38. dela
	venezuelske nadaljevanke
12.45	Providence, 4. sezona, ponovitev 5. dela
	ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerajena ljubezen, 39. del venezuelske nad.
16.00	Vila Marija, 51. del hrvaške nadaljevanke
17.00	Proti vetru, 57. del mehiške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 60. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
20.55	Kevin Hill, 7. del ameriške nanizanke
21.45	BAR
22.15	Newyorkska policija, 10. sezona, 7. del am. naniz.
23.10	Na kraju zločina, 3. sezona, 5. del am. nanizanke
0.05	Smrtonosni junaki, ameriški film
2.00	24UR, ponovitev
3.00	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Mala sola
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Čarovnije, III/16. del italijanske serije
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.20	TV prodaja
12.35	Tri v vrsto
12.45	Mala sola
13.05	TV prodaja
13.35	Še en poljub, angleška romantična drama 1999
15.25	Ring, ponovitev
16.25	TV prodaja
17.00	Mali mečevalci, risana serija
17.25	Sto izlozbo, sto strasti, 554. del italijanske
	telenovele
17.55	Čarovnije, III/17. del italijanske serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Miss Italije 3. del italijanske nanizanke
21.00	Lisice, 13. del srbske serije
22.00	Hudičeva hrbenica, španska kriminalka (2001)
23.50	Miss Italije 3. del italijanske nanizanke
00.50	Lisice, 13. del srbske serije
01.50	Hudičeva hrbenica, španska kriminalka 2001

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o dogodku
	dneva, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija
	Klariča, prvič
10.30	Slovenska akademija ob 100 letnici veslanja na
	Bledu, pon
11.30	ŠKL, prvič
12.30	Vodič po podjetništvu, pon
12.45	Tv Prodaja
13.00	Glasbeni mozaik
15.00	Modro, pon
15.30	Nonina kuhinja za otroke in odrasle, pon
16.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
17.00	Jana, dejavna starost, pon
17.30	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
17.55	Dežela zakladov, kviz
18.00	Do zdravlja tudi tako, gost: mag. Sergej
	Kajumov, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja,
	živo

18.55	Dežela zakladov, kviz
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
19.55	Dežela zakladov, kviz
20.00	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o dogodku
	dneva
20.30	To morate vedeti - turistična agencija Relax, prvič
20.55	Dežela zakladov, kviz
21.00	Jana, srčno popuščanje, Krka, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Rokomet Sloven, prvič
23.30	Naša mala klinika
00.00	Tv Prodaja
00.15	Glasbeni mozaik

SREDA,

9.11.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VRAČJEK V STEKLENIČKI,
	LUTKOVNA PREDSTAVA
9.40	ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM STENICA
9.45	ZLATKO ZAKLADKO: POD HRASTOVCEM
10.05	KNJIGA MENE BRIGA -
	F. T. MARINETTI IN FILIIA:
	FUTURISTIČNA KUHINJA
10.30	NEZNANI SVET,
	NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/4
11.20	SPET DOMA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.20	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
13.35	TEDENSKI IZBOR
13.35	LJUDJE IN ZEMLJA,
	ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
14.30	PRVAKI DIVJINE, FRANCOŠKA
	POLJUDNOZNANSTVENNA SERIJA, 1/13
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.05)
15.40	FRAČJI DOL, LUTKOVNA NANIZANKA, 6/23
	(VPS 15.40)
16.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ (VPS 16.05)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME
	(VPS 17.00)
17.30	Z VAMI (VPS 17.30)
18.20	TURISTIKA (VPS 18.20)
18.40	ZREBANJE ASTRA (VPS 18.40)
18.45	BINKO, RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: IZGUBLJENO S PREVODOM,
	AMERIŠKO-JAPONSKI FILM (VPS 20.00)
21.35	BREZ TEBE, FRANCOŠKI KRATKI FILM (VPS 21.35)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	OMIZJE (VPS 22.55)
0.10	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.05	Z VAMI, PONOVITEV
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	ZABAVNI INFOKANAL
14.10	TV PRODAJA
14.45	EVROPSKI MAGAZIN, ODĐAJA TV MARIBOR
	(VPS 14.45)
15.25	TEDENSKI IZBOR
15.25	FRASIER,
	MERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 10/24
15.45	NIKOLI OB DESETHI:
	ZABLJENA GENERACIJA
16.45	DOBER DAN, KOROŠKA
17.20	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA
	(VPS 17.50)
19.00	24, AMERIŠKA NADALJEVANJA,
	21/24, PONOVITEV (VPS 19.00)
20.00	ŠTIRJE MEANDRI JEZERA: NEMI KVARTET,
	DOKUMENTARNA ODĐAJA (VPS 20.00)
20.40	HAROLD PINTER: ZABAVA ZA ROJSTNI DAN,
	TV PRIREDBA PREDSTAVE
	PREŠERNEVEGA GLEDALIŠČA KRANJ,
	PONOVITEV (VPS 20.40)

22.25	ZAVOD SV. STANISLAVA - PRVA SLOVENSKA GIMNAZIJA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 22.20)
23.15	SLOVENSKA JAZZ SCENA: VOKAL XTRAVAGANZA - PERPETUUM JAZZLE IN THE REAL SIX.PACK, 2/2 (VPS 23.10)
0.35	KOLCANJE, MADŽARSKI FILM, PONOVITEV (VPS 00.30)
1.55	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.35	Midve z mamo, 3. sezona, ponovitev 8. dela ameriške nizanke
9.25	VIP, 3. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nizanke
10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Midve z mamo, 3. sezona, 9. del ameriške nizanke
13.25	Mladi in nemirni, 5. sezona, 12. del ameriške nadaljevanke
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 167. del ameriške nadaljevanke
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 3. sezona, 4. del ameriške nizanke
16.30	Moja super sestra, 2. sezona, 20. del ameriške humoristične nizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 1. del ameriške humoristične nizanke
17.30	Dva moža in pol, 1. sezona, 10. del ameriške humoristične nizanke
18.00	E+
18.10	E+ BAR
18.45	E+ Najemi me
19.10	E+ Graforobot
19.45	E+ Na fronti
20.00	Ekstra magazin
20.50	Popolna preobrazba, 2. sezona, dokumentarna serija
21.40	Zvezdna vrata, 6. sezona, 8. del ameriške nizanke
22.35	Mladi zdravniki, 4. sezona, 11. del ameriške humoristične nizanke
23.05	Seinfeld, 7. sezona, 20. del ameriške humoristične nizanke
23.35	Samo bedaki in konji, 7. sezona, 1. del angleške humoristične nizanke
0.35	E+, ponovitev

Pop TV

6.50	24UR, ponovitev
7.50	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.40	Materina pot, ponovitev 60. dela mehiške nadaljevanke
9.35	Proti vetru, ponovitev 57. dela mehiške nadaljevanke
10.25	TV prodaja
10.55	Vila Marija, ponovitev 51. dela hrvaške nadaljevanke
11.50	Prerajena ljubezen, ponovitev 39. dela venezuelske nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerajena ljubezen, 40. del venezuelske nadaljevanke
16.00	Vila Marija, 52. del hrvaške nadaljevanke
17.00	Proti vetru, 58. del mehiške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 61. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Vse za romanco, ameriški film
21.45	BAR
22.15	Monk, 2. sezona, 11. del ameriške nizanke
23.10	Na kraju zločina, 3. sezona, 6. del ameriške nizanke
0.05	Smrtonosni, kanadski film
1.45	24UR, ponovitev
2.45	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Mala sola
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Čarovnije, III/17. del italijanske serije
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.20	TV prodaja

12.35	Tri v vrsto
12.45	Mala sola
13.05	TV prodaja
13.35	Hudičeva hrbenica, španska kriminalka 2001
15.25	Na moj način, pogovorna oddaja s Sašo Cerdeje
16.25	TV prodaja
17.00	Mali mečevalci, risana serija
17.25	Sto izlošč, sto strasti, 555. del italijanske telenovele
17.55	Čarovnije, III/18. del italijanske serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ena na ena, pogovorna oddaja
21.00	Kako preživeti, 10. del ameriške serije
22.00	Mrtev si, ameriški triler, 1999
23.45	Ena na ena, pogovorna oddaja
00.35	Kako preživeti, 10. del ameriške serije
01.25	Mrtev si, ameriški triler, 1999

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
10.30	Do zdravja tudi tako, gost: mag. Sergej Kajumov, pon
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
12.00	Jana, srčno popuščanje, Krka, pon
12.30	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
13.30	Naša mala klinika
14.30	Rokomet Slovan, pon
15.00	Glasbeni mozaik
16.00	Nonina kuhinja za otroke in odrasle, pon
16.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
17.00	V družbi s podjetjem Simp's in Pavle Gregorc, prvič
17.30	Kulturne drobtinice, dvakrat 20 let, prvič
17.55	Dežela zakladov, kviz
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Brane Kobal, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
18.55	Dežela zakladov, kviz
19.00	To morate vedeti - turistična agencija Relax, pon
19.30	ABCD, oddaja o avtomobilizmu, pon
19.55	Dežela zakladov, kviz
20.30	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o temi dneva
20.55	Dežela zakladov, kviz
21.00	Živeti zdravo
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno POP TV
00.00	TV Prodaja
00.30	Glasbeni mozaik

ČETRTEK,

10.11.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.50	ODDAJA ZA OTROKE
10.15	POD ŽAROMETOM
11.05	IZZIVI
11.35	OMIZJE
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	INTERVJU
14.15	UMETNOST IGRE
14.40	ODPETI PESNIKI
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYÓTT ALATT (VPS 15.05)
15.40	CEDRIK, RISANA NIZANIZ, 44/52 (VPS 15.40)
15.55	PLESNO TEKMOVANJE, KRATKI IGRANI FILM EBU, PONOVITEV (VPS 16.00)
16.10	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.10)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	JASNO IN GLASNO: KRVODAJALSTVO, KONTAKTNA ODDAJA (VPS 17.30)
18.20	DUHOVNI UTRIP (VPS 18.20)
18.40	BINE, ČUVAJ PARKA, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT

20.00	TEDENIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIKA MENE BRIGA - GEORGE ORWELL: 1984 (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE
	IN TADEUSZ WOJCIECHOWSKI - I. PETRIČ, E. ELGAR (VPS 22.50)
23.50	SIMFONIKI RTV SLOVENIJA IN WALTER PROOST - C. IVES, E. W. KORNGOLD, A. SCH-NBERG (VPS 23.50)
0.25	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.20	TEDENIK, PONOVITEV
2.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.45)
2.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	ZABAVNI INFOKANAL
14.25	TV PRODAJA
15.00	TEDENSKI IZBOR
15.00	POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
15.30	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NIZANIZANKA, 14., ZADNJA EPIZODA
15.50	CIRCOM REGIONAL, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.50)
16.25	STOPNIŠČE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/8, PONOVITEV
17.20	MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYÓTT ALATT, PONOVITEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.50)
19.00	SOPRANOVI, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 12/13, PONOVITEV
20.00	ŠPORT (VPS 20.00)
20.35	BAMBERG: EVROLIGA V KOŠARKI, GHP BAMBERG - UNION OLIMPIJA, PRENOS (VPS 20.35)
22.30	ZASILNI IZHOD, DANSKA DRAMA (VPS 22.35)
23.10	LETI, LETI, HRVAŠKA DRAMA (VPS 23.10)
0.15	JASNO IN GLASNO: KRVODAJALSTVO, KONTAKTNA ODDAJA, PONOVITEV
1.05	ŽIVETI NA ULICAH, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVITEV (VPS 01.00)
2.35	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.35	Midve z mamo, 3. sezona, ponovitev 9. dela ameriške nizanke
9.25	VIP, 2. sezona, ponovitev 4. dela ameriške nizanke
10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Midve z mamo, 3. sezona, 10. del ameriške nizanke
13.25	Mladi in nemirni, 5. sezona, 13. del ameriške nadaljevanke
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 168. del ameriške nadaljevanke
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 3. sezona, 5. del ameriške nizanke
16.30	Moja super sestra, 2. sezona, 21. del ameriške humoristične nizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 2. del ameriške humoristične nizanke
17.30	Dva moža in pol, 1. sezona, 11. del ameriške humoristične nizanke
18.00	E+
18.10	E+ BAR
18.45	E+ par
19.00	E+ Parada plesa
19.45	E+ Na rancu
20.00	Britanski trojček: Frost: Zaključki, angleški film
21.55	Mrtve priče, 4. sezona, 11. del angleške nizanke
22.55	Zdravniki in sestre, 1. del angleške humoristične nizanke
23.35	Navigator, ponovitev
0.05	Ženske zadeve, 1. del ameriške nizanke
1.05	E+, ponovitev

Pop TV

6.50	24UR, ponovitev
7.50	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.40	Materina pot, ponovitev 61. dela mehiške nadaljevanke
9.35	Proti vetru, ponovitev 58. dela mehiške nadaljevanke
10.25	TV prodaja

10.55	Vila Marija, ponovitev 52. dela hrvaške nadaljevanke
11.50	Prerajena ljubezen, ponovitev 40. dela venezuelske nadaljevanke
12.45	Monk, 2. sezona, ponovitev 11. dela ameriške nizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerajena ljubezen, 41. del venezuelske nadaljevanke
16.00	Vila Marija, 53. del hrvaške nadaljevanke
17.00	Proti vetru, 59. del mehiške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 62. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.45	BAR
22.15	Na kraju zločina: New York, 1. sezona, 11. del ameriške nizanke
23.10	Zahodno krilo, 6. sezona, 8. del ameriške nizanke
0.05	Zločin iz mladosti, ameriški film
1.40	24UR, ponovitev
2.40	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Mala sola
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Čarovnije, III/18. del italijanske serije
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.20	TV prodaja
12.35	Tri v vrsto
12.50	Mala sola
13.10	TV prodaja
13.40	Mrtev si, ameriški triler, 1999
15.25	Ena na ena, ponovitev
16.25	Mali mečevalci, risana serija
17.00	Sto izlošč, sto strasti, 556. del italijanske telenovele
17.55	Čarovnije, III/19. del italijanske serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Skozi ključavnico, pogovorna oddaja
21.00	Alo, alo, 34. del angleške serije
21.30	Črni gad, 23. del angleške serije
22.00	Vikarka iz Dibleya, 5. del angleške serije
22.30	Gospod Bean, 34. del angleške serije
23.00	Skozi ključavnico, pogovorna oddaja
00.00	Alo, alo, 34. del angleške serije
00.30	Črni gad, 23. del angleške serije
01.00	Vikarka iz Dibleya, 5. del angleške serije
01.30	Gospod Bean, 34. del angleške serije

TevePika

8.45	TV prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
10.00	Kulturne drobtinice, dvakrat 20 let, pon
10.30	Sijaj
11.00	Drom pot, prvič
11.30	ABCD, oddaja o avtomobilizmu, pon
12.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Kobal, pon
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.00	Preverjeno POP TV
14.00	Glasbeni mozaik
15.00	Navigator, prvič
15.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
16.30	To morate vedeti - turistična agencija Relax, pon
17.00	Jana, srčno popuščanje, Krka, pon
17.30	V harmoniji z naravo, prvič
17.55	Dežela zakladov, kviz
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
18.55	Četrkovke zgodboje, skratina, prvič
19.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Kobal, pon
19.30	Živeti zdravo, pon
19.55	Dežela zakladov, kviz
20.00	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o temi dneva
20.30	Čincove ideje, prvič
20.45	Dežela zakladov, kviz
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.25	Dežela zakladov, kviz
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra Magazin
00.30	TV prodaja
00.45	Glasbeni Mozaik

PETEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Turistične novice
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
17.00	Ob petih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Spoznanje več - predsedek manj (dr. Drago Ocvirk)
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
00.45	Spoznanje več - predsedek manj
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Oddaja z Bogdanom Žoržem 2. Zakonska oddaja 3. Svet oblikuje mlade 4. Oddaja z Karlom Gržanom
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila

12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov nagovor pred nedeljo
21.15	Svetniški kandidati - skof Vovk
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Iz žitnice slovenstva
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. Maše
10.00	Oznaniila
10.15	Graditelj slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Poročila
19.45	Škofov nagovor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Graditelj
23.45	Svetniški kandidati
00.30	Iz življenja vesoljne Cerkve
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Kratka kateheza
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva

13.00	Mali oglasi
13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
17.00	1. Zdravstvena 2. Svetloba in sence 3. Pravne zagate 4. Aktualno
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	Zanimivosti nočnega neba (1.), Prijatelji radia Ognjišče II. (2. - 5.)
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Predstavljamo vam
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
13.30	Skriti zaklad (1., 3.), Gradimo odprto družbo (2., 4.)
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Luč v temi (1.), Juretov večer (2., 4., 5.), Vstani in hodi (3.)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Sončna pesem
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljekova 17.
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

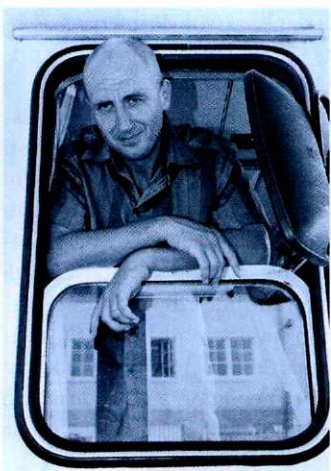
SREDA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Sredin trn
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Sredin pogled v svet
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakmo
	Ponovitve:
23.00	Luč v temi (1.), Skriti zaklad (2., 4.), Vstani in hodi (3.)
24.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Pod lipo domačo
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Oddaja KP studija
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Dijaska oddaja
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Gremo v Tivoli

Legende hrvaške košarke, ki jih res ni malo, so se odločile vzeti stvar v svoje roke. Vse bi bilo lepo in prav, če ne bi šlo predvsem za besedne napade na sedanjega predsednika zveze, ki naj bi bil kriv za vse povprek.

Kakšnih konkretnih rešitev pa Vranković, Arapović, Rađa in drugi ne znajo ponuditi, kar je tudi simptomatično za krizo košarke pri naših južnih sosedih. Hrvatje so specialisti za polnjenje časopisnih stolpcev, toda poceni senzacionalizem vendarle ne prinaša konkretnih rezultatov. Celotna drama pa je zanimiva tudi za naše ljubitelje košarke, saj so se Hrvatje zdaj spravili tudi na ligo Goodyear, v kateri so doma tudi naši najboljši klubi. Čedalje večkrat je slišati, da je jadranska liga kriva za stagnacijo hrvaške klubske košarke, o čemer naj bi bi pričal propad večine hrvaških klubov. Še bolj zanimivo je, da se je hajka proti njej okrepila v času, ko so se nanjo spravili Srbi, ki jo skorajda sovražijo. Lahko bi rekli, da je nestrpnost do naše različice nekdanje jugolige skoraj enako močna pri obeh velikih sovražnicah. Po drugi strani pa je težava v tem, da ne eni ne drugi ne vedo, kako bi živeli brez nje. Med tistimi, ki zdaj udrihajo po "federalni" ligi, je tudi veliko takih, ki so z njo sodelovali ali pa to počnejo še zdaj. Zdi se, da smo v tej nič kaj sredozemski klimi še najbolj zadovoljni pri nas, pa čeprav tudi nam ne cvetijo rože. Znova se je odprla razprava o resnični moči Olimpije, ki niha od odličnega do povprečnega. Čim bolj se približuje evroliga, več je takih, ki s skepto gledajo na mednarodno moštvo, ki ga je sestavil hrvaški strateg Pino Grdović. Če bi zmajali nanizali nekaj porazov, lahko pride tudi v

Tivoliju do upora legend. Seveda pa velja tudi za našega prvaka nekaj podobnega kot za hrvaško in srbsko klubsko košarko: druge izbire preprosto ni bilo. Med počasnim umiranjem in hitro smrtjo so izbrali prvo in vsaj za nekaj časa preložili najhujše. Seveda je zdaj malce smešno poslušati, da igra Olimpije nima sistema. Ko je sistem bil, so prav ti kritiki pogrešali spontanost. Pino je optimist in napoveduje skalp uigranega Žalgirisa, kar je tudi prav, saj brez optimizma v tem položaju ne gre. Dva tisoč prodanih vstopnic teden dni pred tekmo je prav tako podatek, ki daje upanje, da ljubitelji košarke v prestolnici svojemu moštvu vendarle ne bodo obrnili hrbtna. Za vedrejšje tone je še en-

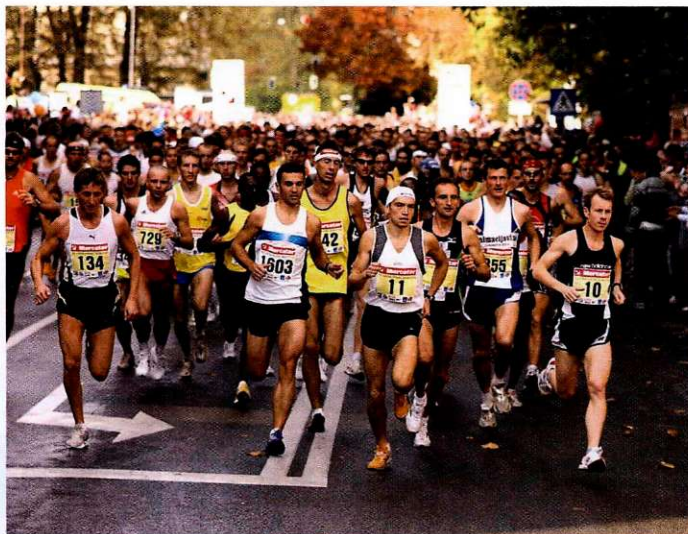
Seveda pa velja tudi za našega prvaka nekaj podobnega kot za hrvaško in srbsko klubsko košarko: druge izbire preprosto ni bilo. Med počasnim umiranjem in hitro smrtjo so izbrali prvo in vsaj za nekaj časa preložili najhujše.

krat poskrbel Brane Oblak, ki se že nekaj časa otepa napadov kritikov. Tokrat je razkril težave občasnega reprezentanta Amirja Karića, ki naj bi imel težave s športnim stavljenjem, zaradi česar ni vedno jasno, za koga v resnici igra. Beseda je nanekoliko tudi na Zahoviča, ki bi ga rad videl na igrišču, malo manj pa v karanteni. Zares zanimivi in predvsem iskreni odgovori, kakršne od selektorja tudi pričakujemo. Dejstvo je, da Zahoviča verjetno nikdar več ne bo v reprezentanci. Oblaku ne preostane drugega kot črpanje novih kadrov iz mlade reprezentance, s čimer

se strinjajo tudi njegovi največji kritiki. Seveda jim ne bo všeč, ko bodo opazili, da bo tudi v naslednjem ciklusu kvalifikacij nekaj takšnih, ki si po tehničnem znanju morda ne zaslužijo mesta v prvem moštvu. Seveda je najspornejši Rodič, ki ga nekateri novinarji prav ljubijo. Oblak jih ima za vsevedne novinarje, ki nikdar niso igrali nogometa. A bi se med njimi našel tudi kakšen tak. Je pa res, da ga je Brane igral, in to presneto dobro. Navsezadnje je bil v svojem času najboljši tujec v nemški prvi zvezni ligi, česar ni dosegel nobeden od slovenskih nogometašev. Tudi to je eden glavnih razlogov, zakaj ga večina podpira v prizadevanjih, da v miru dokonča svojo selektorsko zgodbo. Moja

pripomba bi bila samo tale: močno upam, da v prihodnosti ne bomo imeli samo igre iz prekinitev in borbenosti. Treba je najti tudi nekoga, ki zna odigrati tehnično in z navdihom. Tudi Oblak se strinja, da bi se moral nacionalni stadion vrniti v Ljubljano, kjer je bilo ozračje precej boljše kot v Celju. Zaveda pa se, da je stadion Arena ta čas najboljši, zato ne vidi razloga za nagle spremembe. Težava je le v tem, da novega stadiona v Ljubljani še dolgo ne bo. Vse, kar lahko pričakujemo, so nove obljube, ki se bodo okrepile že naslednjo pomlad.

Človeški pohlep je sedanosti odvzel vse zavore. Drveči svet, v katerem živimo, je postal preprosto prehiter. Dialog je v tej silni naglici že vnaprej obsojen na propad, zaradi divjanja se ne slišimo več. Kako naprej? Treba bo spremeniti vrednostni sistem, se umiriti in za začetek teči.

Ljubljanski maraton

Tek je pogovor s samim sabo in svojim telesom. Med tekom nam vsak korak sporoča dejansko zdravstveno stanje. Po teku smo sicer telesno izčrpani, a duhovno napolnjeni. Najbolj razširjena bolezen današnjega podivjanega pohlepa je debelost, ki je posledica zanemarjenosti, otopelosti in neozaveščenosti. A tudi v tej zagati je razum izbral pravo pot. Na nasprotni strani tehtnice namreč ozavešчени in inteligentni tečejo. Za vsespšno zdravje in ozaveščenost. V sebi nosijo izjemno pomemben virus, ki se nezadržno širi. Epidemija je prerasla v pandemijo. Vse številčnejša družina tekačev je postala najidealnejša civilna družba, njihov zdravi nazor pa je prešel v gibanje.

Gibanje

Tudi Slovenci smo se mu pridružili. Rekreativnih tekačev kar mrgoli. Ob mraku priteče vse živo. Neki plešec se s tem ne bi strinjal ... On priteče točno opoldne. Vselej po isti poti, mimo OŠ Majde Vrhovnik, po ožjem mestnem središču ne glede na vse mogoče vremenske neprilike in onesnaženost, vselej v ostrem tempu. Na kodeljevskem tartanu je treba ubrati svojo linijo, saj so vse druge že zasedene. Tudi drugod je podobno. Spominske in priložnostne poti kažejo sliko s tekači odtekajočih tokov. Renčavi psi so tedaj največje ovire. Tudi slovensko predsedstvo pomembno skrbi za "clintonovsko" trimčkanje. Njih psi ne motijo. Ko sem se zadnjic vračal z 10. ljubljanskega maratona, sem si za-

mislil takšen sklep: Slovenija postaja ozaveščena nacija. Vsi tečejo. Vse teče. Naj jutrišnji dan ne bo maraton-ski ... Jutri naj bo dan za maraton!

Jesensko jutro

Prebudil sem se v sončno nedeljsko jutro. Narava se je že navsezgodaj kot kak našopirjen pav nosila v toplih jesenskih barvah. Z rumeno-oranžnimi odtenki je navihano prebujala zaspance. Dobro jutro! Ja, kam pa greš? Na maraton! Kako prosim?! Na jubilejni, 10. ljubljanski maraton grem! Naj ti pojasnim: ljubljanski maraton je sinonim za miselni prepoved Slovencev in Slovenk. Vsi ozaveščeni namreč tečejo. Ukvarjanje s tekom in posledična udeležba na maratonu pomeni tudi ravnovesje v današnjem hitenju. Dr. Bojan Knap, 1496. v polmaratonu, piše: "Če nimate pet do deset ur časa na teden, da se pripravite na tak nastop, bi morali pomisliti, ali je morda z vašim režimom življenja nekaj narobe. Ura intenzivnega treninga vam podari dve uri življenja! Bistvo maratonskega teka pa je v geslu: dolgo, počasi, daleč." Na startu maratona se je potemtakem prepovedano zaleteti. Počasi se daleč pride.

Zasvojenost v pajkicah

Začelo se je pri letalcih ameriške vojske, za katere je dr. Kenneth Cooper izumil znameniti tekaški preizkus na 12 minut, da bi ocenil pripravljenost njihovega srčno-žilnega sistema. Temu je potem sledil tekaški

in gibalni razmah. Sprva v nadpovprečno ozaveščenih krogih ...

Prečkam Ljubljano. Spokojno tišino premoti jata rac. Spomnim se na nesrečne labode pevce, ki so na Hrvaško prinesli virus ptičje gripe. V Sloveniji so takšni labodi menda redkost, njihov pojav pa naj bi bil prava ornitološka senzacija.

Pri KUD France Prešeren ni bilo opaziti nikakršne ornitološke senzacije. Le tu in tam kak golob ali vrabec. Bilo pa je mogoče videti prvega pravega maratona (pred tem je namreč neka mladenka tekla z jutranjega džoginga proti domu), ki se je vestno ogreval na bližnjem parkirišču, čeprav je bil start na Trgu republike kar precej oddaljen od njegove pripravljalne baze. Dekle ga je ves čas marljivo fotografiralo. Vsak posnetek bo zagotovo pomemben del materiala ob naslednjem morebitnem nastopu. Maraton je namreč kot droga. Tek-

ča zlahka zasvoji. Primerjava osebnosti z drugimi pa pri naša prav posebno draž.

Medtem ko so v zgornjih plasteh doneli trnovski zvonovi, je pri tleh vse bolj vršalo. Čim bolj sem se približeval startno-ciljnemu prostoru, čedalje več je bilo tekačev in tekačev, ki so napovedovali rekordno udeležbo. Priprave potekajo rutinsko, brez eksperimentiranja, še tako majhna novotarija lahko nemudoma skrha tekačevo počutje. Obrazi so bili popolnoma

osredinjeni na skorajšnji nastop, nekateri so se šalili, govorili o izkušnjah, se čudili trenajznim inovacijam in pripomočkom. "Joj, si predstavljaš, kje je bila najina forma še pred tremi meseci?" je priletni tekač spomnil svojega kamerada. Vrhunec forme sta očitno uspešno natepirala prav na to jesensko nedeljo. Tekočem so na pomoč priskočile tudi nežnejše polovice. Medtem ko so moške v tesno oprijetih pajkicah tekali po Vegovi gor in dol, so žene pripravljale napitke, hrano in jih predvsem puščale pri miru.

Nervozno zalivanje

Nekaj nervoze je bilo vseeno zaslediti. Normalno, šlo bo za življenjski test in preizkušnjo tekačeve vzdržljivosti, trme in pripravljenosti. Iztekale so se še zadnje minute. Kmalu bo napočil trenutek, ko bo tekač začel teči svoj življenjski krog – maraton. Maraton je namreč odsev življe-

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

ŠTAJERSKI VAL

VEČ KOT 50 LET PRIJATELJSKE BLIŽINE

nja. Sestavlja ga nešteto kriz, padcev, vzponov in zmag. Tudi v realnem se dnevno spopadamo s podobnimi etapami. Nastopajoči zato ne nikakor ne sme biti brezbržen do skorajšnjega podviga. Spoštovati mora vsako podrobnost. "Moram ti povedati, da sem preizkusil oboje. New balance so bolj stabilne, Nike pa mehkeje."

Prehrana je ključnega pomena. Maratonec mora v pripravljalnem obdobju uživati hrano, v kateri mora biti vsaj 70 odstotkov ogljikovih hidratov. "Tank goriva" mora biti ves čas poln (po mag. Nadi Rotovnik Kozjek, ki je bila leta 2001 že zmagovalka ljubljanskega maratona, tokrat pa je bila šesta)! Tekalca naj ne bi smela presenetiti predstartna napetost, ko marsikdo obišče stranišče vsakih 15 minut, odtoči pa le nekaj kapljic. Pitje je zelo pomembno, saj bo dehidracija prežala na vsakem koraku. Tudi 28-letni maratonec Elvis Podlogar je še kake pol ure pred startom uspešno zalival Križanke. Po treh urah, 42 minutah in 36 sekundah pa se je kot 268. prešerno veselil v cilju.

Tekaška religija

Igriška ulica se je spremenila v velik ogrevalni poligon. Raztegovalo se je na vse pretege ... "Da ne boš odlomil stebrička," je predstavnik Kluba Trim Krka šaljivo osvrknil zavzetega ogrevalca, ki je med "stre-

V dveh dneh je na jubilejnim, 10. ljubljanskem maratonu nastopilo kar 9.500 tekačev in tekačev v domala vseh starostnih kategorijah.

V cilj je prvi pritekel Kenijec Samuel Njoroge. Za zmago mu je zadoščal čas 2:15,47.

chingom" enega pomotoma spustil. 44-letna Vlasta (418. mesto) je nekoliko zamujala na start teka na 10 km in je zato v naglici opravila še zadnjo telovadbo. Viktor Žakelj (v polmaratonu je zasedel 1739. mesto) je v obveznih pajkicah lagodno tekal in dajal videz optimalno pripravljenega. Največ pa jih je disciplinirano čakalo v koloni pred lokaloma, kjer so se (vsaj upam) še zadnjič olajšali. "A dela WC?" - "Dela, dela, pa še kako!" je dejal scenarist Miha Mazzini. "Na kolk greš?" - "Na 10! Pa ti?" - "Na 21!" - "Uf, jutri ti pošljem vprašanja!" Posel je bil tako sklenjen pa tudi standardnemu vprašanju "na kolk greš" je bilo zadoščeno. Tek je statusni simbol, kilometraža pa obvezni čin. Tekalce je treba gledati kot posebno sekto, v kateri vlada izjem-

no spoštovanje, nekoliko drugačen jezik in kjer vsi vse vedo o posebnih napitkih, hranilih in športnih copatih. Čisto vsak, ki priteče v cilj, postane zmagovalček, ki ga spoštuje tudi resnično najboljši. Tek je torej religija, ki ne priznava najvišje avtoritete: vsak tekač je bog v malem, zato lahko vsak spoštuje vsakega. S prihodom v cilj je pravici zadoščeno.

Planet Kenija

Nekaj pred enajsto se je vse pripravljalno obdobje izlilo na ploščad pred Cankarjevimi domom. Tam so nastopajoči dobili še zadnje napotke organizatorja, obvezen čip in startno številko. Nekateri so se poznali že s testeninke (pasta party), tradicionalnega druženja ob testeninah na predvečer maratonskega teka. Favo-

rizirani Kenijci so se držali bolj v ozadju. Začetno slavo so raje prepustili drugim; vedeli so namreč, da jim bo pripadla končna. Večina naših zanesenjakov teče uro do dve počasneje od njih; večina se tudi ne ponaša s tako anoreksičnimi nožicami in takšnimi plemenskimi pljuči. Kenijski štab, ki je kot z nekega drugega planeta, je snoval taktiko pri paviljonu. Nas zanima predvsem naš planet.

Točno ob enajstih je počila startna pištola. Štiri tisoč tekačev in tekačev se je s Šubičeve podalo na Dunajsko – proti 42,196 km oddaljenemu cilju. "Dejmo, Branko!" Eden izmed pionirjev ljubljanskega maratona, pisatelj Branko Gradišnik (1229. mesto), je dal tudi tokrat vse od sebe. Neznani Andrej Jarc (166. mesto) je bil bržkone edini, ki je startal tako na maratonu kot tudi na rekreativnem desetkilometrskem teku. Pa čeprav je bil med njima le 10-minutni razmik. Zmotil se je, organizatorji pa so ga še pravi čas opozorili. Invalid Srečko Obolnar je bil deležen največjega aplavza. Paralitik je za polmaratonsko preizkušnjo potreboval le štiri ure in pol. Pomagal si je z berglama. Ragbist Jošt Slapničar pa je bil prav poseben tiček. Tek je vzel namreč bolj za šalo in startal s sendvičem v rokah. "Dejmo, Jošt! Kaj za vraga pa ima v rokah? Sendvič? Pa ja ne bo tekel z njim!" V cilj je prišel kot 661. Lovro Kastelic

na kratko

KNAUSS BO TOŽIL

Nekdanji avstrijski smučar Hans Knauss je na prizorišču uvodnih tekem nove sezone v Söldnu napovedal, da bo tožil ameriško živilsko podjetje iz Connecticuta, katerega izdelke obtožuje za svoj pozitivni dopinski test. Knauss je letos končal kariero, potem ko mednarodno športno razsodišče ni ugodilo njegovi pritožbi zoper 18-mesečno prepoved nastopanja, ki mu jo je izrekla Mednarodna smučarska zveza (FIS), ko so novembra lani v njegovem vzorcu odkrili nandrolon.

Knauss je najel ameriškega odvetnika Howarda Jacobsa, speci-

aliziranega za procese proti živilskim podjetjem, ki že ima izkušnje s podobnimi procesi, saj je zastopal znana ameriška športnika, atleta Tima Montgomeryja in kolesarja Tylerja Hamiltona. Plavalcu Kickerju Vencillu, ki je tožil živilsko podjetje za proizvodnjo živilskih dodatkov, je Jacobs v procesu zaradi pozitivnega testa lani izbojeval 578.000 dolarjev odškodnine. Vencill je jemale iste pripravke kot Knauss pa tudi njuna testa sta bila podobna po vsebnosti nandrolona. "Zagotovili so mi, da gre za produkte, ki jih uporabljajo športniki in so stoođstotno 'čisti'." Zdaj vem, da nikomur

ne moreš popolnoma zaupati. Draga šola," je dejal Knauss.

ABRAMOVIČ HOČE ŠE VEČ

Odkar je ruski multimilijarder Roman Abramovič prevzel londonski klub Chelsea, je ta postal eden najbolj zastrašujočih nasprotnikov v Evropi, vendar slednje njegovemu lastniku, kot kaže, še ni dovolj. Multimilijarder si namreč zdaj želi, da bi klub postal najboljši na svetu. "Želim obdržati primate v Premiershipu in se uvrstiti v finale lige prvakov. Dolgoročno pa hočem oblikovati najmočnejši nogometni klub na svetu s temelji, ki bodo zdržali najmanj sto let. Ko sem prevzel Chelsea, nisem vedel, koliko veselja mi bo prinesel. Navijači so do lanskega leta čakali 50 let na naslov prva-

Roman Abramovič

ka Anglije, zdaj pa jim lahko zagotovim, da nikoli več ne bo treba tako dolgo čakati na nove lovoričke," je v uvodu v knjigo Chelsea FC – Uradna biografija zapisal Abramovič.

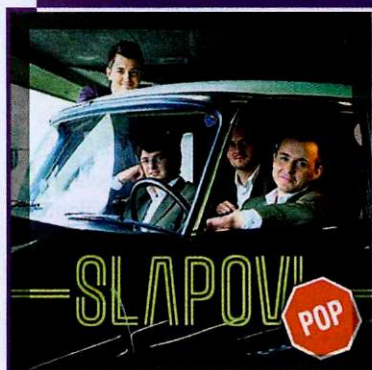
Rus je kupil klub pred tremi sezonami, nemudoma odplačal 117 milijonov evrov dolga, do danes pa je za nakupe dvajsetih igralcev porabil 441 milijonov evrov.

Knauss: "Nikomur več ne moreš popolnoma zaupati."

Življenjska pravljica

Pravljica življenja je zbirka največjih uspešnic skupine Slapovi, ki je izšla ob 10-letnici delovanja skupine, Slapovi pa so ob tem zapisali: "Kar močno smo morali pihnniti, da je ugasnilo vseh 10 svečk! Včasih kar ne moremo verjeti, da je ta čas, teh 600 in še nekaj nastopov ter nešteto vaj,

fotografiranj, snemanj in intervjujev minilo, kot bi trenil. Kar ne moremo dojeti, da se svet tako hitro vrti; da smo iz svojih glav na plošče in kasete prenesli že več kot 75 lastnih viž! Kot da bi bil 25. junij 1992 prejšnji teden in ne v prejšnjem tisočletju! V svojih mislih in pogovorih se večkrat vrnemo nazaj na ta naš prvi javni nastop – na vurburski festival. Takrat smo kot popolni anonimneži s pomočjo skoraj dvatisočglave publike več kot uspešno prestali ognjeni krst in vstopili v zlato deželo domače glasbe. Na Vurburku smo navdušenje nad glasbo prvič doživeli tudi kot izvajalci in ne le kot poslušalci. V hipu smo vedeli, da je to tisto, s čimer se želimo ukvarjati vsaj še nadaljnjih sto let."

Umrla legenda džezza

Mnogi džezovsko pianistko in pevko Shirley Horn, ki je umrla prejšnji teden, postavljalo ob bok največjim v tej zvrsti. Že kot najstnica se je posvetila džezu, v javnosti pa se je začela pojavljati po tistem, ko je 1960 spoznala Milesa Davisa in Quincyja Jonesa. Najbolj priljubljeni album

You won't forget me je izdal prav znani trobentač Davis, njemu posvečeni album I remember Miles pa je dobil nagrado grammy. "Rada bi bila znana kot dobra pevka dobrih pesmi in dobrega okusa," je leta 1991 dejala Hornova v nekem intervjuju. Američanka je zadnja leta svojega življenja preživela na invalid-

popkultura

skem vozičku, saj so ji zaradi sladkorne bolezni odrezali nogo, kljub temu pa je še naprej nastopala. Umetnica, katere ime utegne prerasti v eno največjih glasbenih legend vseh časov, je leta 1990 dobila nagrado francoske akademije za džez.

Odličen album

Alicia Keys se vrača z izvrstnim glasbenim posladkom, koncertno ploščo MTV Unplugged, na kateri sta poleg njenih ključnih uspešnic (Fallin', A Woman's Worth, If I Ain't Got You, Karma ...), zanimivih priredb (Every Little Bit, If I Was Your Woman) in gostovanj (Adam Levine iz zasedbe Maroon 5, Common,

Mos Def, Damien Marley) tudi dve novi pesmi: napovedni singel Unbreakable in Stolen Moments. Koncert, ki ga v prvi vrsti odlikujeta odlična produkcija in izvrzni aranžmaji vseh pesmi, je bil posnet 14. julija 2005 v brooklynski Academy of Music. Z njim je Alicia znova dokazala,

da je izvrstna glasbenica, izredno nadarjena avtorica in izvajalka, ki se predvsem s srcem in iskrenostjo razdaja ljubiteljem glasbe. Poleg cedeja je izšel tudi devede s koncertom in nekaterimi posebnimi dodatki.

Nov časopis:

Direkt

99 SIT

www.direkt.si

Brez milosti!

Politiki bodo odslej dvakrat premislili, preden kaj storijo. Kar je dvakrat več kot prej.

Petrača kot tarča

V torek sem se namenila na nacionalni podučiti o reformah, ki jih predlaga slovenska vlada. Napovedniki za oddajo Tarča so me na to spominjali skorajda ves teden. Izvedela sem veliko.

Nenehno ponavljanje Zorana Jančiča, da nič ne narediš, če iz enega žaklja dajesh v drugega, obljubo Franja Bobinca, da bi tudi menedžerji (in on osebno) vztrajali pri enaki netoplači in delili usodo z drugimi zaposlenimi, nekaj demagoških vzklikov sindikalista Semoliča in pogumno borbenost menda bodočega ministra Damijana, ko je reforme in enotno davčno stopnjo brezprizivno zagovarjal. In če se nekako nisem mogla znebiti občutka, da je Tarča tokrat nekoliko zamujala, saj je bilo že vse videno in slišano, je prispevek novinarja, narejen na Slovaškem, korenito popravil vtis. Pogovor z družino nekega slovaškega taksista je povedal več o učinku reform na Slovaškem kot vsa razmišljanja v studiu skupaj. Da Mateja Lahovnika iz LDS, ki je bil proti vsemu, boljših receptov pa ni imel, ne izpostavljam posebej. In vedno bolj se mi je zdelo, da je reforma generacijsko vprašanje. Mlajši jo bomo podprli, ker si hočemo izboljšati startne položaje in biti konkurenčni, starejši pa so reformi siti še iz komuniz-

ma in bodo branili obstoječo ureditev. In ko sem počasi urejala svoje vtise o oddaji Tarča, tudi za potrebe pisanja v cenjenem časopisu, sta se na zaslonu prikazala gospod in gospa Petrač. France in njegova Micka, ki mu je zvestoba obljubila pred 50 leti. Malo sta pela, malo kosila, malce slavila ... Obsedela sem in pogledala v tv-spored. Nobene prave napovedi in povzetka vsebine oddaje nisem našla. Šlo je za krajšo dokumentarno oddajo, t. i. dokumentarni feljton. Na začetku sem zagledala zgarane Francetove roke, ki so držale cd, na katerem je bil posnetih 21 ljudskih pesmi, ki sta jih z Micko skupaj zapela. V tistem cd je bil skrit ves njun ponos. Potem pa je France zaupal, kako je Micko zasnu-

bil, pred starši, se razume. Pripoved, kakršnih danes ni več slišati, predvsem pa Mickinega razmišljanja, ko je v čisti notranjščini rekla nekako takole: "Lej ni bil, je bil pa bogat. Jest sem bla pa s kajže, pa sm oba dobila; zemljo in njega." Oče je stal kot vkopan, mama je prisedla. Vsi smo dobrih 20 minut strmeli v zgodbo o dveh zlatoporočencih, ki ju je skozi življenje vodilo garanje, ljubezen do zemlje in glasba. V krajevnem pevskem društvu so se jima ob jubileju lepo oddolžili. Zgodbo sta pripovedovala kar sama, se-deča na klopici, sredi travnikov. Nobena posebnega povezovalca ni bilo treba, le na začetku je nekdo kot v Martinu Krpanu povedal, da na Notranjskem stoji vas Hudi vrh po imenu in da v njej že 50 let skupaj živita Micka in France. Ko je France Micko z roko narahlo pogladil po čelu, si je mama obrisala solze, očetu je pa uslo: "Oh, kako sta lušna."

Po oddaji smo še kar sedeli. Sestra je rekla, da je bilo včasih lepo, ker je bilo tako romantično, mama je vzdihovala, kako prisrčna in prikupna sta bila zakonca Petrač, oče pa je modro dodal, da je včasih pa le še kaj za pogledat' na Televiziji Slovenija. Mene pa je ves čas mučilo vprašanje, odkod se je ta kratki dokumen-

tarec vzel. Nobena oglasačenja nisem videla zanj, v časopisnih dnevnikih in tedenskih napovednikih ni bil posebej napovedan. Pa bi mi bilo na moč žal, če bi

ga zamudila. Za trenutek se mi je zazdelo, kot da je bil posrečena nadaljevalka Američank, dokumentarnega filma, ki je govoril o Slovenkah oziroma Američankah slovenskega rodu, ki so ga pred 14 dnevi prav tako pripravili v dokumentarnem programu. Bil je seveda izvrsten.

Je mogoče, da so na TVS začeli iskati navdih pri navadnih ljudeh, da so prav sramežljivo začeli opozarjati na slovenstvo, na ljudsko pesem, vasi, preproste ljudi? Nobene velike filozofije ni bilo v oddaji o Petračevi Micki in Francetu, le razglednica njunega skupnega življenja, pri kateri se nam je naježila koža. Pod oddajo sta se podpisala urednica Živa Mali in odg. urednik Jani Virk. Lastovki, ki ne bosta pre-zgodaj odleteli? **Magična gledalka**

horoskop

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Delali se boste, da ne veste ničesar, vendar vam povračilo ne bo uslo. Prenesli boste marsikaj zoprnega, posebej proti koncu tedna. Vaše zoprne sorodnike bodo uredile same razmere in se vam ni treba več obremenjevati.

Strelec (22. november – 20. december)

Delo vam bo šlo kot po maslu in ne boste imeli težav. Kmalu se bodo začeli kazati rezultati in se boste počutili veliko bolje kot pred časom. Konec tedna vas čaka prijetno presenečenje in še lepša doživetja. Končno se bodo vaše težave začele reševati.

Kozorog (21. december – 1. januar)

Finančnih težav ne boste imeli, zato si boste lahko privoščili načrtovan nakup. Delo se vam bo zlasti v četrtek in petek zelo vlečlo in se boste hudo dolgočasil. Ne delajte se, da ne veste, za kaj gre, ko vas bodo spraševali o neki nalogi, ki je niste najbolje rešili.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

S svojimi domačimi se boste prav te dni zelo dobro razumeli in ne bo nobenih težav. Teden bo minil mirno in dobro. Morali si boste pospraviti delovno okolje, da boste kos vsem nalogam. V petek vas bo nekaj presenetilo, vendar boste hitro pršli k sebi.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Spet se boste počutili tako dobro kot ribe v vodi in se boste zlahka pripravili na vse potrebno. Izleti so vam v veliko veselje in se boste na enega odpravili, če boste le imeli čas. Zoprni ljudi se boste zelo hitro znebili in nič vam ne bodo mogli škoditi.

Oven (21. marec – 20. april)

Čas je, da se zresnite. Verjetno je že prepozno in vam ne upajo več. Težava je tudi v tem, da nekaterih stvari niste zmožni ali pa jih nočete razumeti. To vas bo lahko drago stalo. Ne boste se tako lahko izvlekli, ljudje so bili prizadeti.

Bik (21. april – 21. maj)

Pripravite se na to, da vam bodo ob nekaterih vaših trditvah močno oporekali. Ampak vaša trdna narava bo vse to prenesla zelo dobro. Ne bojte se svojega mnenja povedati odkrito. Kmalu se bodo pokazali primerni in učinkoviti rezultati.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Govorice so govornice in ni treba, da bi se zaradi njih obremenjevali. Glavno je, da naredite vse, kar je treba za to, da boste dobili, kar si želite. Pomagajte si sami in Bog vam bo pomagal – ta pregovor še vedno drži.

Rak (22. junij – 21. julij)

Počitek, ki si ga boste privoščili, naj ne bo podoben spanju na lovrih. Kmalu se bo poznalo, če ne boste pozorni na to, kar se dogaja okoli vas. Potrudite se in vse se bo dobro končalo. Prelepi jesenski dnevi bodo vabili na sprehode.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Težave z zdravjem so se umirile in zdaj se počutite kot prerorjeni. Kmalu se bodo pridružili še poslovni ali študijski uspehi, zato se boste sprostili na kakšni zabavi in proslavili. Nazaj boste pršli zelo dobre volje in se spet lotili dela.

Devica (22. avgust – 21. september)

Veselite, ki ga sejete naokrog, vam bo desetkratno povrnjeno. Tako boste čutili, da ste zelo zaželena osebnost in človek, ki ga imajo vsi radi. Finančno bo malo stiske, a si vam ni treba preveč beliti glave – kmalu bo prešlo.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Vse mine in tudi ti neprijetni trenutki bodo minili. Drugi naj se kar sekirajo, vam pa se ni treba. Če ste naredili vse, kar je bilo v vaši moči, seveda. Če hodite na kakšno izobraževanje, se boste morali malo bolj potruditi in sesti h knjigam.

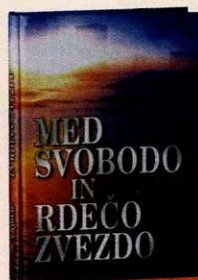
Nova obzorja, d.o.o.

Komenskega 11
1000 Ljubljana

MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Priprava iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe.

Avtor: Dušan S. Lajovic
347 strani

6.200,00 SIT

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od svojega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov
Avtor uvodnika: dr. Jože Pučnik
519 strani

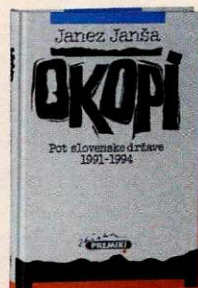
5.000,00 SIT

OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994.

Prodanih več kot 17.000 izvodov!

Avtor: Janez Janša
309 strani

2.200,00 SIT

PREMIKI

Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992

Prodanih več kot 61.000 izvodov!

Avtor: Janez Janša
363 strani

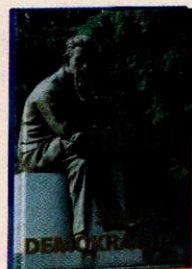

2.200,00 SIT

100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja

Avtor: Milan Zver
125 strani

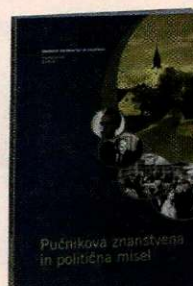

2.200,00 SIT

PUČNIKOVA ZNANSTVENA IN POLITIČNA MISEL

Zbornik razprav in referatov, ki so nastali za simpozij ob prvi obletnici Pučnikove smrti

Avtor: Milan Zver in drugi
155 strani

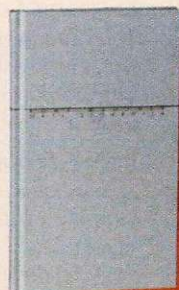

3.000,00 SIT

MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot

Avtor: Tone Kuntner
72 strani

2.200,00 SIT

MOČ PREŽIVETJA

Knjiga opisuje krute zgodbe sirot, ki so jim partizani med 2. svetovno vojno pobili očeta ali oba roditelja.

Avtor: Jože Dežman
336 strani

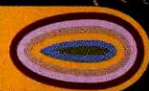
6.510,00 SIT

Knjige lahko naročite na telefonski številki 01/ 43 45 463 ali preko elektronske pošte knjigarna@demokracija.si

knjigarna
DEMOKRACIJA

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

Samorog

*Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanjosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške širine duha in
pravljična obzorja sveta.*

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, splet: www.samorog.com

DEMOKRACIJA	ŠPORTNICA, KI SMUČA	OBRAT ZA TALJENJE	NAPADALEC NA ZNANO OSEBO	RAFKO IRGOLIČ	ARHEOLOŠKO NAJDIŠČE V INDIJI	POHVAL- NOST, LJUBE- ZNIVOST	ZBOR OSMIH PEVCEV REKA V ROMUNJI						RUDNINA KALCIJEV TITANOV SILIKAT	DALJŠA, NAPORNEJŠA POT
	KRAJ V OBCINI ŠKOFJA LOKA									VEČANJE GEN. SEKRE- TAR OZN (KOFI)				
	SLOVENSKI GLEDALIŠKI REŽISER										FRANČ URŠIČ GUSTAV IPAVEC			
	SLOVENSKI FILOZOF (ANDREJ)			NEMŠKI FILOZOF, PISATELJ (GEORG)				AZIJSKI OŠEL BRUNO TRAVEN						
	STOPNJA V VOJSKI			NIKO KOŠIR			SL. IGRALEC (VALO) LOVEC NA RAKE							
	NIZEK ŽENSKI ALI DEŠKI GLAS			RIBIŠKA ENOJAD- RNICA							TETA, STRINA	NEKDANJI IRANSKI POLITIK (BANI)	JAPONSKA ZNAMKA AKUSTIČ. APARATOV	
	RIBONU- KLEINSKA KISLINA (KRATICA)			AMERIŠKA IGRALKA GARDNER- JEVA				STARA MATI	FILMSKI SNEMALEC HICKOX	GLAVNI ŠTEVNIK	ZDA (IZVIRNO) NAVJE			
	NAJVEČJI MORSKI SESALEC			INDIJSKI HRAŠT	ZELO SUH ČLOVEK IVO SVETINA									
	SLIKAR IN ILUSTRATOR MAVEC			ITALIJANSKA IGRALKA										
DEMOKRACIJA	ANJA RUPEL			IT. IZDELO- VALEC VIOLIN (ANTONIO)										

rešitev prejšnje križanke

DAREJ, OLEVEK, LAMELA,
NN, LAR, JIM, ČA, RINITIS,
KARAVELOV, TONI,
ATENTATOR, AČ, RENOIR,
THORAK, ONO, SLA, KM,
RR, LAV, LAZARINI, IGALO,
URARKA, NOTAR, VEK,
ENKA, AROMATIK, ALCOY,
ARALIJA, LAUBE

nagrajenci 42. številke

- 1. nagrada:** ZVONKO PFEIFER,
Povšetova 58, 1110 Ljubljana
- 2. nagrada:** LUKA MAVEC,
Cesta na Plužne 9,
5282 Cerkno
- 3. nagrada:** JOŽICA OBRULEK,
Kebetova 1, 4000 Kranj

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
10. 11. 2005 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

včeraj, danes, jutri...

- **31. 10. 1868** je irski živinozdravnik John Boyd Dunlop patentiral prvo pnevmatiko za kolesa.
- **31. 10. 1918** je avstrijsko poveljstvo Narodnemu svetu v Zagrebu izročilo vso avstrijsko mornarico, vendar zavezniki tega niso priznali. Velelike in sodobne ladje so si razdelili, Hrvaški je ostalo samo 11 zastarelih torpedovk.
- **1. 11. 998** je nemški cesar Oton III. prvič uporabil ime Ostarrichi, najstarejšo znano obliko naziva za Avstrijo.
- **1. 11. 1874** so v Trstu ustanovili politično društvo Edinost. 8. januarja 1876 je začelo izdajati list Edinost z geslom "V edinosti je moč".
- **1. 11. 1901** se je v Žejah pri Postojni rodil kmet Ivan Vadal, pripadnik organizacije TIGR. Ustreljen je bil na Opčinah, 15. 12. 1941.
- **1. 11. 1993** je začel veljati maastrichtski sporazum o ustanovitvi Evropske unije.
- **2. 11. 1775** se je začel pouk v vseh štirih razredih na novo odprte ljubljanske realke.
- **2. 11. 1890** je bil kmet Ivan Nabergoj iz Proseka zaradi javnega delovanja povzdignjen med viteze.
- **3. 11. 1852** se je rodil japonski prestolonaslednik in kasnejši cesar Mucuhito, ki mu je uspelo odpreti Japonsko zunanjemu svetu in jo modernizirati.
- **3. 11. 1954** je umrl francoski slikar in grafik Henri Matisse, vodilna osebnost med fauvisti. Ko je bil še manj znan slikar, ni lahko prodajal svojih del. Znanec, ki ga je obiskal, je presenečen nad neko sliko vzkliknil: "Mojster, krasno sliko ste naslikali! Ne morem se je do siteda nagledati." Matisse mu je suho odvrnil: "Jaz tudi ne! Zato bi jo rad prodal!"
- **4. 11. 1875** se je v Pragi rodil avstrijski pesnik Rainer Maria Rilke.
- **4. 11. 1956** so sovjetske čete začele splošen napad na Budimpešto. Začela se je odkrita šestdnevna krvava vojna, s katero je sovjetska vojska ohranila socializem na Madžarskem.
- **4. 11. 1972** je bila v Ljubljani seja CK ZKS, s katero se je začel obračun z liberalno usmerjenimi komunisti. Odstopiti je moral predsednik izvršnega sveta Stane Kavčič.
- **5. 11. 1837** je morala avstro-ogrska država popustiti in dovoliti železnici prevažanje ljudi. Do takrat je imela namreč to pravico samo pošta.
- **6. 11. 1869** se je rodil slovenski ginekolog in porodničar dr. Alfred Valenta. Po dolgem zdravljenju histerične pacientke ji je svetoval svojega prijatelja specialista v Gradcu. Pacientki je dal zanj zaprto priporočilno pismo. Gospo je premagala radovednost. Na vlaku je odprla pismo in prebrala: "Dragi prijatelj, skubi gos naprej!" "Gos" je v Celju izstopila in se ozdravljena vrnila v Ljubljano.
- **6. 11. 1921** se je rodil ameriški pisatelj James Jones, avtor romanov o ameriški vojski.

pogled nazaj

(od 31. 10. do 7. 11.)

Anglikanska cerkev

3. novembra 1534 je angleški kralj Henrik VIII. pretrgal stike z Rimskokatoliško cerkvijo. V začetku je bil Luthrov nasprotnik, saj sta si s spisi celo javno nasprotovala. Zato mu je dal papež Leon naziv "branitelj vere". Ker pa papež ni hotel razveljaviti njegovega zakona s Katariño Aragonso (Henrik je znan po številnih ženah, ki jih je dal umoriti), je kralj s pomočjo parlamenta odvil papežu oblast nad angleško cerkvijo in se leta 1534 razglasil za vrhovnega verskega poglavarja. Po papeževem izobčenju je Henrik VIII. oblikoval Anglikansko cerkev.

Henrik VIII. je pretrgal stike z Rimskokatoliško cerkvijo, Edvard VI. pa uvedel protestantski verski nauk in obrede. Anglikanska verska načela so oblikovali za časa vladanja Elizabete I. Zakon o enotnosti Cerkve je bil v bistvu vrsta zakonov, ki so zagotovili pravno podlago Anglikanski cerkvi. Prvi zakon iz leta 1549 je predpisoval obvezno uporabo molitvenika in hude kazni za neposlušne duhovnike. Marija I. Tudor je uveljavila nov molitvenik in denarno globo za tiste, ki niso hodili k maši. Leta 1562 je s posebnim zakonom približno 2.000 nepopustljivih duhovnikov izgubilo beneficije. Leta 1563 so izdali 31 členov, Cerkev pa jih je leta 1571 končno sprejela kot svoj red. Cilj je bil ustanoviti razumljivo, ljudsko cerkev s kraljem kot vrhovnim poglavarjem. Vera je bila tudi eden odločilnih dejavnikov za izbruh angleške državljanske vojne. Anglikanstvo je bilo med Cromwellovo republiko prepovedano, a se je z restavracijo monarhije leta 1660 zmagovalno vrnilo.

Prva slovenska vlada

Ob razpadu Avstro-Ogrske je **31. oktobra 1918** predsedstvo Narodnega vijeća v Zagrebu, ki ga je vodil dr. Anton Korošec, kot vrhovna oblast v Državi SHS na predlog Narodnega sveta v Ljubljani imenovalo vlado za Slovenijo. To je bila prva slovenska nacionalna vlada. V vladi so bili predstavniki vseh tedanjih slovenskih političnih strank: Slovenske ljudske stranke, Jugoslovanske demokratske stranke in Jugoslovanske socialdemokratske stranke. Predsednik Narodne vlade je postal član SLS Josip vitez Pogačnik. Vlada je bila sestavljena iz predsednika in 12 oddelkov. Slovenska narodna vlada je imela vso naredbodajalno in izvršilno oblast. Zagrebško Narodno vijeće si je kot vrhovna oblast v državi pridržalo le vodenje zunanjih in vojaških zadev, odločanje o pravici do pomilostitve, razveljav-

ljanja zakonov in imenovanje najvišjih uradnikov. Narodna vlada je delovala do 20. januarja 1919, ko je bila s posebnim ukazom regenta Aleksandra Karađorđevića odpravljena.

Rojevanje Slovenije

31. oktobra 1918 je prišlo poleg imenovanja prve slovenske vlade tudi do drugih velikih pomembnih dogodkov, ki so praktično pomenili rojstvo Slovenije. Skupine slovenskih prostovoljcev, v katerih so prevladovali rezervni častniki in podčastnik razpadle avstro-ogrske vojske, so zasedle pomembnejše vojaške in prometne točke na Kranjskem. Pokrajinski odsek narodnega sveta v Gorici je prevzel oblast v slovenskem delu Goriško-gradišanske dežele. S 1.500 slovenskimi vojniki, ki so se vračali z italijanske fronte, je zavezal upravo v Gorici. Naslednji dan je to naredil v Mariboru tudi major Rudolf Maister.

Vse pa žal ni šlo tako, kot so si želeli Slo-

venci. 6. novembra je Gorico zasedla italijanska vojska, konec novembra je razpustila narodni svet in vaše straže. Do srede novembra je na Goriškem prebivalstvo 81 občin podpisalo zahteve za priključitev Jugoslaviji. V Trstu je slovenski narodni svet vstopil v italijanski oblastni organ Odbor za javno blaginjo, ki je 1. novembra poslal delegacijo v Benetke, da zaprosi antantne sile, naj zasedejo Trst in ozemlje, ker mu grozi lakota in anarhija. V delegaciji je bil tudi slovenski socialist Alojz Ferfolja.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Pučnikova ulica

Že nekaj časa se slišijo glasovi, naj bi na obrobju glavnega mesta tudi Jože Pučnik dobil svojo ulico. Verjetno gre za dobronamerne predloge, a po mojem mnenju to ni primerno. Dr. Jože Pučnik si vsekar zasluži mnogo več kot le ulico v šele načrtovanem predmestju. Njegovo mesto je prej tam, kjer se je v času demokratizacije in osamosvojitve dogajal narod.

Slovenija je očitno še vedno zadržana do neuklonljivega disidentata in zapornika v totalitarnem režimu. Sedem let so ga ponizovali s samicami in fizičnim nasiljem, da bi ga na koncu prisilili, da zapusti domovino. Ko je v osemdesetih letih prejšnjega stoletja komunizem v Evropi izgubljal tekmo z razvitim Zahodom, se je vrnil in postal nosilec demokratizacije in osamosvojitve. Številni somišljeniki pri največjem slovenskem projektu so prepričani, da brez odločnega Jožeta Pučnika ne bi bilo osamosvojitve. Celo prijateljem je zavračal filozofiranje: "Ah, kaj bi tisto, saj se nimaš opreti na kaj konkretnega, zaideš v nekakšno meglo." Drago Jančar ga je primerjal s Havlom in zapisal, da mu gre za stvar. Za Pučnika stvar ni bila le znanstveno vprašanje o družbi in politiki, ampak vprašanje o morali. Janez Janša je leta 2003 v Izbrana dela med drugim zapisal: "Od Jožeta smo se naučili, da se prav v vsakem času pokaže, kaj človek je, in zato vem, da bo nekoč

čeprav Jože tega ne bi hotel, glavni trg v Ljubljani nosil njegovo ime."

Na začetku devetdesetih let minulega stoletja je Jože Pučnik zavrnil odlikovanje, ki jih je prejšnji predsednik države inflatorno delil, med drugim takšnim, ki so bili proti samostojni Sloveniji. Sedaj imamo že tri leta novega predsednika, pa še vedno ni izpolnjena želja mnogih ljudi, ki obžalujejo žalobde v času njegovega življenja. Človek, ki se je žrtvoval za boljšo Slovenijo, si vsaj po smrti zasluži najvišje priznanje. Njegovo trpljenje se je začelo v gimnazijskih letih in se stopnjevalo v zaporih. Vzeli so mu vse razen življenja. Tudi samostojna Slovenija ga je verjetno razočarala. A nekaj mesecev pred njegovo smrtjo je kandidatka za predsednico države dosegla moralno zmago. To mu je prav gotovo vtilo upanje za vnovični polet v demokratizaciji Slovenije, kar se je zgodilo 3. oktobra 2004. Morda je tudi to razlog, da se predsednik države še ni odločil za odlikovanje. Močno upam, da se motim. Kmalu bomo praznovali 15. obletnico velikih odločitev in dejanj. Skrajni čas je, da se oddolžimo človeku, ki je z jasnimi cilji in odločnostjo največ pripomogel k temu, da so se Slovencem sanje uresničile.

Ernest Pušnik, Hrušica

Retorika brez vsebine

Moram priznati, da se mi na nek način simpatizerji levece kar malce smilijo, saj imajo na voljo zelo skromno izbiro: na eni strani imajo namreč "podobo brez vsebine" (Borut Pahor), na drugi pa "retoriko brez vsebine" (Jelko Kacin). Pustimo zdajle vnmear "podobo brez vsebine" in se posvetimo "retoriki brez vsebine" v podobi Jelka Kacina (glede na to, da pravi, da bo strah in trepet, so ga nekateri že poimenovali Jelko Grozni). Jelko Kacin je namreč pred kratkim koalicijskim poslancem z navajanjem bosenskega pregovora

"kadija te tuži, kadija te sudi" odredel pravico, da ustanavljajo parlamentarne preiskovalne komisije. Uporaba misli o "kadiji" je seveda popolnoma neustrezna (tudi retorično všečno povedani nesmisel še vedno ostane nesmisel), kajti omenjena misel je kritika neločljivosti funkcije tožilca oz. tožnika in sodnika (v srednjeveški osmanski Bosni, kjer je bil kadija tožnik in sodnik), ni pa je mogoče prenesti in uporabiti v razmerju med izvršilno (vlada) in zakonodajno vejo oblasti (parlamentom) v Republiki Sloveniji. Navsezadnje slovenski parlament ni podrejen vladi, poleg tega so, gledano s stališča ločitve vseh treh vej oblasti, popolnoma nepomembne in neustrezne ocene, češ da pozicijski poslanci ne smejo ustanavljati parlamentarnih preiskovalnih komisij, s plehkim in trhlim izgovorom, da "imajo vlado". Če bi bilo to res, bi se parlamentarne preiskovalne komisije imenovale opozicijske preiskovalne komisije, pa se ne! Parlamentarno preiskovalno komisijo lahko ustanovijo oz. predlagajo njeno ustanovitev tako opozicijski kot pozicijski poslanci, saj v poslovniku državnega zbora piše, da jo lahko ustanovi 30 poslancev državnega zbora. Če bi bilo res, da je predlaganje parlamentarnih preiskovalnih komisij samo stvar opozicijskih poslancev, bi v omenjenem poslovniku pisalo, da lahko parlamentarno preiskovalno komisijo s svojimi podpisi ustanovi 30 samo opozicijskih poslancev, mar ne? Res je, da parlamentarne preiskovalne komisije praviloma ustanavljajo opozicijski poslanci, vendar ne samo oni! Kolikor vem, so v Nemčiji socialdemokrati in zeleni ustanovili par-

lamentarno preiskovalno komisijo o spornem financiranju Kohlovihih krščanskih demokratov šele potem, ko so po volitvah leta 1998 prevzeli oblast. In če se prav spomnim, so bili tudi že v Sloveniji primeri, ko je parlamentarna večina predlagala ustanovitev parlamentarne preiskovalne komisije: v mislih imam ustanovitev komisije o raziskovanju povojnih pobojev leta 1990. Nesmislov pa ne govori samo novi predsednik LDS, tudi Anton Rop, nekdanji predsednik omenjene stranke, je "zablestel" s svojimi mislimi glede ustanavljanja parlamentarne preiskovalne komisije o prodaji lastniških deležev KAD in SOD. Tako je na TV izrekel misel, da bi poslanci za raziskavo vseh primerov prodaje deležev KAD in SOD potrebovali od 100 do 500 let. Ker je hkrati parlamentarni večini očital, da bodo raziskovali prodaje od najstarejšega do najmlajšega primera (t. j., da bo primer Mercator prišel na vrsto nazadnje), potem lahko sklepamo, če sledimo Ropovi logiki, da bo koalicijska parlamentarna preiskovalna komisija potrebovala od 100 do 500 let, da bo prišla do primera Mercator. Če torej verjamemo "razvpitemu logiku" Ropu, s tem odpadejo očitki opozicije, da ji skuša pozicija "prevzeti" raziskovanje prodaje Mercatorja, saj bo imela parlamentarna preiskovalna komisija samo za Mercator (če jo bo opozicija ustanovila) dovolj časa, da bo sama raziskovala omenjeno "sporno" prodajo. Rop in njegovi bodo torej imeli dovolj časa, da v svoji parlamentarni preiskovalni komisiji dokažejo svoje obtožbe glede prodaje Mercatorja. Toda imam občutek, da opozicija več truda namenja preprečitvi ustan-

» vitve koalicijske parlamentarne preiskovalne komisije kot ustanovitvi svoje lastne. Razlog za to je na dlani, kajti Rop, Lahovnik in Cvikel namreč dobro vedo, da je zadeva Mercator medijsko prenapihnjena in da nimajo nobenih dokazov, ki bi potrdili njihove obtožbe in sume. Se pa omenjeni gospodje toliko bolj bojijo komisije, ki bi raziskovala prodaje deležev KAD in SOD, dokler so bili oni na oblasti. Se bojijo, da bi koalicijska parlamentarna preiskovalna komisija postala njihov "strah in trepet"?

Ales Žužek, Trbovlje

Trajni sodniški mandat

Trajni sodniški mandat je katastrofalna ureditev zato, ker so sodniki "država v državi". Ker je za to spremembo potrebna dvetretjinska večina v parlamentu, predlagam volivcem, da na naslednjih volitvah izvolijo v parlament dve tretjini takšnih poslancev, ki zagovarjajo omejen sodniški mandat.

Temeljna lastnost vsakega poklica je, da je delavec odgovoren za slabo delo. Sodnik je poklic, v katerem pojem "odgovornost za slabo delo" ne obstaja. Ne govorim o odgovornosti za zmoto, za disciplinski prekršek, za nezakonito ravnanje. Tu so sodniki enako odgovorni kot drugi poklici. Govorim o odgovornosti za slabo delo (posledico neznanja, nesposobnosti, podkupljivosti itd.).

Čistilka lahko dela dobro ali slabo. Kirurg lahko operira dobro ali slabo (sem ne štejem zdravniške zmote!!!). Enako pilot itd. Pri vseh poklicih lahko govorimo o dobrem ali slabem delu – razen pri sodniškem. Če bi nadrejeni rekel sodni-

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice

Tig osvobodilne 5, 2230 Laniot, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radiorg.si, INTERNET STRAN: www.radiorg.si

radio cerkno
ukv - stereo - rds
90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

ku, da dela slabo, bi ga ta čudno gledal. Rekel bi, da tega pojma ne razume, in ga vprašal, ali s tem misli nezakonito ravnanje. V primeru pilotove krivde za nesrečo nihče ne bo govoril o nezakonitosti pilotove odločitve, ampak o slabi odločitvi. Pri zdravnikih govorimo o malomarnem zdravljenju, ne pa o nezakonitem zdravljenju itd. To se pravi: zdravnikova, pilotova, učiteljeva ravnanja so vsa zakonita, niso pa vsa dobra. Pri sodniku pa je dovolj, da je njegovo delo zakonito. V okviru zakonitega pa so, kot je lepo rekla že Zdenka Cerar, mogoče najrazličnejše svinjarije – tudi slabo delo. Tudi to, da je kazenski proces končan, storilcu dokazana krivda, sodba izrečena, potem pa podkupljen sodnik obsojenca zakonito reši kazni tako, da prepisa sodbe preprosto ne odda na pošto. To se sicer še ni zgodilo, lahko pa bi se.

Tu bo kakšna pametna glava rekla: saj imamo instančnost sojenja! Instančnost sojenja je namenjena korekciji sodniške zmote (zmoti pa se lahko vsak, kdor dela – sodnik, učitelj ali zdravnik), ne pa korekciji malomarnosti, nesposobnosti, podkupljivosti, skratka, slabega dela. Če je instančnost sojenja namenjena tudi popravljanju sodnikovega slabega dela, potem lahko za sodnike zaposlijo kar branjeveke s trga, saj bo njihovo slabo delo tako

ali tako korigirala višja instanca.

Ni se bati sodnikovih disciplinskih prekrškov – zanje bo gotovo kaznovan. Tudi tega se ni bati, da bi sodniki ravnali protizakonito, saj jim je zakonitost visoka vrednota. Tudi sodniške zmote se nam ni treba bati, ker proti njej obstaja pritožbena instanca in pravna sredstva. Bojimo pa se sodnikovega slabega dela (podkupljivosti, nesposobnosti, malomarnosti itd.), ker zanj ni nikomur odgovoren. Nemški sodnik Norman Doukoff, predpristopni svetovalec za Slovenijo, je rekel, da so slovenski sodniki brez nadzora. "Če ni nobenega nadzora, se lahko zgodijo zlorabe," so njegove besede.

Zadnjič je predsednik sodišča Testen rekel na TV, da sodnikom normirajo delo. Na prvi pogled to ni čisto jasno, saj so zadeve različno zahtevne. Napeljuje pa na misel, da imajo na sodiščih opravka z nekakšno lenobo. Nemški sodnik Doukoff je v intervjuju za Delo v zvezi s sodnimi zaostanki na fin način povedal (to se je dalo razbrati med vrsticami), da so slovenski sodniki preprosto leni. Vendar je treba reči, da je lenoba še najbolj benigna oblika slabega dela. Neznanje, podkupljivost itd. so mnogo hujše.

Slaba stran omejenega sodniškega mandata je morebiten politični pritisk. Ampak še vedno je bolje, da so sodniki vsaj načelno odgovorni

neki večinski politični opciji kot pa nikomur. Trajni mandat je primeren za države, kjer študentov prava ne učijo, da je pravo minimum morale. Tam torej, kjer jih učijo, da morajo biti sodniki moralni, a ne toliko, kolikor je najmanj treba, ampak toliko, kolikor je največ mogoče.

Sodnik ne bo nikoli ravnal protizakonito. Glede na to se ponuja rešitev: naj torej parlament sprejme ustrezne zakone. A to ne gre. V okviru zakona bo vedno mogoče ravnati bolj ali manj moralno, oz. če uporabim besede Zdenke Cerar, nezakonitost in svinjarija se ne moreta nikoli popolnoma prekriti. Preprosto zato, ker z zakonom ni mogoče prav vsega urediti. Če se recimo napiše v zakon, da mora sodnik prepis sodbe oddati na pošto, bo našel drug zakonit način, da bo prijatelja rešil kazni. V okviru zakonitega bodo vedno mogoče svinjarije, ki pa jih delavci v drugih poklicih načelno ne počnejo: prvič zato, ker "imajo to v sebi", in drugič, ker imajo nekoga nad sabo.

Idealna rešitev bi bila moralno zgrajen sodniški kader – ta pa s trajnim mandatom! Ampak tega ljubljanska pravna fakulteta, ki, kot kaže, sodeluje tudi z beograjskim podzemljem, ne bo dala.

Danilo Papič, Ljubljana

Moja kalvarija

Kmalu po osvoboditvi sem odpotoval na Češko, ki je v Evropi slovela po razviti industriji stekla, pa tudi keramike in porcelana. V neposredni bližini zdravilišča Karlovy Vary je takrat delovalo več tovarn. Najmodernejša se je imenovala Bohemija. Tam sem se zaposlil, da bi si pridobil čim več znanja iz tehnologije obdelovanja porcelana. Po treh letih dela in

učenja sem se vrnil v domovino, se zaposlil v edini tovarni keramike v Sloveniji, v Libojah.

Nekega dne leta 1950 me je v svojo pisarno poklical direktor. Predstavil mi je člana Udbe v Celju. V kratkem pogovoru me je prepričeval, da bi postal njihov sodelavec. Odločno sem zavrnil sodelovanje, saj sem bil priča dogodkom na Češkem, ko je tam zavladal komunizem. V maju 1950 pa so me v Celju aretirali in zaprli z obtožbo, da sem osumljen pobege v tujino. Res je, da smo se s sodelavci večkrat pogovarjali o ljudeh, ki so odšli v tujino. Med nami je bil torej ovaduh, ki je privolil v sodelovanje z Udbo. Med zaslišanjem so mi očitali, da hočem pobegniti, seveda po pričevanju ovaduha, ki je bil pozneje pri milici in je pobegnil v Italijo. Zaprli so me v samico brez postelje in odeje, da bi me duševno uničili. V samici sem preživel 6 mesecev. S trdno voljo in božjo pomočjo sem vse prestal. Oktobra so me preselili v Ljubljano. Obsojen sem bil na tri leta strogega zapor, brez zagovornika. Že naslednji mesec sem začel delati v Škofji Loki, tovarni Motor, sedaj LTH. Stanovali smo v gradu nad mestom, v tovarni pa smo izdelovali štedilnike, sirene, akumulatorje, gasilske črpalke itd. Delali smo v dveh izmenah. Bilo nas je približno 300 obsojencev.

Spomladi leta 1951 sem bil premeščen v Medvode, kjer smo gradili hidroelektrarno. Stanovali smo v barakah. V izmenah je delalo po 150 obsojencev. Bilo je tudi nekaj civilnih delavcev. Ker sem imel razmeroma nizko kazen, so me premestili na gradbišče miličniške šole v Tacnu pod Šmarno gor. Tu sem opravljal lažje delo. Nazadnje so me premestili v bližino ljubljanskega pokopališča, kjer so bile barake z zaporniki, ki so jih vsak dan vozili na različna gradbišča v Ljubljani. Tukaj je bilo precej zapornikov, med njimi od 50 do 60 duhovnikov. Med njimi je bil župnik, ki me je nekoč učil zgodovino in verouk. V zaporu je bil samo zato, ker je širil Mo-

horjevo družbo. V baraki so imeli za praznike in ob nedeljah sveto mašo. Nam je bil vstop prepovedan.

Leta 1952 pa je Ljudska skupščina Jugoslavije odpravila vse zakone, ki so bili napisani po ruskem zakoniku. S tem sem bil pomiloščen in bil sem svoboden. Odslužil sem tudi vojaški rok v Beogradu in se znova zaposlil v keramični industriji v Libojah. Vključil sem se v normalno življenje, četudi sem bil večkrat deležen poniževanja, ker sem bil zaprt. Na delovnem mestu nisem imel možnosti napredovanja, ker pač nisem bil politično zanesljiv. Toda kljub vsem težavam sem se vključil v kulturno društvo Svoboda, postal član pevskega zbora, opravil sem častniški gasilski tečaj v poklicni gasilski brigadi v Celju. Aktivno sem se udeleževal gašenja večjih in začetnih požarov v tovarni. Postal sem član gasilske čete v tovarni. Ob 160-letnici tovarne sem prejel več priznanj in pohval, posebej pa mi je bilo v čast državno priznanje – red dela s srebrnim vencem.

Za konec še misel, ki me je privedla do tega, da po 55 letih opisujem svojo kalvarijo. Partizanski boj proti okupatorju je bil upravičen, neupravičeno pa je bilo, da so ljudi drugačnega prepričanja zapirali in jih vodili na prisilno delo, nekatere od njih pa likvidirali. Naj dodam, da sem bil na tri leta strogega zapor obsojen samo zato, ker nisem hotel postati ovaduh Udbe. Moja mater so leta 1943 odpeljali neznano kam. Decembru 1944 so jo ustrelili v Cerknem. Moj brat Andrej, prisilno mobiliziran, je padel na ruski fronti. Rad bi uredil njegov prekop in postavil spominsko znamenje na pokopališču, saj je to moja dolžnost in srčna želja. Prošnjo sem naslovil na ministrstvo za delo in družino, ker s svojo pokojnino teh stroškov ne bi zmozel. Odgovorili so mi: "Zakon o tem še ni izglasovan, za denarno pomoč pa ni sredstev." Za to dejanje prevzema odgovornost organizacija Inter Assa in njen predstavnik Anton Šemrl.

Jože Rus, Petrovče

Razsodniki in sodniki!

Povsem jasno je, da večina ljudi razsoja in sodi s svojega vidika, le redki to zmorejo narediti z različnih stališč. Verjetno bi to morali biti predvsem mediji vseh zvrsti, saj bi le tako lahko bralci ocenjevali, kaj je res in kaj je še vedno delujoča, usmerjena propaganda. Pravzaprav težko najdeš dnevnik s poročevalci, ki nečesa, kar se je zgodilo ali povedalo, že naslednji dan ne izkrivijo in napišejo tako, kot to sami razumejo ali kakor jim je naročeno. Osebnostno menim, da je največji onesnaževalec slovenskega javnega mnjenja tednik Mladina, ki izkrivlja vsako dokazano resnico. Je pa nekaterim, med njimi je tudi nekdanji predsednik Milan Kučan, glavni vir neinformacij, temveč zadovoljstva. A tudi dnevno časopisje ne zaostaja za jasno izraženimi osebnimi prepričanji njihovih poročevalcev, ki jih niti ne poskušajo brzdati. V Dnevnikovi Zeleni piki 22. oktobra je objavljen intervju z ministrom za javno upravo Gregorjem Virantom izpod peres novinark Suzane Lovec in Mete Roglič. Preobširno bi bilo navesti vsa izzivalna vprašanja, ki so bila največkrat tudi že kar odgovori. Intervju je obravnaval Kosovo komisijo, ki jo želi parlament odpraviti, ker je dokazano, da ne odkriva in ne preprečuje korupcije. Minister G. Virant njeno delo ocenjuje kot blef, saj je vsak, ki je prebral Kosov seznam "korumpiranih", lahko videl, da so to same male ribice, velikih se ni lotil. Njegovo poročilo o korumpiranih podžupanah in občinskih svetnikih je bilo samo "mašilo" in namerno prikrivanje velikih tajkunov. Mar ni v nebo vpijoča korupcija, da nekdo v nekaj letih "zasluži" milijarde in jih, da bi se izognil davku, "podari" svojim sinovom, kot je to storil Zoran Janković? Njemu podobnih je še veliko. Zaradi KATERIH IN ČIGAVIH milijard, skritih v Mercatorju, se ne sme nič zvedeti? Cviklova komisija, ki hoče obravnavati SAMO Kadovo in Sodovo prodajo Mercatorja, je očiten poskus prikriti desetletno mešetarnje Drnovskove in Ropove vlade ne le v Mercatorju, temveč v vseh velikih slovenskih podjetjih. Mar Kosova komisija o tem ni vedela nič? Po mnenju novinark je njegova komisija vplivala na zavest ljudi. Katerih? Parlamentarna preiskovalna komisija koalicijskih strank MORRA, če hoče biti verodostojna, raziskati vsa sumljiva milijardna oškodovanja slovenske države, ki so povzročila bogatenje izbrancev. Enkrat moramo priti na čisto. Kaj pa sestava nadzornega odbora Zveze društev pravnikov Slovenije? Štirje "strokovnjaki" obvladujejo celotno cehovsko združenje, isti pa se pojavljajo tudi v mnogih drugih organizacijah. Tudi taka oddaja, kot je bila Tarča na TVS 1 25. oktobra, lahko pojasni in razjasni marsikaj. Oddaja je odlično vodila Lidija Hren, saj ji je celo uspelo ustaviti režečega se in gostobesednega tajkuna Zorana Jankovića, ki je v navezi z D. Semoličem in M. Lahovnikom poskusil sejati meglo. Razprava je tekla o predlagani enotni davčni stopnji, ki jo je zelo dobro in predvsem razumljivo razlagal eden njenih avtorjev Jože P. Damijan. Matej Lahovnik je bil s svojimi ugovori in publicami nasproti J. P. Damijanu videti kot prvošolček. Enotno davčno stopnjo sta z močnimi argumenti podprla direktor Gorenja F. Bobinac in direktor združenja delodajalcev S. Hribar. Dušan Semolič je izpadel kot "stara lajna", ko je ponavljal, da bodo revni še bolj revni, bogati pa še bolj bogati, med katerimi bo sicer tudi on. O "državniški" izjavi predsednika Slovenije Janeza Drnovška pa menim, da je to njegovo zapozneli odkup za Miloševićev Gazimestan.

Marija Vodišek

Nezakonito poslovanje (1)

V zvezi s člankom z zgornjim naslovom (Demokracija, 20. 10. 2005, stran 20) želimo nedvoumno pojasniti, da je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije v letu 2004 posloval zakonito, kar

je ugotovilo tudi Računsko sodišče RS v revizijskem poročilu, ki je javnosti dostopno tudi na spletnih straneh omenjenega sodišča.

Damjan Kos
Sektor za informiranje in odnose
z javnostmi pri Zavodu za
zdravstveno zavarovanje Slovenije

Napredoval je

Pretekli teden je javnost presenetila novica, da je vlada z mesta državnega sekretarja na notranjem ministrstvu razrešila Vinka Gorenaka. Čeprav so se ob tem v mnogih medijih pojavila najrazličnejša namigovanja, naj bi bila vlada Gorenaka razrešila zato, ker naj bi bil prišel v spor z notranjim ministrom Dragutinom Matejem, naše informacije pravijo, da v ozadju ni bilo nič takega (Gorenak in Mate naj bi se odlično razumela, kar je bilo videti tudi na tiskovni konferenci, na kateri sta pojasnila razloge za razrešitev). Do razrešitve naj bi bilo prišlo izključno zato, ker naj bi bil predsednik vlade ocenil, da bi mu Gorenakove izkušnje in znanje prišli prav v njegovem kabinetu, kjer bo Gorenak v začetku novembra postal državni sekretar. Poleg tega naj bi Janša Gorenaku zelo zaupal, saj se je že v preteklosti, ko je bila SDS še v opoziciji, izkazal za enega njemu najljubših mož.

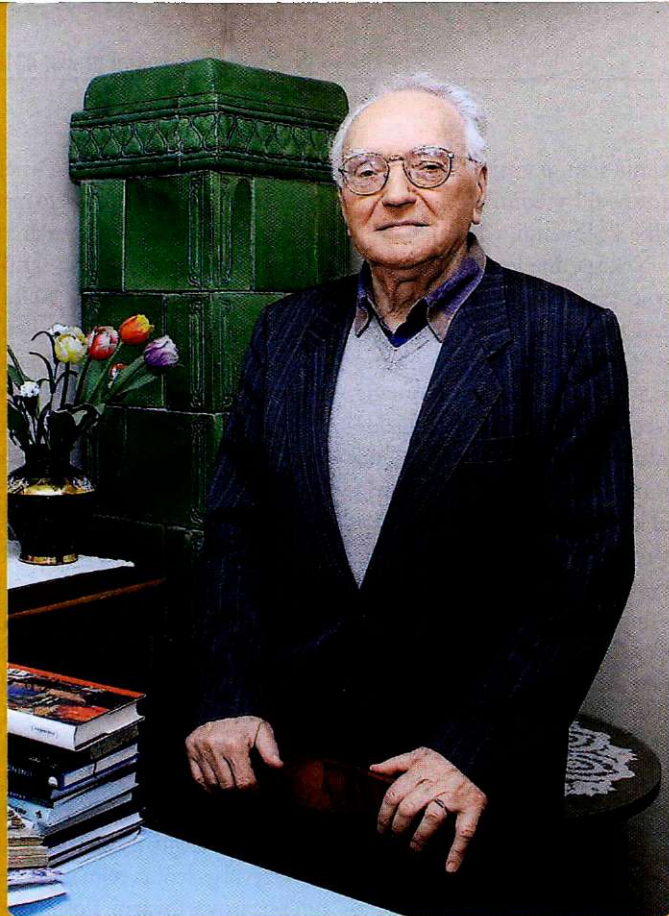
Jo bolj kot gripa skrbi Kovač?

Čeprav Veterinarska uprava RS in njena generalna direktorica Vida Čadonič Špelič javnosti zagotavljata, da smo v Sloveniji povsem pripravljeni na morebitni izbruh ptičje gripe, vendarle ni tako. Tako sta VURS in Čadonič Špeličeva še pred kratkim zagotavljali, da so veterinarji v veterinarskih ambulantah seznanjeni s tem, kako je treba ukrepati v primeru suma na ptičjo gripo, ko pa so nekateri novinarski kolegi v ambulantah pri veterinarjih preverjali, ali to drži, so v večini primerov dobili negativen odgovor. Poleg tega Čadonič Špeličeva do zdaj, kot je na to nedavno opozoril nekdanji direktor VURS Zoran Kovač, sploh še ni sklicala državnega centra za nadzor kužnih bolezni, ki bi moral obravnavati vsak sum ptičje gripe, čeprav bi ga po izvedbenem načrtu morala in čeprav naj bi bili v Sloveniji avgusta in septembra na veterinarski upravi po besedah Čadonič Špeličeve obravnavali že vsaj dva suma te bolezni. Namesto tega se Čadonič Špeličeva raje ukvarja z drugimi stvarmi. Tako naj bi bila po naših podatkih pretekli teden "zakrivila" nenavadno in verjetno tudi nezakonito navodilo, ki ga je z ministrstva za notranje zadeve nedavno prejel Kovač. V njem mu je zunanje ministrstvo prepovedalo dajati kakršne koli izjave, povezane s ptičjo gripo, čeprav to ni prav v ničemer povezano z njegovo zdajšnjo službo svetovalca stalnega predstavništva Slovenije v Bruslju in čeprav imamo v Sloveniji vsaj deklarirano svobodo govora. Je Kovač s svojimi kritičnimi izjavami dregnil v osir?

Vendarle ovaden

Potem ko je Okrožno sodišče v Ljubljani v začetku letošnjega leta v sumljivih okoliščinah ustavilo preiskavo, ki jo je zoper nekdanjega direktorja Rdečega križa Slovenije Mirkar Jeleniča zahtevalo tožilstvo – obtožnica ga je bremenila zlorabe položaja leta 1998, ko je kot direktor Slorka podpisal fiktivno pogodbo o prodaji in nakupu med Slorkom in IRT o nakupu raznovrstnega blaga v višini 135 milijonov tolarjev (zadevo je vodil razvpiti državni tožilec Milan Železnik) –, je Jelenič le dočkal prvo ovadbo. Državno tožilstvo v Kopru je namreč pretekli teden sporočilo, da je zoper njega in primorskega podjetnika Bogomirja Barago na Okrožno sodišče v Kopru vložilo obtožnico, ki ju bremeni kaznivega dejanja zlorabe položaja pri prodaji oziroma nakupu 1,5 hektarja zemljišč v Valdoltri. Gre za to, naj bi bil Jelenič sporna zemljišča Baragi prodal po smešno nizki ceni (kot malo vredne kmetijske parcele), čeprav naj bi bil vedel, da je kar 1.100 kvadratnih metrov parcel zazidljivih in bi jih lahko prodal po bistveno višji ceni. Upamo, da bosta tožilstvo in sodišče tokrat dobro opravili svoje delo.

Odlikovanje za pisatelja

Pisatelj in klasični filolog prof. Alojz Rebula je zbirki nagrad za svoje literarne dosežke nedavno dodal še odlikovanje sv. Jožefa, najvišje priznanje koprške škofije, ki mu ga je v četrtek, 27. oktobra, podelil koprski škof msgr. Metod Pirih.

Alojz Rebula, doma s Tržaškega, je odlikovanje prejel za umetniško upodobitev primorskega duhovnika Florijana Burnika v romanu *Nokturno za Primorsko*. Roman opisuje, kako omenjeni duhovnik v času fašizma, vojne vihre in konca vojne s težavo usklajuje slovenstvo in duhovniško poslanstvo. V knjigi je nekaj zgodovinskih osebnosti pa tudi domišljajskih likov – freska osebnosti iz primorske zgodovine. Knjiga je leta 2004 izšla pri založbi Mohorjeva družba, zanjo pa je pisatelj dobil nagrado kresnik 2005. Krščanstvo je v bogatem knjižnem opusu Alojza Rebule, ki svoje misli objavlja vsak teden tudi v kolumni v tedniku *Družina*, močno navzoče. Pri tem se pogosto dotika različnih teoloških in kulturnih dilem, predvsem pa izraža svojo osebno zavezanost krščanstvu in slovenstvu, pri čemer je občasno tudi polemičen do nekaterih sodobnih duhovnih tokov. Čeprav književnik, ki je lani praznoval 80 let življenja, največ časa preživi v Loki pri Zidanem mostu, od koder je doma njegova žena Zora Tavčar, se še vedno rad vrača na Tržaško, kjer je že desetletja gonilna sila foruma *Draga na Opcinah* pri Trstu.

**RADIO
ZELENI VAL**

93.1 & 97.0 Mhz

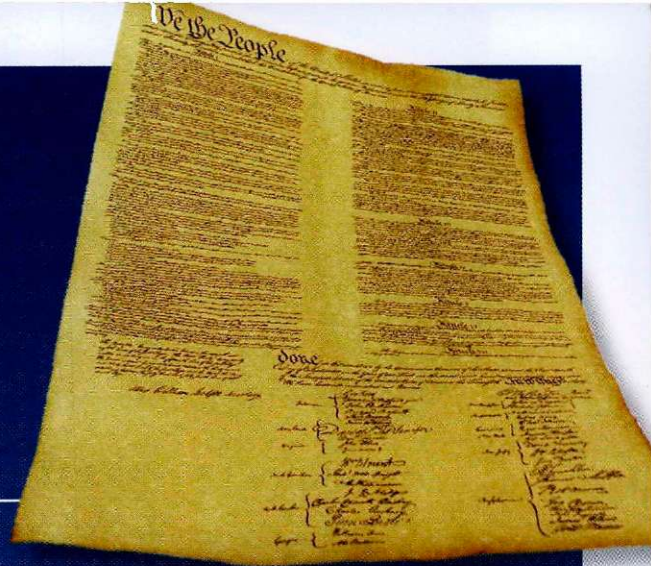
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

USTAVA

ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE

s pojasnili

Avtorja: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak

Ustava Združenih držav Amerike je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu.

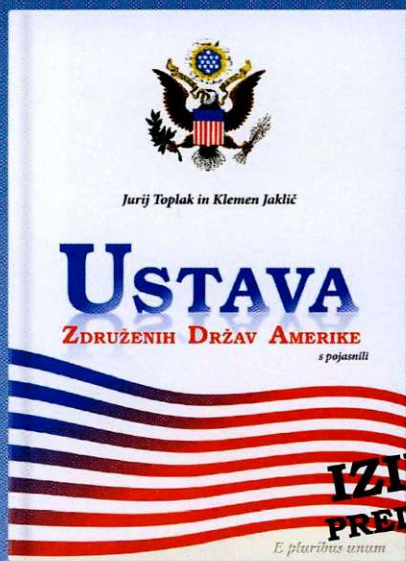
Ameriška ustava je bila namreč podlaga številnim piscem ustav in mednarodnih dokumentov, neredke države so jo celo dobesedno prepisovale. Interpretacijo ameriške ustave, še posebno tisto od ameriškega vrhovnega sodišča, študirajo pravni strokovnjaki po vsem svetu in neredko rabi kot pripomoček pri interpretiranju ustav drugih držav, tudi slovenske. Ne nazadnje se je na podlagi te ustave v Združenih državah izoblikovala ena najstabilnejših demokratičnih oblik vladavine z zavidljivo stopnjo spoštovanja človekovih pravic. Ne moremo niti prezreti, da se je pod to ustavo razvila najmočnejša politična, gospodarska, vojaška, znanstvena, tehnološka, športna in še kakšne vrste velesila ter dežela priložnosti za milijone priseljencev z vsega sveta. To so le nekateri izmed razlogov, zaradi katerih je fenomen ameriške ustave vredno študirati in raziskovati.

Knjiga vsebuje prvi prevod ameriške ustave, ki je delo mag. Klemena Jakliča. Prevod je opremljen tudi z razlagalnimi pojasnili v obliki opomb. Poleg slovenskega prevoda ameriške ustave knjiga vsebuje tudi obširno uvodno poglavje mag. Jurija Toplaka, v katerem je predstavljen nastanek ameriške ustave ter njene najpomembnejše značilnosti in načela.

O AVTORJIH

Mag. Klemen Jaklič je strokovnjak za slovensko, evropsko in ameriško ustavno pravo. Je doktorand na Univerzi v Harvardu, redno raziskuje tudi na Univerzi v Oxfordu. Je sourednik Harvard International Law Review in avtor številnih člankov.

Mag. Jurij Toplak na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru predava ustavno pravo in je generalni sekretar Evropskega združenja za volilno pravo ter član Republiške volilne komisije. Je nekdanji Fulbrightov štipendist in je med drugim raziskoval na univerzah UCLA, Georgetown in Oxford. Je avtor in urednik petih knjig ter številnih člankov.

IZIDE V NOVEMBRU!
PREDNAROČNIŠKA CENA 4.990 SIT
REDNA CENA 5.990 SIT

Prednaročila sprejemamo do 29.11.2005.

knjižarna
DEMOKRACIJA

Naročam knjigo Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili, po prednaročniški ceni 4.990,00 SIT*.

Fizične osebe:

Ime in priimek: _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Datum rojstva: _____ Datum naročila: _____

Podpis naročnika: _____

Pravne osebe:

Podjetje: _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba: _____ Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika: _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročnico pošljite na naslov: NOVA OBZORJA d.o.o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana ali na faks 01 43 45 462
Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu.

*z 8,5% DDV

UMTS internet: hitrost do 384 kb/s.

S podatkovno kartico UMTS enostavno in poceni do interneta in e-pošte.

Informacije na brezplačnih številkah:
naročniki Mobitel GSM/UMTS: 031/041/051 700 700,
Mobiluporabniki: 031/041/051 121, ostali: 080 70 70.
www.mobitel.si

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

